

2021

Hvidbog indsatsplan for grundvandsbeskyttelse 2021

Brian Badike Thomsen
Slagelse Kommune
05-03-2021

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	1
Indledning	2
Resume	3
SAMMENFATNING	5
Bilag 1.....	26

Indledning

Grundvandsbeskyttelsesplan

Slagelse Kommune har efter 12 ugers høring (fra 16. november 2020 til 8. februar 2021) af forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområdet modtaget 10 høringsvar. Høringen har været annonceret på Slagelse Kommunes hjemmeside. Forslaget til indsatsplan har kunnet downloades på kommunens hjemmeside sammen med en pixi-udgave, der beskriver de vigtigste punkter i planen.

Alle direkte berørte ejere af landbrugsjord samt alle almene vandværker blev orienteret om den forestående høring ved brev af 9. november 2020. Alle virksomheder i kommunens miljødatabase beliggende i indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) blev orienteret om høringen pr. brev den 17. november 2020. Grundvandsrådet blev orienteret pr. mail den 19. november 2020.

Planen er ikke i sig selv bindende overfor borgere og virksomheder, men er retningsgivende for kommunens arbejde indenfor grundvandsbeskyttelse. Planen skal udmøntes i individuelle frivillige aftaler, eller om nødvendigt i individuelle afgørelser, før indsatserne er bindende overfor den enkelte borger eller virksomhed. Eventuelle afgørelser kan påklages.

Resume

Når Slagelse Kommune laver planer, har borgerne mulighed for at sende bemærkninger til indholdet. Det sker i høringsperioden, der finder sted, når planforslaget er blevet vedtaget af Byrådet. For at skabe overblik over tilbagemeldingerne, samles de indkomne bemærkninger i en hvidbog. Bemærkningerne er gengivet på de næste sider i en forkortet version, men hovedbudskaberne er uændrede. Bagest er bemærkningerne vedhæftet i sin fulde ordlyd.

Hvidbogen forelægges Byrådet, før planen godkendes endeligt.

De 10 høringsvar til indsatsplanen kommer fra SK forsyning, Stignæs Vandindvinding I/S, Landbrugsorganisationerne Gefion og Sjællandske Familielandbrug, Danmarks Naturfredningsforening, Region Sjælland samt berørte landmænd og virksomheder. Det betyder, at høringsvarene forholder sig til mange aspekter af planen fra det faglige grundlag for planen, til planens indhold og til konkrete konsekvenser for de berørte lodsejere.

Hvis indsatsplanen godkendes af Byrådet offentliggøres den på www.slagelse.dk. Hvidbogen bliver sendt til alle dem, der har indgivet høringsvar.

SLAGELSE KOMMUNE HAR MODTAGET BEMÆRKNINGER FRA FØLGENDE AFSENDERE:

1	SK Forsyning A/S (14. december 2020)
2	Ole Drost (3. februar 2021)
3	Kecon A/S / Kecon Ejendomme A/S (5. februar 2021)
4	Gefion / Sjællandske Familielandbrug (5. februar 2021)
5	Jens Ellegaard og Jesper Hansen (7. februar 2021)
6	Region Sjælland (8. februar 2021)
7	Lars Albrecht Kahr (8. februar 2021)
8	Advokatfirmaet Sønderby Legal på vegne af J. Peter Bech (8. februar 2021)
9	Danmarks Naturfredningsforening (8. februar 2021)
10	Stignæs Vandindvinding I/S (6. april 2020 – genfremsendt 12. februar 2021)

SAMMENFATNING

Afsender: Resumé af bemærkning:

Miljø, Plan og Tekniks kommentar og indstilling:

1

SK Forsyning A/S

1.1 Selskabet finder ikke behov for konkrete ændringer i planen, selvom selskabets anbefalinger ikke i enhver sammenhæng er fulgt.

1.2. Efter selskabets opfattelse er det tvivlsomt, om godkendelsesordningen for pesticider er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet.
Der henvises til resultaterne fra VAP-mærken i Fårdrup/Flakkebjerg samt til, at der "er set de første spæde spor af Bentazon (endnu et pesticid)" på selskabets 2 største kildepladser".

1.1 Taget til efterretning.

1.2 Lidt generelt om godkendelsesordningen og VAP: Godkendelsesordningen af pesticider har til formål at sikre, at pesticider ikke udvaskes til grundvandet i koncentrationer over drikkevandskriteriet på 0,1 µg/l. Godkendelsen af pesticider sker på baggrund af teoretiske vurderinger suppleret med laboratorie- og felttests. Godkendelsesordningen er blevet skærpet flere gange i den periode ordningen har eksisteret. Udover grænseværdien for enkeltstoffer på 0,1 µg/l, er der fastsat en grænseværdi for summen af pesticider i drikkevand på 0,5 µg/l. Godkendelsesordningen kritiseres for ikke at sikre, at sumværdien overholdes.

Varslingssystemet for pesticider (VAP) består af 5 aktive testmarker, heraf 4 lerjorde, samt 1 inaktiv testmark fordelt i Danmark. Den ene ligger ved Fårdrup i Slagelse Kommune. VAP blev etableret i 1999 for at teste udvaskningen af pesticider under almindelige landbrugsmæssige dyrkningsforhold.

Ifølge seneste afrapportering var der i perioden 1999-2019 undersøgt for 51 pesticider og 79 nedbrydningsprodukter – i alt 130 forskellige stoffer. Der findes således en lang række pesticider godkendt til brug i landbrugsproduktionen med dertil hørende nedbrydningsprodukter, som det af økonomiske, agronomiske eller praktiske grunde ikke har været muligt at teste i VAP-systemet. Ligeledes bemærkes, at for de pesticider, der har været med i VAP, har det ikke været økonomisk muligt at måle for alle kendte nedbrydningsprodukter.

De testede pesticider falder indenfor 3 kategorier: Nye midler med stort anvendelsespotentiale, ældre midler der allerede anvendes i stort omfang samt midler som vurderes at have stort udvaskningspotentiale.

Resultater fra VAP har bidraget til at forbedre grundvandsbeskyttelsen. Nogle af de undersøgte pesticider er enten blevet forbudt, eller deres anvendelse er blevet reguleret – nedsat dosering eller ændret udbringningstidspunkt.

VAP har vist, at problemerne med pesticidudvaskning især knytter sig til opsprækkede morænelersjorde, hvor vandet med sit

<p>1.3 Selskabet har en forventning om, at der er politisk vilje til at udvide beskyttelsesområderne, hvis målinger viser, at dyrkningen i området medfører forurening af grundvandet.</p> <p>1.4 Selskabet henviser til deres anbefalinger fra 2019 om, at kildepladserne beskyttes mod pesticider og at Nordre kildeplads tillige beskyttes mod nitrat.</p> <p>1.5 Selskabet finder det afgørende, at der ikke går på kompromis med de nødvendige indsatser, hvis der ikke kan opnås resultater af frivillighedens vej.</p> <p>1.6 Selskabet ønsker, at der findes en permanent løsning, at der er sikkerhed for, at indsatserne kan finansieres via</p>	<p>indhold af stoffer kan havne i grundvandet efter at være strømmet hurtigt gennem velforbundne regneormegange, gamle rodkanaler og dybe geologiske sprækker. Pesticider er designet til at blive nedbrudt på terræn/planteoverflader eller i de øverste jordlag. Hvis de udvaskes til større dybde, er det for mange stoffers vedkommende begrænset, hvad der sker af nedbrydning.</p> <p>Hvad resultaterne af VAP-undersøgelserne viser, er lidt et spørgsmål om øjnene der ser. I seneste 2-års periode (2017-2019) er der analyseret for 32 pesticidstoffer, der er relevante for nutidens pesticidbrug. Der er alt i alt på de 6 VAP-markeringer i Danmark gjort fund over drikkevandskriteriet af 7 af stofferne i dræn og sugeceller i 1 meters dybde. 9 stoffer er fundet i grundvandet – 2 i koncentrationer over drikkevandskriteriet. De sidste 23 stoffer er ikke fundet i grundvandet.</p> <p>Ifølge Miljøstyrelsens nyhedsside (13. januar 2021) giver resultaterne ikke anledning til at ændre i godkendelserne af midlerne. Det skyldes at den årlige gennemsnitskoncentration ud fra en skønsmæssig vurdering ikke overstiger kravværdien. Der vil fortsat blive udført test i VAP af de 2 stoffer, der er fundet over drikkevandskriteriet.</p> <p>Ifølge hovedrapporten er i alt 16 pesticider i perioden 1999-2019 målt i grundvandet under testmarken i Fårdrup, heraf 6 over drikkevandskriteriet (Bentazon, Bifenox, Ethofumesat, Fluazifop-P-butyl, Metamitron og Terbuthylazin). Bentazon, Ethofumesat og Metamitron anvendes stadig, men under skærpede betingelser.</p> <p>VAP-rapporterne kan findes på www.pesticidvarsling.dk.</p> <p>Om fund af pesticider, der anvendes i dag, i SK Forsynings boringer:</p> <p>Bentazon blev i 2020 fundet i en enkelt kontrol af afgangsvandet fra Valbygårdsværket (0,014 µg/l) og i boring 215.792 på Nordre Kildeplads (0,010 µg/l), men er ikke efterfølgende genfundet. Der kan forekomme tidsmæssig variation i indholdet af pesticider i boringer. Til sammenligning er drikkevandskriteriet 0,1 µg/l.</p> <p>Bentazon anvendes fortsat, men kravene til anvendelsen er blevet skærpet, som følge af fund i VAP-testsystemet (se herover). Godkendelsesordningen sikrer ikke nødvendigvis, at der slet ikke kan måles pesticider i grundvandet, men har som nævnt herover til formål at sikre, at godkendte pesticider ikke udvaskes i koncentrationer over 0,1 µg/l.</p> <p>1.3 Ifølge indsatsplanen vil Slagelse Kommune ved fund af nutidige pesticider over grænseværdien overveje, om der skal indføres forbud mod brug af pesticider i de pågældende områder. Det vil i givet fald være op til en politisk beslutning.</p> <p>1.4 SK Forsynings bemærkninger fra 2019 indgik i den politiske proces forud for behandlingen af høringsudkastet.</p> <p>1.5 Ifølge den politiske aftale om grundvand, som blev behandlet af Byrådet på mødet den 31. august 2020, skal der i løbet af 2023 gennemføres en evaluering af indsatsen. Der lægges herefter op til en politisk stillingtagen til hvorvidt tilgangen med frivillighed skal fastholdes, eller der er behov for at stramme op.</p> <p>1.6 De nævnte forhold vil blive afklaret og behandlet i forbindelse med udmøntningen af planen.</p>
--	--

	<p>vandtaksterne og ikke bliver unødvendigt dyre for vandforbrugerne. Selskabet vurderer, at det er nødvendigt, for at kunne finansiere indsatserne via vandtaksten, at kommunen beslutter dem som servicemål for selskabet. Det forudsættes endvidere, at kommunen stiller garanti for de lån, der relaterer sig til indsatsplanen.</p> <p>1.7 Selskabet forventer at indsatsen koordineres mellem alle vandværker, ikke mindst for at sikre, at lodsejerne behandles lige.</p>
<p>2</p> <p>Ole Drost</p> <p>2.1 Ole Drost er af den opfattelse, at konventionel landbrugsdrift vil blive umuliggjort på hans ejendom, hvis der meddeles forbud mod transport af pesticider på vejen gennem BNBO.</p>	<p>1.7 Administrationen vil følge lodsejerforhandlingerne tæt og i den forbindelse bistå med vejledning i processen. Administrationen vil i den forbindelse arbejde for, at så mange løsningsmuligheder som muligt kommer på bordet. Da det er det enkelte vandværk, der indgår lodsejeraftalerne, har kommunen ikke mulighed for at sikre, at de indgås på fuldstændig ens vilkår. Der kan eksempelvis være forskellige holdninger til, om der skal indgås permanente eller årlige aftaler henholdsvis opkøbes jord eller udbetales erstatning for rådighedsbegrænsninger. Udgangspunktet er imidlertid, at aftaler indgås på markedsvilkår.</p> <p>SK Forsynings bemærkninger giver ikke anledning til ændringer af planforslaget, men bemærkningerne inddrages ved udmøntningen af planen.</p> <p>2.1. Ifølge planforslaget skal opbevaring, håndtering og transport af pesticider <u>som udgangspunkt</u> ophøre i BNBO. Det fremgår dog tillige: "Hvis det af hensyn til driften af resten af landbrugsejendommen er nødvendigt at opbevare, transportere eller håndtere pesticider i de nævnte områder, kan der dog undtagelsesvist afviges fra udgangspunktet. I givet fald skal risikoen for spild minimeres". Den nævnte undtagelse kunne være relevant i det konkrete tilfælde. Bemærkningerne tages derfor med ved de individuelle forhandlinger. Tiltag for at minimere spild kunne f.eks. være relevant, hvis der er særlige risikomomenter på den pågældende vejstrækning gennem BNBO. Det kunne f.eks. være i tilfælde hvor vejen er smal med dybe vejgrøfter, eller hvis der er risiko for at påkøre store sten eller andre større forhindringer.</p> <p>Bemærkningerne fra Ole Drost giver ikke anledning til ændring af planforslaget, men bemærkningerne inddrages ved udmøntningen af planen.</p>
<p>3</p> <p>Kecon A/S / Kecon Ejendomme A/S</p> <p>3.1 Virksomheden vurderer, at indsatsplanen vil vanskeliggøre driften og udviklingen af virksomheden.</p>	<p>3.1 Virksomheden er beliggende i et indsatsområde, dvs. et område, hvor grundvandet er særligt sårbart fordi de beskyttende lerlag er tynde. Planforslaget (s. 26) indeholder følgende retningslinje, der er relevant for virksomheden:</p> <p><i>"Industrivirksomheder</i> <i>Slagelse Kommune vil gennem sin planlægning og administration arbejde for, at indsatsområder og BNBO som udgangspunkt friholdes for nye virksomheder, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet, såvel indenfor som udenfor erhvervsområder – almindelige landbrugsmæssige aktiviteter undtaget. Kommunen vil desuden arbejde for, at der på eksisterende virksomheder i indsatsområder og BNBO ikke opstartes eller udvikles aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko. Eksisterende aktiviteter kan opretholdes i nuværende omfang, hvis</i></p>

	<p>virksomheden aktivt arbejder for at minimere grundvandsrisikoen.</p> <p>Slagelse Kommune vil ved vurderingen af, om en virksomhed eller aktivitet kan opstartes eller udvides i et indsatsområde eller BNBO lægge stor vægt på det miljømæssige forsigtighedsprincip".</p> <p>Retningslinjen udmønter Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets beslutning af 1. april 2019.</p> <p>Hvorvidt en ny aktivitet kan udgøre en grundvandsrisiko må bero på en konkret vurdering.</p> <p>Bemærkningerne fra Kecon A/S/Kecon Ejendomme A/S giver ikke anledning til ændring af planforslaget.</p>
<p>4</p> <p>Gefion / Sjællandske Familielandbrug</p> <p>4.1 De to landbrugsorganisationer er af den opfattelse, at der ikke er tilstrækkelige faglige argumenter for at begrænse brugen af pesticider udenfor BNBO. De er af den opfattelse, at godkendelsesordningen for pesticider, VAP-afprøvningen og grundvandsovervågningen sikrer grundvandet mod de midler, der anvendes i dag. Organisationerne anser derfor de beskrevne indsatser udenfor BNBO som udtryk for et politisk valg, der tager afsæt i et forsigtighedsprincip.</p> <p>På høringssvarets side 3 oplister de nogle betingelser, som efter de to organisationers opfattelse skal være dokumenteret opfyldt, for at kommunen kan forbyde brugen af pesticider. De to organisationer mener, at det skal være dokumenteret, at godkendelsesordningen for pesticider ikke er dækkende for de pågældende områder – og mener ikke, at Slagelse Kommune har fremskaffet denne dokumentation.</p>	<p>4.1 Ifølge Miljøstyrelsens seneste vurdering fra 2019 er 5-15 % af danske lerjorder – der udgør størstedelen af Slagelse Kommune – mere sårbare end godkendelsesordningen for pesticider tager hånd om (vejl. nr. 36/2019). BNBO udgør til sammenligning 0,5 % af Danmarks areal. Det er således forventningen, at den relativt strikse godkendelsesordning ikke alle steder er tilstrækkelig, og at der disse steder kan være behov for supplerende indsatser. Formålet med indsatsplaner er netop at tage hånd om beskyttelsen af disse særligt sårbare områder. Der findes imidlertid ikke i dag en metode til at udpege hvilke lerjorder, der er velbeskyttede, og hvilke jorder, der er dårligt beskyttede overfor pesticider, jf. blandt andet vejledningen om indsatsplaner. Staten har derfor ikke været i stand til på lerjorde, at udpege indsatsområder i forhold til pesticider. I mangel af en egentlig sårbarhedsudpegning har Naturstyrelsen henvist til lovbemærkningerne vedrørende indsatsplaner, hvoraf det fremgår, at <i>"for pesticider kan man ikke på samme måde identificere områder, der er velbeskyttede, og områder der er dårligt beskyttede, overfor alle pesticider. De forhold der er bestemmende for, om en forurening på jordoverfladen trænger ned i grundvandet, varierer fra stof til stof. For pesticider kan man derfor være nødt til at udpege de områder, hvor grundvandsdannelsen er særlig stor, og hvor risikoen for forurening af grundvandet derfor alt andet lige er større end andre steder"</i>.</p> <p>Når denne mere overordnede tilgang kombineres med et ønske om at målrette indsatsen mod de eksisterende vandværksboringer, giver det god mening, som Slagelse Kommune har gjort, at fokusere på de områder, hvor der sker væsentlig grundvandsdannelse til eksisterende boringer og hvor strømningstiden er kort. Slagelse Kommune har desuden valgt at afgrænse indsatsen indenfor de indsatsområder, som Staten har udpeget, og ikke udpege yderligere indsatsområder. Med dette valg fokuseres der på de områder, hvor lerlagene er tynde og den naturlige beskyttelse af grundvandet derfor er ringe.</p> <p>Det er således ikke muligt at opgøre udvaskningen af pesticider til grundvandet. Kravet om, at indsatsplanen indeholder <i>"en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse"</i> forventes ifølge vejledningen om indsatsplaner (s. 28) derfor i stedet opfyldt ved, <i>"at en kommune ved en konkret vurdering forholder sig til nuværende og mulig fremtidig arealanvendelse og anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler"</i>.</p>

<p>4.2 De to organisationer påpeger, at man ikke på baggrund af fund af forbudte midler kan afgøre, om regelret anvendelse af pesticider i dag udgør en fare for grundvandet. Det påpeges, at det primært er nu forbudte midler, der er fundet i grundvandet.</p> <p>De to organisationer ønsker pesticidfund opdelt efter om der er tale om godkendte eller forbudte midler samt om indholdet er over henholdsvis under drikkevandskriteriet. Endvidere ønskes en vurdering af, om de enkelte fund er valide, og om de hidrører fra fladekilder, linje- eller punktkilder.</p>	<p>Vejledningen angiver desuden (s. 25), at følgende forhold generelt kan inddrages ved vurderingen af beskyttelsesbehovet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Grundvandsdannelsens størrelse • Grundvandets transporttid til indvindingsboringerne • Den naturlige beskyttelse af grundvandet (fx udtrykt som reduceret lertykkelse) • Fund, derunder størrelsen af fund, af nitrat, i dag godkendte plantebeskyttelsesmidler eller andre miljøfremmede stoffer i grundvandet eller • Konsekvenser for vandforsyningsstrukturen ved forurening af grundvandet. <p>Administrationen vurderer, at der i forbindelse med planen er foretaget en sådan konkret vurdering, hvor de nævnte kriterier er indgået. Det er samtidig vurderet, at de eksisterende kildepladser er vitale for vandforsyningen i kommunen – i særlig grad SK Forsynings kildepladser og kildepladser tilhørende vandværker, der ikke let kan erstattes. Alle de nuværende vandværker indgår ifølge den gældende vandforsyningsplan i den fremtidige vandforsyningsstruktur.</p> <p>Det er i sidste ende et politisk valg hvorvidt og i hvilken udstrækning grundvandet skal beskyttes på det grundlag vi har i dag, hvor en egentlig (statslig) pesticidesårbarhedskortlægning ikke er mulig.</p> <p>Niveauet for grundvandsbeskyttelsesindsatsen i Slagelse-drikkevandsområdet er fastlagt politisk efter en afvejning af en lang række hensyn bl.a. grundvandets sårbarhed, vigtigheden af de nuværende kildepladser, hensynet til de berørte lodsejere, investeringssikkerhed for både vandforsyninger og erhverv, befolkningens tillid til drikkevandssikkerheden og mulighederne for at skaffe alternative indvindingssteder.</p> <p>4.2 Det er korrekt, at de pesticidstoffer, der er fundet i vandværksboringer og i grundvandet generelt, primært hidrører fra midler, der i dag ikke må anvendes. Det er også et faktum, at kravene til pesticider er blevet skærpet flere gange gennem tiderne. Fund af forbudte pesticider kan derfor ikke direkte overføres på nutidig brug af pesticider. Administrationen er derfor enig i, at det er relevant at skelne mellem fund af forbudte midler og fund af midler, der fortsat anvendes. En sådan skelnen er da også foretaget blandt andet i planens afsnit 3.3.1 Opdateret status for pesticidfund.</p> <p>Fund af ældre pesticider og andre miljøfremmede stoffer kan imidlertid give en generel indikation om sårbarhed og risikoen for udvaskning af forurening i området. Det er derfor også relevant at beskrive fund af forbudte midler og at medtage fundene i den samlede vurdering.</p> <p>Det er ligeledes relevant at skelne mellem flade-, linje- og punktkilder. Det er imidlertid ofte ikke muligt alene ud fra en vandprøve at afgøre, om indhold af pesticider i en boring stammer fra en fladekilde, linjekilde eller punktkilde - medmindre koncentrationerne er meget høje eller der er konstateret mange forskellige stoffer. Det er ofte nødvendigt at gennemføre omfattende undersøgelser i det pågældende område, for at fastslå kilden. Det er ikke muligt i forbindelse med den overordnede ind-</p>
---	---

<p>4.3 I høringssvaret kritiseres beskrivelsen i planforslaget af fund af pesticider, der er godkendt til anvendelse i dag (Bentazon, Glyphosat/AMPA og Metalaxyl-M). Det kritiseres blandt andet, at der ikke er en præcis angivelse af, i hvilke borer fundene er gjort. Organisationerne mener ikke, at der forefindes relevante fund af godkendte pesticider i indsatsplansområdet. Der peges på at mange af fundene i kommunen er gjort på Omø.</p>	<p>satsplanlægning at gå ind i en kildeopsporing i de enkelte sager. Ved udmøntningen af planen vil det dog være hensigtsmæssigt at have problemstillingen for øje. Mulighederne for at afklare hvorvidt der er tale om en punktkilde vil dog være hæmmet af, at Region Sjælland ikke er nået ret langt i forhold til at opspore pesticidpunktkilder. Regionens pesticidkortlægning forventes først at være afsluttet om flere årtier.</p> <p>4.3 Indledningsvist skal det præciseres, at fund på Agersø og Omø naturligvis ikke har indgået i udarbejdelsen af indsatsplanen for Slagelse-drikkevandsområdet. For at undgå misforståelser foreslår administrationen, at det undlades at vise fund på Agersø og Omø på de pågældende kort i planen.</p> <p>Bentazon er fundet i borerne 215.607, 215.1039, 215.617, 215.743, 215.749, 215.792, 220.367 – i den første over drikkevandskriteriet. 215.607 og 215.1039 tilhører Vemmelev-Forlev Vandværk – 215.607 er nu sløjftet pga. pesticidindholdet. 215.792 tilhører SK Forsyning A/S. 220.367 tilhører Stignæs Vandindvinding I/S.</p> <p>På landsbasis er stoffet fundet i 6,7 % af borerne i Statens GRUMO-overvågning – i 2,1 % over drikkevandskriteriet. Stoffet er fundet i 3,4 % af landets vandværksboringer – 0,4 % over drikkevandskriteriet.</p> <p>Bentazon anvendes fortsat, men anvendelsesbestemmelserne er blev skærpet siden stoffet blev introduceret i Danmark .</p> <p>Glyphosat/AMPA er fundet i borerne 215.55, 215.666, 215.505, 215.500, 215.675, 215.562, 215.704, 214.867, 215.598 og 215.661 – i de 2 første over drikkevandskriteriet. I forbindelse med Statens kortlægning er fundene i de 4 første borer betegnet "tvivlsomme", da prøverne er udtaget fra gamle borer i brønde beliggende på gårdspladser. Boring 215.704 tilhører Dalmoose Vandværk. Stoffet er her påvist under drikkevandskriteriet i en enkelt prøve.</p> <p>På landsbasis er stofferne fundet i 6,0/4,0 % af borerne i Statens GRUMO-overvågning – i 1,2/1,1 % over drikkevandskriteriet. Stofferne er ikke blandt de 25 hyppigst fundne stoffer i vandværksboringer.</p> <p>Metalaxyl-M (CGA 108906) er fundet i borerne 220.658, 214.528, 215.617, 215.1039, 220.449 og 220.640 – i den første over drikkevandskriteriet. Borerne 214.528, 215.617 og 215.1039 tilhører Vemmelev-Forlev Vandværk.</p> <p>Det er korrekt, at midlet fra 2014 ikke har måttet udsprøjtes på markerne. Midlet har alene en begrænset anvendelse til bejning af frø/i importerede bejsede frø. Det foreslås at den meget begrænsede anvendelse præciseres i indsatsplanen i tilknytning til beskrivelsen af fundene.</p> <p>Udover de ovenfor nævnte stoffer er der tillige gjort fund af stofferne MCPA (215.562), Ethylthiourea der kan stamme fra Mancozeb (215.594 og 215.693), 2,4-dichlorphenol/2,4-D (214.282 og 215.562), der alle fortsat anvendes. I boring 215.562 er indholdet over drikkevandskriteriet.</p>
--	---

4.4 De to organisationer kritiserer valget af 25 års strømningstid til afgrænsning af de prioriterede indsatsområder og henviser til, at BNBO er afgrænset ved 1 års strømningstid.

4.5 De to landbrugsorganisationer er af den opfattelse, at der ikke er tilstrækkelige faglige argumenter for målet om at begrænse nitratudvaskningen i området. De peger på, at indholdet af nitrat i grundvandsprøver fra kommunen generelt er lavt. De peger desuden på, at der er langt hyppigere fund af arsen og nikkel i problematiske koncentrationer. Organisationerne peger på, at højt sulfatindhold ikke nødvendigvis skyldes nitratudvaskning, men også kan skyldes den sænkning af grundvandsspejlet der sker i forbindelse med vandindvinding eller "barometerånding". Organisationerne mener, at stigende sulfatindhold er udtryk for at vandindvindingen ikke er bæredygtig.

4.4 Der er tale om to forskellige former for strømningstid, der ikke kan sammenlignes. BNBO er afgrænset på baggrund af 1 års strømningstid nede i grundvandsmagasinet. De 25 års strømningstid er derimod summen af den tid, det tager vandet at sive ned gennem jordlagene til grundvandsmagasinet, og strømningstiden i selve grundvandsmagasinet. I de prioriterede indsatsområder vil strømningstiden nede i grundvandsmagasinet typisk kun udgøre en lille del af den samlede strømningstid. Tilsvarende er den samlede strømningstid fra terræn til boringsindtag i mange BNBO mere end 25 år.

Det er et politisk valg om eventuelle sprøjtefrie områder skal afgrænses på baggrund af en strømningstid på 25 år eller en anden aldersgrænse, eller om afgrænsningen skal ske efter en helt anden metodik.

Administrationen vurderer dog, at det er relevant at afgrænse de prioriterede indsatsområder på baggrund af strømningstiden, når fokus er på at beskytte de områder, der har størst betydning for de eksisterende vandværksboringer.

De prioriterede indsatsområder dækker langt fra hele det 25 års grundvandsdannende opland, da det samtidig er valgt ikke at udpege indsatsområder udenfor de statsligt udpegede indsatsområder. Det er således kun de dele af 25-års oplandet, der ligger indenfor de statsligt udpegede indsatsområder, der er udpeget.

Se mere under punkt 4.1.

4.5 Indsatsområderne er udpeget, hvor grundvandet er særligt sårbart overfor nitrat, og hvor der derfor kan være behov for målrettede indsatser for at beskytte grundvandet. Planforslaget lægger imidlertid kun op til begrænsning af nitratudvaskningen i en meget lille del af indsatsområderne.

I et område som Slagelse Kommune med ler i undergrunden vil man ikke forvente nitrat i grundvandet, da nitraten omsættes undervejs. Udfordringen med nitrat er, at de mineraler, der omsætter nitrat, langsomt opbruges. Jo højere en nitratudvaskning, jo hurtigere opbruges mineralerne. Når mineralerne i et område er opbrugt, vil nitrat finde vej til grundvandet. Selv lave indhold af nitrat i en boring er udtryk for, at reduktionskapaciteten er ved at være opbrugt i dele af oplandet.

Der er fortsat nitratreducerende mineraler tilbage i langt størstedelen af indsatsplansområdet og der måles derfor ikke nitrat i dybereliggende grundvand. Nitratudvaskning anses derfor ikke for at udgøre en generel grundvandsrisiko i området indenfor overskuelig fremtid. Nogle steder er højt sulfatindhold imidlertid tegn på, at nitratudvaskningen i området påvirker grundvandskvaliteten. Det gør sig gældende ved SK Forsynings Nordre kildeplads ved Eggeslevmagle.

Andre steder skyldes et højt sulfatindhold, at grundvandsstanden sænkes i forbindelse med vandindvindingen, med deraf følgende iltning af jordlagene. Barometerånding kan som nævnt i høringsvaret i visse tilfælde også være relevant, hvis boringerne er etableret med udluftning og står stille i længere perioder. Barometerånding vurderes dog at være et meget begrænset problem for vandværkerne.

På baggrund af forholdet mellem sulfat og calcium, er det muligt at afgøre, om nitrat eller ilt er den dominerende kilde til sulfat. Kilden til sulfat er vurderet for alle vandværksboringer med forhøjet sulfatindhold. For SK Forsynings Nordre kildeplads (og Eggeslevmagle Vandværk) er det vurderet, at nitratudvaskning er den dominerende kilde til sulfat. På de øvrige kildepladser er ilt den væsentligste del af forklaringen på det høje sulfatindhold, nogle steder dog med nitrat som medvirkende årsag.

Tegnene på at nitratudvaskning påvirker vandkvaliteten i boringerne på SK Forsynings Nordre kildeplads kombineret med kildepladsens store forsyningsmæssige betydning, er baggrunden for fastsættelsen af målet om, at nitratudvaskningen skal holdes under 50 mg/l.

Målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder er et resultat af den politiske aftale, der er indgået. Indsatsen bygger på frivillighed. Begrænsning af dyrkningen forventes at sikre, at målet for nitratudvaskningen vil være opfyldt.

De to organisationer henviser til EU's grundvandsdirektiv, som forpligter Danmark at reagere, hvis indholdet af nitrat overstiger 37,5 mg/l. Dette krav gælder for alt grundvand og ikke kun de dybereliggende grundvandsmagasiner, der er relevante for drikkevandsindvinding. Grundvandsdirektivet er imidlertid ikke styrende for kommunernes indsatsplanlægning. Kommunen kan derfor vælge at have andre reaktionsgrænser. Vises der tegn på, at reduktionskapaciteten i oplandet til en vandværksboring er ved at være opbrugt, f.eks. ved at der måles nitrat i boringen, lægger planforslaget (s. 35) op til, at kommunen følger udviklingen tæt. Hvis indholdet er stigende, vil kommunen overveje indsats, der imødegår udviklingen. Det vil i givet fald være en politisk beslutning, hvis der skal gennemføres indsats, der påvirker landbrugsdriften i området.

Der arbejdes generelt på at få en så jævn og bæredygtig vandindvinding som muligt på kildepladserne, blandt andet for at opnå så lille en sænkning som muligt og derved så lille risiko som muligt for en påvirkning af grundvandets kvalitet. En lille sænkning reducerer risikoen for, at de øvre jordlag iltes med stigende sulfatindhold mv. til følge. En lille sænkning minimerer endvidere risikoen for, at indvindingen medfører en påvirkning af vandkvaliteten fra dybereliggende salt grundvand. De steder, hvor saltindholdet i boringerne er forhøjet eller stigende, er der særlig fokus på at forebygge, at indvindingen medfører en forringelse af vandkvaliteten.

Bæredygtigheden af vandindvindingen er et af de forhold, der kortlægges i forbindelse med meddelelse og fornyelse af vandindvindingstilladelser, men kommunen følger også udviklingen i vandkvaliteten ved det almindelige tilsyn med vandværkerne. Der er fokus på saltproblematikken på flere af SK Forsynings kildepladser.

Problemstillingerne i forhold til arsen og nikkel er meget forskellige i forhold til nitrat.

<p>4.6 Organisationerne efterspørger en begrundelse for, at målet om en maksimal udvaskning af nitrat på 50 mg/l ved SK Nordre kildeplads, gælder for 50-års grundvandsdannende oplande indenfor indsatsområder og BNBO.</p> <p>4.7 Brugen af udvaskningsberegninger kritiseres, da de ikke tager højde for alle de forhold, der har betydning for nitratudvaskningen fra rodzonen. Beregningerne overestimerer ifølge organisationerne den reelle udvaskning.</p> <p>4.8 De to organisationer kritiserer, at der gennemføres indsatser for at beskytte Stignæs Vandindvindings boringer. Baggrunden for denne kritik er, at vandforsyningen udelukkende forsyner virksomheder, hvor en stor del anvendes til formål, der ikke kræver drikkevandskvalitet. Der kommenteres desuden på RGS Nordic A/S' spildevandsudledning. RGS Nordic modtager vand fra Stignæs Vandindvin- ding.</p>	<p>Det er korrekt at arsen-indholdet mange steder i kommunen er højt i grundvandet, men arsen fjernes - i modsætning til nitrat og mange pesticider - i vid udstrækning ved den almindelige vandbehandling. Langt hovedparten af vandværkerne har derfor ikke problemer med at overholde drikkevandskriterierne. På grund af det høje arsen-indhold mange steder i kommunen, har administrationen særlig fokus på arsen ved tilsynet med vandværkerne. Vandværkerne kontrollerer flere gange årligt - afhængig af vandværkets størrelse - vandet for arsen. Nikkel er ikke et generelt problem i området og alle vandværker overholder drikkevandskriteriet for nikkel.</p> <p>4.6 I princippet kan nitratudvaskning påvirke vandkvaliteten på kildepladsen uanset hvor i det grundvandsdannende opland udvaskningen finder sted. Det vil imidlertid både være usikkert og praktisk meget vanskeligt, at operere med et så stort overvåningsområde. Det giver derfor god mening at fokusere på de områder, hvor nitraten hurtigst vil nå frem til boringerne. 50-års oplandet er her valgt som en praktisk afgrænsning. Valg af mindre områder anses for at være en for usikker og kortsigtet model. Skulle nitratudvaskningen indenfor 50 års-området i fremtiden vise sig at overstige 50 mg/l, vil det dog være naturligt at overveje indsatser så tæt på boringerne som muligt og i områder med den korteste strømningstid, for at opnå så sikker og hurtig effekt som mulig.</p> <p>4.7 Den anvendte model har været anvendt i Statens kortlægning som et screeningsværktøj, der kan sige noget om den potentielle nitratudvaskning i området. Modellen er også fremover tænkt som et screeningsværktøj. Modellen vurderes at være tilstrækkelig nøjagtig til at kunne beskrive tendenser i den tidlige udvikling i nitratudvaskningen, særligt hvis modellen forbedres med data for den enkelte ejendom. Hvis screeningsberegningerne skulle vise, at udvaskningen i området stiger til mere end 50 mg/l, og der derfor kan være behov for at påbyde udvaskningen begrænset, vil det forud for påbud blive vurderet, om det er nødvendigt at gennemføre mere detaljerede beregninger for at dokumentere udvaskningen og indsatsbehovet.</p> <p>4.8 Stignæs Vandindvin- ding har til formål - og pligt til - at forsyne erhvervsområdet på Stignæs med råvand <u>og drikkevand</u> (leveret som råvand) - til både nuværende og nye virksomheder i området. Det kan være vand til procesformål på nye virksomheder, der kræver drikkevandskvalitet, eksempelvis fødevarer virksomheder eller lægemiddelindustri, men det kan også være vand til kantiner og badefaciliteter. Det er op til den enkelte virksomhed at behandle det leverede råvand. De nuværende virksomheder i området har kun i begrænset omfang behov for vand af drikkevandskvalitet. Se kommentarer til punkt 10.1 og 10.2.</p> <p>Forholdene omkring RGS Nordics spildevandsudledning behandles ved en særskilt proces og vil ikke blive kommenteret yderligere her.</p>
--	--

<p>4.9 De to organisationer støtter en frivillig proces, hvor blandt andet jordfordeling og længerevarende forpagtningsaftaler tages i anvendelse.</p> <p>4.10 Organisationerne bakker op om lokal overvågning af yngre grundvand i oplandet til de mest sårbare kildepladser.</p> <p>4.11 Høringsbrevet indeholder en række spørgsmål og kommentarer til planforslagets retningslinje om, at der i BNBO m.v. som udgangspunkt ikke må opbevares, håndteres eller transporteres pesticider.</p> <p>4.12 Organisationerne mener, at indsatsplanen skal forholde sig til vandindvindings påvirkning af vandløbenes tilstand samt klimaændringernes betydning for grundvandsressourcen.</p>	<p>4.9 Taget til efterretning.</p> <p>4.10 Taget til efterretning.</p> <p>4.11 Se bemærkninger til 2.1. I tilfælde af, at der ikke kan indgås frivillig aftale vedrørende opbevaring, håndtering og transport af pesticider - og hvor det i øvrigt skønnes nødvendigt og rimeligt - vurderes der at være hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 til at nedlægge forbud mod disse aktiviteter.</p> <p>4.12 Vandindvindings påvirkning af vandløbene behandles i vandområdeplanerne og i forbindelse med meddelelse af de enkelte vandindvindingsstilladelser. Klimaændringernes betydning kan eventuelt behandles i forbindelse med den vandindvindingsstrategiplan, som det er besluttet at udarbejde i år.</p> <p>Gefions og Sjællandske Familielandbrugs bemærkninger giver ikke anledning til ændring af planforslaget, idet beskrivelsen af fund af godkendte pesticider dog foreslås præciseret – se punkt 4.3. Bemærkningerne vil dog blive inddraget ved udmøntningen af planen.</p>
<p>5 Jens Ellegaard og Jesper Hansen (JE&JH)</p> <p>5.1 JE&JH mener, at reglerne for godkendelse og anvendelse af pesticider sikrer, at pesticider ikke udvaskes til større dybde. De henviser til godkendelsesproceduren for pesticider og til VAP afprøvningssystemet.</p> <p>5.2 JE&JH peger på, at en af VAP-markerne ligger på Jens Ellegaards ejendom – ved Fårdrup – og derfor repræsenterer de lokale jordbunds- og vejrforhold. En af statens overvågningsboringer, som var omfattet af statens "massescreening" for pesticider i 2019 ligger ligeledes på Jens Ellegaards ejendom. JE&JH nævner endvidere den udvidede pesticidundersøgelse, som SK Forsyning fik gennemført i 2017 af borerne på Nordre kildeplads.</p>	<p>5.1 Det er korrekt, at pesticider skal godkendes efter en relativ restriktiv procedure og at ordningen er blevet strammet flere gange. Godkendelsesordningen har blandt andet til formål at sikre, at pesticider ikke udvaskes i koncentrationer, der overstiger drikkevandskriterierne. Godkendelsesordningen inkl. VAP-testsystemet sikrer imidlertid ifølge Miljøstyrelsen ikke grundvandet under alle jorder. Miljøstyrelsen skønner, at 5-15 % af danske lerjorde kan være mere sårbare, end godkendelsessystemet håndterer. Godkendelsessystemet og VAP-afprøvningen af pesticider er kommenteret under punkterne 1.2 og 4.1.</p> <p>5.2 Resultaterne fra VAP-marken ved Fårdrup og de generelle resultater fra VAP er beskrevet under punkt 1.2. Som nævnt under punkt 4.1 vurderer Miljøstyrelsen, at 5-15 % af danske lerjorde er mere sårbare end godkendelsessystemet, herunder VAP-markerne, håndterer. Der findes i dag ikke en metode til at udpege disse særligt sårbare områder. Det er derfor heller ikke muligt at afgøre hvilke områder, der er dækket af testene på VAP-marken i Fårdrup, og hvilke områder der er mere sårbare end denne mark.</p> <p>SK Forsyning kontrollerede i 2017 deres indvindingsboringer på Nordre Kildeplads for 417 pesticidstoffer, der var omfattet af en tilgængelig tysk analysepakke. Det vides ikke hvor mange af</p>

JE&JH mener, at de nævnte undersøgelser dokumenterer, at godkendelsesordningen for pesticider i tilstrækkelig grad sikrer grundvandet.

5.3 JE&JH er af den opfattelse, at indsatserne overfor pesticider er begrundet i fund gjort på Omø, og som i øvrigt skyldes punktkilder. JE&JH mener ikke at disse skal være retningsgivende for indsatsen andre steder i kommunen.

5.4 JE&JH påpeger, at kommunerne i sin vurdering af beskyttelsesbehovet ikke isoleret set bør bruge fund af pesticidstoffer, der ikke længere må anvendes.

5.5 JE&JH er af den opfattelse, at der ikke er proportionalitet i at forbyde transport af pesticider på privat vej i BNBO, når der ikke gælder et tilsvarende forbud på offentlig vej.

disse stoffer, der har været anvendt i området. Selvom analysepakken var væsentlig større end de pakker der tidligere er analyseret for, medtog den dog langt fra alle de stoffer, der kan have været anvendt i området – og særligt ikke alle de nedbrydningsprodukter, der kan være relevante. Det var dog alligevel positivt, at den udvidede kontrol alene påviste 1 pesticidstof – et nedbrydningsprodukt af Chloridazon, der blev forbudt i 1996.

Der er efterfølgende påvist yderligere 2 pesticidstoffer i en eller flere af vandværksboringerne – Dimethachlor ESA (under drikkevandskriteriet), der blev forbudt i 2012 og for nyligt spor af Bentazon, der fortsat anvendes, men under skærpede anvendelsesbestemmelser.

Det dybeste filter (29,5-30,5 meters dybde) i GRUMO-boring 215.749 var omfattet af Miljøstyrelsens "massescreening" for pesticidstoffer i 2019. Boringen er beliggende lige syd for Franckerup. Der er i dybeste filter konstateret pesticidstofferne Bentazon, Dimethachlor ESA, Dimethachlor OA - og tilbage i 2002 DEIA - i koncentrationer under drikkevandskriteriet. Der findes resultater for 468 pesticidstoffer i den offentlige database Jupiter. I de mere terrænnære filtre, der ikke var omfattet af massescreeningen, er der konstateret Mechlorprop over drikkevandskriteriet samt BAM under drikkevandskriteriet. Resultaterne af den udvidede pesticidundersøgelse af boring 215.749 er nævnt på indsatsplanens side 59.

5.3 Denne opfattelse bygger på en misforståelse. Fund på Agersø og Omø er ikke medtaget i beskrivelsen af pesticidfund i Slagelse-drikkevandsområdet og er ikke en del af grundlaget for planen. For at undgå lignende undtagelser foreslår administrationen, at fundene på Agersø og Omø ikke vises på de pågældende kort i planen.

De fund af godkendte pesticider der er gjort i indsatsplanens område, er kommenteret under punkt 4.3. Her er det angivet i hvilke boringer fundene er gjort og om indholdet er over eller under drikkevandskriterierne.

Baggrunden for den valgte tilgang i relation til pesticidindsatserne er beskrevet under punkt 4.1.

5.4 Dette forhold er kommenteret under punkt 4.2.

5.5 Slagelse Kommune vurderes ikke at have hjemmel til at forbyde transport af pesticider på offentlig vej. Dette er baggrunden for, at et forbud alene foreslås at gælde arealer udenfor offentlige veje – både private veje, men også marker og andre arealer udenfor offentlig vej. Der foreslås i øvrigt, at der kan være undtagelser fra et sådant forbud – se punkt 2.1.

I forhold til kemikaliespild på offentlig vej foreslås det i stedet i planen (s. 36), at kortlægge de forhold, der har betydning for risikoen for den type trafikuheld, der kan medføre større spild. Kortlægningen skal munde ud i en handleplan, der skal imødegå

<p>5.6 JE&JH mener, at reglerne for gødningsanvendelse og dyrkningspraksis sikrer, at nitrat ikke udvaskes til større dybde.</p> <p>Der henvises blandt andet til, at landmændene ved Eggeslevmagle redegjorde overfor administrationen for de forhold, der har betydning for nitratudvaskningen.</p> <p>5.7 JE&JH er af den opfattelse, at forslaget til indsatsplan skaber usikkerhed om udviklingsmulighederne for Ellegaard Göttingen Minipigs A/S, der ligger i det prioriterede indsatsområde ved Eggeslevmagle. Der henvises specifikt til, at det på siderne 15, 39 og 79 nævnes, at kommunen vil kunne forbyde lovlige aktiviteter i BNBO og prioriterede indsatsområder. Det oplyses, at "hvis Slagelse Kommune fastholder dette, så vil fremtidig udvikling og vækst af Ellegaard Göttingen Minipigs A/S komme til at foregå uden for Danmarks grænser".</p>	<p>disse risici. I første omgang kortlægges forholdene ved de to største kildepladser i kommunen.</p> <p>5.6 Baggrunden for indsatsplaner var, at de generelle regler for anvendelse af gødning, pesticidanvendelse og dyrkning ikke alle steder beskytter grundvandet tilstrækkeligt mod nitrat og pesticider. Indsatsområderne er netop udpeget, hvor der kan være behov for en særlig indsats for at beskytte grundvandet mod nitrat. Udvasningen af nitrat fra rodzonen på landbrugsarealer er normalt markant højere end udvasningen fra udyrkede arealer. Udvasningen er dog ikke nødvendigvis højere end 50 mg/l, der er drikkevandskriteriet for nitrat. Staten beregnede i forbindelse med grundvandskortlægningen, at udvasningen fra markerne i Slagelse-området gennemsnitligt var 34,5 mg/l, men at der også er områder, hvor den potentielle udvasning er større end 50 mg/l – nogle steder også over 75 mg/l.</p> <p>Der blev i 2017 gennemført opdaterede beregninger af den potentielle nitratudvasning i det nære opland til SK Forsynings Nordre Kildeplads ved Eggeslevmagle. Beregningerne blev, som beskrevet i høringssvaret, kvalificeret ved hjælp af oplysninger fra den enkelte landmand. Beregningerne viste, at den potentielle udvasning som et gennemsnit lå på niveau med drikkevandskriteriet på 50 mg/l. Disse beregninger er omtalt på planforslagets side 72. Udvasningen vil variere afhængig af en række faktorer som afgrødevalg, gødningsmængde, efterafgrøder, høstudbytte, halmfjernelse, klima m.v. Udvasningen vil derfor variere fra år til år. Det er i planforslaget beskrevet, at udviklingen i nitratudvasningen i det nære opland til SK Forsynings Nordre kildeplads følges via beregninger af den potentielle nitratudvasning – se punkt 4.6 og 4.7.</p> <p>5.7 Administrationen går ud fra, at der med henvisningerne sigtes til følgende formuleringer:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Side 15: "Landmænd, virksomheder og lodsejere kan indenfor indsatsområder og BNBO blive mødt med ønsker og krav om at begrænse ellers lovlige aktiviteter af hensyn til beskyttelsen af grundvandet og vandværksboringerne". • Side 39: "Sådanne arealrestriktioner kan eksempelvis være forbud mod og begrænsning af andre lovlige aktiviteter i nærheden af en vandværksboring, hvis disse vurderes at kunne udgøre en risiko for den pågældende boring". • Side 79 (ordlisten): "Områderne (BNBO) er udpeget for at give kommunerne mulighed for at indføre indsatser, der imødegår denne særlige sårbarhed". <p>På side 15 henvises der til de juridiske muligheder, der er i miljøbeskyttelseslovens § 24 og § 26a, for at forbyde ellers lovlige aktiviteter, hvis disse vurderes at udgøre en risiko overfor indvindingsboringer henholdsvis grundvandsressourcer. Formuleringerne på side 39 fastlægger, at det er vandværkerne der skal betale erstatningen til lodsejeren, såfremt kommunen nedlægger forbud med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 eller § 26a. Afsnittet på side 79 forklarer formålet med, at Staten har udpeget boringsnære beskyttelsesområder.</p>
---	--

<p>5.8 JE&JH peger på, at halvdelen af det prioriterede indsatsområde ved Eggeslevmagle dyrkes økologisk og at forbud mod anvendelse af kvælstofgødning vil umuliggøre denne drift. Forbud mod brug af pesticider vil desuden medføre, at den økologiske arealstøtte vil bortfalde.</p> <p>5.9 JE&JH bemærker, at foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har stævnet Staten, idet foreningen mener,</p>	<p>Alle 3 steder henvises der altså til de generelle hjemler, som kommunerne kan anvende, som led i den målrettede grundvandsbeskyttelse. Disse hjemler er relevante for de indsatser og retningslinjer, som planforslaget beskriver omkring ophør med brug af pesticider i BNBO samt krav til virksomheder med aktiviteter, der kan udgøre en grundvandsrisiko, i BNBO og indsatsområder. Hjemlerne kan ligeledes blive relevante, hvis Byrådet på et senere tidspunkt skulle beslutte, at frivillighed i forhold til nitrat- og pesticidindsatsen i de prioriterede indsatsområder ikke rækker.</p> <p>Det er dog vigtigt at understrege, at planforslaget - i overensstemmelse med den politiske aftale behandlet af Byrådet 31. august 2020 - primært bygger på, at de beskrevne mål og indsatser skal nås ad frivillighedens vej.</p> <p>5.8 Planforslaget indeholder i overensstemmelse med den politiske aftale fra august 2020 et mål om at begrænse erhvervs-mæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder. Planen indeholder derfor initiativer, hvor det <u>gennem frivillige aftaler</u>, skal forsøges at opnå målet. Der er således ikke tale om forbud mod hverken pesticider eller kvælstofanvendelse.</p> <p>Indenfor BNBO har Byrådet dog signaleret vilje til om nødvendigt at gennemføre indsatsen overfor anvendelse af pesticider via påbud, hvis frivillighed ikke rækker.</p> <p>Administrationen er opmærksom på problemstillingen omkring bortfald af økologistøtte ved forbud mod anvendelse af pesticider. Det er en problemstilling, der er relevant for hele landet. Miljøstyrelsen vurderer, at det som udgangspunkt ikke vil være relevant at forbyde brug af pesticider i økologisk jordbrug. Udfordringen består dermed i, at kommunen sikrer, at der ikke vil blive anvendt pesticider, hvis den økologiske drift ophører. Miljøstyrelsen foreslår derfor en model, hvor der indgås frivillig aftale med den økologiske landmand om, at denne forpligter sig til at meddele kommunen, såfremt den økologiske drift ophører eller arealet sælges. Kommunen kan så på det tidspunkt tage stilling til, hvorvidt der skal gennemføres tiltag i relation til anvendelse af pesticider. I givet fald vil dette skulle ske mod fuld erstatning. I forbindelse med de konkrete lodsejerforhandlinger vil administrationen trække på de erfaringer, der gøres andre steder i landet således, at økologiske landmænd ikke kommer i klemme.</p> <p>Ifølge planforslaget vil tvungne indsatser i forhold til nitrat kun komme på tale, hvis udvaskningen i området omkring SK Forsynings kildeplads ved Eggeslevmagle mod forventning stiger til over 50 mg/l (s. 34) eller der kommer nitrat i stigende koncentrationer i vandværksboringer (s. 35).</p> <p>I begge tilfælde vil det være en politisk beslutning, hvis der skal iværksættes indsatser, der lægger begrænsninger på gødningsanvendelsen, eller landbrugsdriften mere generelt, i området.</p> <p>5.9 Se punkt 7.4.</p>
--	---

<p>at hjemlen til at forbyde brug af pesticider i BNBO og indsatsområder strider mod Grundloven og EU-retten.</p> <p>5.10 JE&JH foreslår, at der for at afklare behovet for indsats overfor pesticider, etableres en overvågningsboring i det mest sårbare område ved Nordre kildeplads. Jens Ellegaard tilbyder at lægge jord til.</p>	<p>5.10 Jævnfør punkt 4.1 er det ikke muligt at afklare hvilke jorder der er sårbare overfor pesticider og dermed heller ikke hvilke marker der er de mest sårbare. De prioriterede indsatsområder er derfor i stedet udpeget, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige har størst betydning for vandværkerne. Områder med kort strømningstid anses for at være de områder, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige har størst betydning. Derimod vil strømningstiden ikke i sig selv sige noget om risikoen for udvaskning af pesticider fra den pågældende mark. Strømningstiden kan derfor ikke anvendes til at placere en enkelt overvågningsboring. Samtidig vil afgrødevalg, dyrkningspraksis, vejrforhold i forbindelse med sprøjtning, den lokale geologi m.m. have betydning for risikoen for udvaskning. Der vil derfor være behov for adskillige overvågningsboringer, hvis der gennem overvågning skal opnås sikkerhed for, at der i et større område ikke udvaskes pesticider.</p> <p>Ifølge planforslaget (s. 37) skal indsætterne i relation til pesticider og nitrat suppleres med lokal overvågning. For at kunne tage hensyn til de beskyttelsesindsatser, der gennemføres i de prioriterede indsatsområder, fastlægges det endelige omfang først i forbindelse med evalueringen af indsatsen i de prioriterede områder. Planforslaget lægges dog op til, at der allerede i 2021 etableres ca. 2 overvågningsboringer ved hver af kildepladserne SK-Nordre ved Eggeslevmagle, SK-Valbygård og Stigsnæs Vandindvinding.</p> <p>Administrationen har tidligere kommenteret på høringsbemærkninger fra Jens Ellegaard. Flere af ovennævnte emner blev også berørt i de tidligere høringssvar. De tidligere bemærkninger og administrationens kommentarer hertil, fremgår som bilag 5, 6 og 9 til sagsfremstillingen fra Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets behandling af et tidligere forslag til indsatsplan den 8. juni 2020 (sag nr.13).</p> <p>Bemærkningerne fra Jens Ellegaard og Jesper Hansen giver ikke anledning til ændring af planforslaget, idet administrationen dog anbefaler, at pesticidresultater på Agersø og Omø ikke vises på planens kort over pesticidfund.</p>
<p>6</p> <p>Region Sjælland</p> <p>6.1 Regionen meddeler, at de ikke har yderligere kommentarer end hvad der har været behandlet i Grundvandsrådet.</p>	<p>6.1 Ingen bemærkninger.</p>
<p>7</p> <p>Lars Albrecht Kahr</p> <p>7.1 Lars Kahr kritiserer, at pesticider fylder så meget i planforslaget. Lars Kahr mener, at godkendelsesordningen for pesticider sikrer, at der ikke udvaskes pesticider til grundvandet.</p>	<p>7.1 Indsatsplaner blev indført i 1998 fordi man fra central side konkluderede, at den generelle regulering af pesticider og nitrat ikke var tilstrækkelig alle steder. Indsatsplanerne skulle derfor beskrive den supplerende målrettede beskyttelsesindsats i de områder, hvor den generelle regulering ikke sikrer grundvandet tilstrækkeligt. Dette er fortsat hovedformålet med indsatsplaner. Miljøbeskyttelsesloven § 26a, som blev indført sammen</p>

<p>7.2 Lars Kahr er af den opfattelse, at den beskrevne indsats overfor pesticider vil blive dyr for vandforbrugerne og at der ikke er proportionalitet i indsatsen. Lars Kahr bemærker, at grænseværdien for pesticider ikke er fastsat ud fra sundhedsmæssige kriterier, og at der skal højere indtag til, før det er sundhedsskadeligt. Lars Kahr henviser til, at indhold af arsen og nikkel på niveau med grænseværdien kan have sundhedsmæssige effekter.</p> <p>7.3 Lars Kahr mener, at der på vandværkerne bør indføres rensning for miljøfremmede stoffer. Lars Kahr henviser i den forbindelse til de mange miljøfremmede stoffer, der potentielt kan forekomme i vores miljø samt til den konkrete sag ved Korsør om forurening med PFAS-stoffer.</p> <p>7.4 Lars Kahr henviser til den retssag, som foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har anlagt mod Staten. Resultatet af retssagen vil efter hans opfattelse medføre en ændring af grundlaget for indsatsplaner.</p> <p>7.5 Lars Kahr er af den opfattelse, at der bør etableres lokale overvågningsboringer frem for påbud i de prioriterede indsatsområder. Lars Kahr peger på, at der i forvejen findes en statslig GRUMO-boring i</p>	<p>med indsatsplanerne giver kommunerne mulighed for at forbyde eller begrænse anvendelsen af <u>pesticider og nitrat</u> i indsatsområder, når dette er fastlagt i en indsatsplan. Pesticider og nitrat har derfor en særstatus i indsatsplaner. For at opnå en helhedsorienteret tilgang skal indsatsplaner dog forholde sig til alle stoffer og forureningskilder, der kan udgøre en risiko overfor grundvandet. Godkendelsesordningen for pesticider er beskrevet under punkt 1.2 og 4.1.</p> <p>7.2 Baggrunden for omfanget af den valgte pesticidindsats er beskrevet under punkterne 4.1 og 4.4. Det er korrekt, at grænseværdien for pesticider er fastsat ud fra et politisk ønske om, at der ikke må være pesticider i drikkevand. Grænseværdien blev derfor fastsat som det mindste indhold man på det tidspunkt kunne måle (0,1 µg/l). Hvis der i stedet skulle fastsættes en grænseværdi baseret på kendte sundhedsmæssige effekter, ville denne formentlig være højere for mange pesticider. Tilgangen er imidlertid fortsat, at pesticider ikke må kunne måles i koncentrationer over den oprindelige grænseværdi. Det er også udgangspunktet for godkendelsesordningen for pesticider. Der er for enkelte pesticider fastsat en lavere grænseværdi end 0,1 µg/l. Arbejdet med grundvandsbeskyttelse har ligesom kommunens øvrige arbejde indenfor drikkevandsområdet taget udgangspunkt i de gældende grænseværdier. Det gælder for pesticider, arsen, nikkel og alle andre stoffer. Kompetancen til at fastsætte grænseværdier for drikkevand ligger ved de statslige myndigheder.</p> <p>7.3 I Danmark er det et bærende princip, at drikkevandsforsyningen skal baseres på grundvand, der kun undergår simpel vandbehandling (iltning og filtrering). Udgangspunktet for dansk grundvandspolitik er derfor, at der arbejdes med et højt beskyttelsesniveau for alt grundvand. Rent grundvand er endvidere forudsætningen for at opretholde den decentrale vandforsyning, hvor vandet alene renses ved simpel vandbehandling. Tidligere tiders forurening med miljøfremmede stoffer kan dog betyde, at man nogle steder i en overgangsperiode kan blive nødt til at rense vandet for miljøfremmede stoffer, indtil grundvandet igen er rent. Dette har imidlertid endnu ikke været nødvendigt i Slagelse Kommune.</p> <p>7.4 Administrationen har tidligere rettet henvendelse til Miljøstyrelsen om denne retssag. Miljøstyrelsen udtalte, at retssagen ikke pt. giver anledning til ændring af regler eller vejledning til kommunerne.</p> <p>7.5 Planforslaget lægger op til at lokal overvågning supplerer de indsatser, der i øvrigt gennemføres – se punkt 5.10. I forbindelse med planlægningen af placeringen af overvågningsboringer, vil det være naturligt at kigge på, om eksisterende boringer</p>
---	---

<p>nærheden af SK Forsynings kildeplads ved Eggeslevmagle.</p> <p>7.6 Lars Kahr er af den opfattelse, at den indflydelse på fødevareproduktionen, som de grundvandsbeskyttelsesindsatser, der berører driften af landbrugsarealer, bør indgå i beslutningen.</p>	<p>vil have en dybde og være placeret et sted, så det vil være muligt at anvende disse som overvågningsboringer i det lokale overvågningsprogram.</p> <p>7.6 Det er klart, at det alt andet lige kan have en betydning for fødevareproduktionen, hvis landbrugsdriften begrænses i BNBO og prioriterede indsatsområder. Der kan dog også være muligheder for at dyrke andre afgrøder på arealet, eller at omlægge til økologisk drift. I forhold til kommunens samlede areal udgør BNBO og prioriterede indsatsområder udenfor BNBO henholdsvis 0,5 % og 0,2 %.</p> <p>Bemærkningerne fra Lars Kahr giver ikke anledning til ændring af planforslaget.</p>
<p>8</p> <p>Advokatfirmaet Sønderby Legal på vegne af J. Peter Bech</p> <p>8.1 Advokaten er af den opfattelse, at hjemmelgrundlaget for de beskrevne indsatser ikke er til stede. Der henvises til, at ekspropriative indgreb skal have klar hjemmel i lovgivningen og forudsætter, at de er begrundet i almenvellets interesse. Advokaten er desuden af den opfattelse, at det vil være i strid med EU-retten, hvis kommunen indfører begrænsninger i brugen af pesticider, som Miljøstyrelsen har godkendt.</p> <p>Det er ligeledes advokatens opfattelse, at begrænsninger i udvaskningen af nitrat, er i strid med såvel national som EU-ret, når der ikke er målt nitrat i grundvandet.</p>	<p>8.1 Administrationen forstår høringssvaret således, at det både vedrører indsatser indenfor BNBO og udenfor BNBO.</p> <p>Ifølge den politiske aftale om BNBO indgået blandt folketingets partier skal det <i>"som det helt klare udgangspunkt være slut med at sprøjte i BNBO"</i>. Beslutningen om indsatsen i Slagelse Kommune overfor erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO blev truffet på Byrådsmøderne i maj og december 2020 og er ikke en del af vedtagelsen af indsatsplanen, selvom indsatsen er gengivet i indsatsplanen for at få et dækkende billede af grundvandsbeskyttelsesindsatserne. Gennemførelsen af pesticidindsatsen i BNBO fordrer ikke, at der er vedtaget en indsatsplan. Skulle det blive nødvendigt at gennemføre indsatsen i BNBO via påbud, er der hjemmel hertil i miljøbeskyttelseslovens § 24. Afgørelserne vil kunne påklages.</p> <p>Indsatsplaner udarbejdes, som advokaten selv nævner, med hjemmel i vandforsyningslovens § 13. Planen er ikke i sig selv bindende overfor lodsejere, men er retningsgivende for kommunens arbejde på grundvandsbeskyttelsesområdet. Indsatsplanen skal følges op af lodsejeraftaler, og om nødvendigt individuelle afgørelser, for at være bindende overfor den enkelte lodsejer.</p> <p>Målet om at begrænse anvendelsen af pesticider (udenfor BNBO) og dyrkning indenfor de prioriterede indsatsområder skal ifølge planforslaget opnås gennem frivillige aftaler. Planforslaget lægger <u>ikke</u> op til, at indsatsen udenfor BNBO kan gennemføres via påbud. Da indsatsen skal gennemføres via frivillige aftaler, er det ikke relevant, om et påbud ville have karakter af et ekspropriativt indgreb.</p> <p>Skulle Byrådet på et senere tidspunkt beslutte, at indsatsen skal gennemføres via påbud, er der hjemmel til at gennemføre tiltag, der er nødvendige for sikre drikkevandsressourceme mod pesticider og nitrat, i miljøbeskyttelseslovens § 26a. Anvendelsen af denne hjemmel fordrer, at der er vedtaget en indsatsplan for området. Afgørelser efter denne bestemmelse kan påklages.</p> <p>Både miljøbeskyttelseslovens § 24 og § 26a giver mulighed for at forbyde brug af pesticider, selv om disse er godkendt til anvendelse i Danmark.</p>

<p>8.2 Advokaten er af den opfattelse, at planforslaget bygger på et ufuldstændigt grundlag, idet der efter hans opfattelse ikke er dokumentation for sårbarheden af de prioriterede indsatsområder, og for at brugen af godkendte pesticider udgør en risiko for grundvandet omkring Valdbygaard Gods. Advokaten finder udpegningen af de prioriterede indsatsområder for vilkårlig.</p> <p>Advokaten finder ikke, at de gennemførte undersøgelser og målinger giver et tilstrækkeligt grundlag, og efterlyser yderligere undersøgelser.</p> <p>Advokaten opfordrer til at planforslaget trækkes tilbage, idet der efter advokatens opfattelse ikke er fagligt grundlag for de beskrevne indsatser.</p> <p>8.3 Advokaten er af den opfattelse, at de beskrevne indsatser i relation til dyrkningsbegrænsninger er i strid med proportionalitetsprincippet, idet indsatserne efter hans opfattelse ikke er nødvendige, forholdsmæssige og egnede til at opnå formålet.</p> <p>Kommunen skal vælge den mindst indgribende foranstaltning, der opfylder målet – herunder flytning af borer. Advokaten peger i den forbindelse på, at det vil være væsentlig mere lempeligt for hans klient at flytte vandværksboringerne end at gennemføre de foreslåede indsatser.</p> <p>Advokaten kritiserer, at kommunen forbigår denne løsning. I høringssvaret henvises der til 3 konkrete borer, som J. Peter Bech gerne ser flyttet fordi BNBO om disse berører hans landbrugsdrift i særlig grad.</p> <p>Advokaten peger desuden på, at etablering af fast overvågning ligeledes vil være</p>	<p>Indsatsområderne er udpeget hvor grundvandet er særligt sårbart overfor nitrat, og hvor der derfor kan være behov for målrettede indsatser for at beskytte grundet mod nitrat. Planforslaget har som mål at begrænse dyrkningen og dermed nitratudvaskningen i de dele af indsatsområderne, hvor grundvandsbeskyttelse har størst betydning for de eksisterende vandværker. Også dette mål skal ifølge planforslaget gennemføres via frivillige aftaler.</p> <p>Baggrunden for indsatsplaner er kommenteret under punkt 4.1.</p> <p>8.2 Baggrunden og grundlaget for de valgte indsatser overfor pesticider og nitrat er kommenteret i punkterne 4.1 og 4.4. Her er der tillige kommenteret på, hvilket dokumentationsgrundlag, som indsatserne skal bygge på. Det er ikke en betingelse, at der er konstateret pesticider og/eller nitrat i det grundvand vandværkerne indvinder, for at der kan gennemføres indsatser. Indsatsplaner har netop et forebyggende sigte.</p> <p>Indsatsplaner baseres primært på resultaterne af Statens grundvandskortlægning, der bygger på omfattende vidensopsamling og nye undersøgelser. Hvis kommunen vurderer, at der er mangler i dette grundlag, er der imidlertid intet til hinder for, at kommunen kan supplere Statens grundvandskortlægning. Slagelse Kommune har på enkelte punkter foretaget en supplerende vidensopsamling, men har ikke foretaget egne fysiske undersøgelser. Som det fremgår af punkt 4.1 er det ikke muligt at udpege de lerjorde, der er velbeskyttede og de jorder, der er sårbare overfor pesticider. Slagelse Kommune har i stedet valgt at fokusere på de områder, hvor grundvandsbeskyttelse alt andet lige vurderes at have størst betydning for de eksisterende vandværker.</p> <p>8.3 Så længe indsatsen skal gennemføres via frivillige aftaler kommer proportionalitetsprincippet ikke i spil. Det er først relevant, hvis det besluttes at gennemføre indsatsen via påbud.</p> <p>Baggrunden for de valgte indsatser er kommenteret under punkt 1.2 og 4.1. Indsatsernes nødvendighed, forholdsmæssighed og egnethed er indgået i vurderingerne ved planens udarbejdelse.</p> <p>Ifølge planforslaget (s. 37) skal lokal overvågning supplere indsatserne i BNBO og prioriterede indsatsområder. Se punkt 5.10.</p> <p>Flytning af borer kan i princippet indgå som en del af forhandlingerne mellem vandværk og lodsejer om indsatsen i BNBO. Flyttes borer, flyttes de pågældende BNBO også. Spørgsmålet er imidlertid, om det er hensigtsmæssigt og om det er realistisk indenfor den tidshorison, der er fastsat for indsatsen i BNBO. Hvis det overvejes at flytte borer internt på kildepladsen, skal man sikre sig, at kildepladsen fortsat er bæredygtig, og at den ændrede indvinding ikke har negative konsekvenser for vandkvaliteten på kildepladsen eller for andre væsentlige hensyn. I regelsættet for BNBO-indsatsen lægges der op til, at der ikke skal ske indsats i BNBO, hvis der er konkrete</p>
--	---

<p>en mere lempelig tilgang end dyrkningsbegrænsninger.</p> <p>8.4 Advokaten er af den opfattelse, at planforslaget ikke opfylder kravene til erstatning for begrænsningerne for landbrugsdriften i BNBO mv. Det kritiseres, at kommunen ikke har prissat de berørte jorde i planforslaget.</p> <p>8.5 Advokaten er af den opfattelse, at der ikke er sket den krævede inddragelse af J. Peter Bech og at det må føre til, at planforslaget er ugyldigt. Der henvises til vandforsyningslovens § 12 og § 13b.</p>	<p>planer om at nedlægge boringen indenfor en tidshorizont på 3-5 år.</p> <p>Flytning af boringer internt på kildepladsen vil, hvis den samlede oppumpning på kildepladsen er uændret, ikke have væsentlig betydning for indvindingsoplandet eller det grundvandsdannende opland.</p> <p>Etablering af nye boringer kræver tilladelse fra Slagelse Kommune.</p> <p>Ifølge planforslaget (s. 27) vil Slagelse Kommune arbejde for, at vandværkernes indvinding fremover - så vidt muligt - sker i områder med skov, brak eller lignende. For at understøtte en udvikling hen imod dette mål, vil kommunen udarbejde en vandindvindingsstrategiplan i samarbejde med vandværkerne. Eventuel flytning af vandværksboringer vil kunne indgå i drøftelserne i forbindelse med denne strategiplan.</p> <p>Kildepladsen ved Valdbygaard Gods er imidlertid kommunens største kildeplads, og det er derfor meget usikkert, om det i praksis vil være muligt at erstatte den med vandindvinding andre steder i kommunen. Man skal desuden være opmærksom på, at vandindvinding i et nyt område også kan have konsekvenser for arealanvendelsen. Der skal desuden tages hensyn til, at en ny stor kildeplads kan få negative konsekvenser for naturtilstanden i det pågældende område. Det vil under alle omstændigheder være et meget langsigtet projekt at etablere en ny kildeplads, der kan erstatte kildepladsen ved Valdbygaard Gods.</p> <p>8.4 Udgangspunktet ved grundvandsbeskyttelsesindsatser, der begrænser lovlige landbrugsaktiviteter er, at der skal udbetales fuld erstatning til de berørte landmænd.</p> <p>Hverken de beslutninger kommunen pt. har truffet om BNBO eller det fremlagte forslag til indsatsplan forpligter den enkelte lodsejer. Beslutningerne skal følges op af individuelle aftaler og individuelle afgørelser, hvor der udbetales erstatning til lodsejeren. Erstatningen fastsættes på markedsvilkår efter en konkret og individuel vurdering.</p> <p>Både BNBO-indsatsen og målet om at begrænse brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder søges gennemført via frivillige aftaler. Erstatningens størrelse vil være et centralt punkt ved de forhandlinger, der skal lede frem til aftalerne. De forhold, der nævnes i høringssvaret, kan inddrages ved fastsættelsen af erstatningen. Skulle det ikke lykkes at opnå aftaler på rimelige vilkår, har Byrådet for indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO tilkendegivet, at indsatsen vil blive gennemført via påbud. Kommunen er i givet fald forpligtet til at fremsende et erstatningstilbud, som eventuelt kan prøves ved taksationsmyndighederne.</p> <p>8.5 Ifølge vandforsyningslovens § 12 skal kommunen oprette et koordinationsforum til at bistå ved udarbejdelsen af indsatsplaner. Slagelse Kommune har nedsat et sådant koordinationsforum - i Slagelse Kommune kaldet Grundvandsrådet - der blandt andre består af repræsentanter fra relevante erhvervs-</p>
---	---

<p>8.6 Det kritiseres, at planforslaget ikke forholder sig til dækrester og saltning på Stillingevej.</p>	<p>og interesseorganisationer. Grundvandsrådet har været inddraget løbende under udarbejdelsen af planforslaget og har været forelagt det endelige planforslag.</p> <p>Ifølge vandforsyningslovens § 13b skal kommunen inddrage alle berørte parter i forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen. Når planen er vedtaget, skal alle berørte grundejere og andre berørte parter have skriftlig, individuel underretning herom og om indholdet af planen.</p> <p>Slagelse Kommune har flere gange orienteret de berørte lodsejere om arbejdet med indsatsplanen. Det er dels sket ved breve, dels ved orienteringsmøder.</p> <p>J. Peter Bech er blevet inddraget ved følgende skrivelser og møder:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Indledende borgermøde den 28. februar 2017 • Orienteringsskrivelse af 29. maj 2019 om, at der overvejes indsats overfor pesticider i visse områder • Stormøde for berørte landmænd den 25. juni 2019 • Individuelt møde den 4. juli 2019 om påtænkte indsatser ved Valdbygård Gods • Telefonsamtale og skriftlig opfølgning den 16. december 2019 • Orienteringsskrivelse af 6. februar 2020 • Møde for berørte lodsejere den 11. marts 2020 • Opfølgende skrivelse af 28. april 2020, hvor der henvises til interaktivt kort på kommunens hjemmeside. • Orienteringsskrivelse 9. november 2020 om at planforslaget vil blive sendt i offentlig høring • Offentlig høring i perioden 16. november 2020 – 8. februar 2021. <p>Han har derudover fået tilsendt en orienteringsskrivelse om indsatsen overfor pesticidanvendelse i BNBO den 1. marts 2019. Peter Bech fremsendte den 30. juli 2019 bemærkninger til kommunens indsatsplanlægning. Disse bemærkninger indgik ved behandlingen af emnet ved Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets møde den 13. august 2019.</p> <p>Peter Bech fremsendte nye bemærkninger til det daværende planudkast den 7. april 2020. Disse bemærkninger indgik ved Miljø-, Plan- og Landdistriktsudvalgets behandling af planudkastet på møderne 4. maj 2020, 8. juni 2020 og 22. juni 2020. Administrationen vurderer på den baggrund, at der har været den lovpligtige inddragelse af Peter Bech.</p> <p>8.6 Miljøstyrelsen har tidligere vurderet, at saltning kun vil udgøre en lokal grundvandsrisiko i større byområder og langs store veje med særlig intensiv saltning (f.eks. motorveje). På den baggrund vurderes saltning ikke at udgøre en risiko overfor SK Forsynings kildeplads ved Valdbygård Gods.</p> <p>Slid på dæk vurderes primært at medføre forurening med stoffer, der bindes kraftigt til jord og derfor ikke udvaskes til grundvandet. Dette sammenholdt med trafikintensiteten i området omkring kildepladsen betyder, at dækslid ikke vurderes at udgøre en grundvandsrisiko.</p> <p>Derimod vurderes større spild i forbindelse trafikuheld på vejstrækningen nær kildepladsen at kunne udgøre en risiko. Ifølge planforslaget (s. 36) vil kommunen derfor for SK Forsynings to største kildepladser – herunder den ved Valdbygård Gods -</p>
---	---

	<p>kortlægge de forhold, der har betydning for risikoen for sådanne spild – se punkt 5.5.</p> <p>Bemærkningerne fra J. Peter Bechs advokat giver ikke anledning til ændringer i planforslaget. Bemærkningerne vil blive inddraget i forbindelse med udmøntningen af planen.</p>
<p>9</p> <p>Danmark Naturfredningsforening</p> <p>9.1 DN er af den opfattelse, at planforslaget er for uambitiøst, hvis grundvandet skal sikres. Foreningen henviser til, at kun en lille del af de særligt sårbare områder (BNBO og indsatsområder) beskyttes.</p> <p>9.2 DN har en forventning om, at indsatsene i BNBO gennemføres via påbud i 2022, hvis det ikke inden da har været muligt at gennemføre indsatsene via frivillige aftaler.</p>	<p>9.1 Planforslaget har et mål om at erhvervsmæssig brug af pesticider og dyrkning begrænses i de prioriterede indsatsområder, der med den valgte afgrænsning udgør 129 ha. Denne indsats berører dermed ca. 3 % af de statsligt udpegede indsatsområder. Denne indsats supplerer med et vist overlap indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO, hvor Byrådet har besluttet, at næsten alle BNBO på landbrugsjord er omfattet.</p> <p>Det er et politisk valg hvilken art og omfang grundvandsbeskyttelsesindsatserne skal have – se punkt 4.1 og 4.4.</p> <p>9.2 Byrådet har i forbindelse med beslutningerne om indsatsen overfor erhvervsmæssig brug af pesticider i BNBO tilkendegivet, at indsatsen om nødvendigt vil blive gennemført via påbud. Ifølge tidsplanen skal indsatsen være gennemført inden udgangen af 2022.</p> <p>Ifølge planforslaget er indsatsen overfor anvendelse af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder baseret på et princip om frivillighed. Indsatsen vil ifølge planforslaget blive evalueret i 2023 med henblik på, at der i starten af 2024 kan træffes politisk beslutning om, hvorvidt princippet om frivillighed skal fastholdes, eller der skal strammes op.</p> <p>Bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening giver ikke anledning til ændring af planforslaget.</p>
<p>10</p> <p>Stignæs Vandindvinding I/S (SVIS)</p> <p>10.1 Vandforsyningsselskabet er af den opfattelse, at Slagelse Kommune ikke har hjemmel til at pålægge selskabet at finansiere beskyttelsesindsatsen i BNBO henholdsvis de prioriterede indsatsområder, da selskabet ikke mener at have fordel af indsatsen. SVIS henviser til, at langt størstedelen af det producerede vand anvendes til formål, hvor der ikke er krav om drikkevandskvalitet. SVIS mener i stedet, at indsatsen bør betales af kommunen, da indsatsen efter deres opfattelse hovedsageligt er begrundet i fremtidens behov for drikkevand til kommunens borgere.</p> <p>SVIS peger på, at det vil være forholdsvis enkelt at ændre vandforsyningsplanen således, at SK Forsyning overtager forpligtelserne til at levere drikkevandet til erhvervsområdet.</p>	<p>10.1 SVIS' høringsvar vedrører både BNBO og prioriterede indsatsområder. Byrådet har tidligere truffet beslutning om indsatsen overfor erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i BNBO. Indsatsen i BNBO er derfor ikke en del af vedtagelsen af indsatsplanen, selvom indsatsen er gengivet i planen.</p> <p>SVIS blev oprettet i 1994 med det formål at forsyne erhvervsområdet på Stignæs med vand. SVIS er i dag ejet af Ørsted A/S, RGS Nordic A/S og Inter Terminals Denmark A/S.</p> <p>Administrationen har forelagt høringsvaret fra SVIS for en ekstern advokat og fra denne modtaget en redegørelse om hjemmelspørgsmålet både mht. indsatsen i BNBO og indsatsen i de prioriterede indsatsområder. Advokatens konklusion er, at Slagelse Kommune i begge områder har hjemmel til at pålægge Stignæs Vandindvinding I/S at finansiere indsatsen. Konklusionen er primært baseret på, at SVIS ifølge både deres indvindingstilladelse og vandforsyningsplanen er forpligtet til at levere råvand og drikkevand (leveret som råvand) til virksomhederne i Stignæs Erhvervspark – både de nuværende og</p>

<p>10.2 SVIS finder det ikke rimeligt, at SVIS skal finansiere grundvandsbeskyttelse på lige fod med de øvrige almene vandværker, da SVIS kun har ganske få brugere og den økonomiske byrde for disse brugere vil kunne være ødelæggende for virksomhedernes rentabilitet og mulighed for at opretholde aktiviteter i Stignæs Erhvervspark.</p>	<p>eventuelle nye virksomheder. Hele vandforsyningsplanlægningen for området bygger på, at det er SVIS, der skal levere vandet til virksomhederne – også til virksomheder, der har behov for vand af drikkevandskvalitet i produktionen eller til kantiner, bedefaciliteter mv. Vandforsyningsplanlægningen bygger på et ønske om, at også virksomheder med stort behov for drikkevand kan etablere sig i området.</p> <p>SVIS vurderes på den baggrund at have fordel af beskyttelsesindsatserne, hvorved der er hjemmel til at pålægge SVIS at finansiere indsatserne. Finansieringsspørgsmålet kan i konkrete sager indbringes for taksationsmyndighederne.</p> <p>En ophævelse af SVIS' pligt til at dække erhvervsområdets behov for drikkevand vil være en væsentlig ændring af formålet med SVIS' tilladelse til vandindvinding. Kommunen vil derfor skulle tage stilling til spørgsmålet om fortsat vandindvinding, jf. vandforsyningslovens § 33. Hvis SVIS ikke længere skal dække erhvervsområdets behov for drikkevand, skal størrelsen på SVIS' tilladelse til vandindvinding revurderes. I den forbindelse er det afgørende, om erhvervsområdet fortsat skal kunne rumme virksomheder med et stort behov for drikkevand. Hvis dette fortsat er ønsket, skal drikkevandet kunne leveres af en anden vandforsyning – mest nærliggende SK Forsyning A/S - eller eventuelt et helt nyt selskab. Den vandforsyning, der skal stå for leveringen af drikkevand, skal råde over den fornødne vandmængde. Det kan f.eks. ske ved, at vandforsyningen overtager dele af SVIS' indvindingstilladelse.</p> <p>En ophævelse af SVIS' pligt til at dække erhvervsområdets behov for drikkevand vil reelt betyde, at vandforsyningsplanlægningen for området skal gentænkes.</p> <p>10.2 Det er i sidste ende en politisk beslutning, om SVIS skal pålægges at finansiere indsatserne, eller om det i stedet er kommunen, der skal betale.</p> <p>Bemærkningerne fra SVIS giver ikke anledning til at ændre planforslaget. Hvis Stignæs Vandindvinding I/S anmoder om at få ændret vandforsyningsplanen med henblik på at få ophævet selskabets forpligtigelser til at levere drikkevand til erhvervsområdet, skal kommunen beslutte, om der skal fastlægges en ny vandforsyningsstruktur for området. Beslutes dette, bør det samtidig overvejes, om grundvandsbeskyttelsesindsatserne i området skal gentænkes, herunder finansieringen.</p>
---	--

Bilag 1

Høringssvar vedrørende ”Indsatsplan – grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune”

SK Vand A/S har modtaget Slagelse Kommunes indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i høring.

Indledningsvis vil bestyrelsen gerne kvittere for den dialog og det samarbejde, der har været med Slagelse Kommune om forslaget til indsatsplan. I lyset af denne dialog og dette samarbejde, findes der ikke behov for konkrete ændringer i planen. Dette uanset, at SK Vand A/S' anbefalinger ikke i enhver sammenhæng er fulgt.

Indledning

Udarbejdelsen af indsatsplanen har været en tidsmæssig, langstrakt proces. Oprindeligt da arbejdet med indsatsplanen blev påbegyndt, var der kun ganske få udfordringer med pesticider. I forbindelse med arbejdet med indsatsplanen blev der – i samarbejde med Slagelse Kommune – foretaget en ret omfattende screening af grundvandet for pesticider. Denne screening afslørede hidtidig ukendte pesticidrester i grundvandet, herunder DPC (desphenylcloridazon). Efterfølgende har det vist sig at problemet er landsdækkende.

Til byrådets orientering kan oplyses, at SK Vand A/S for nylig har set de første spæde spor af Bentazon (endnu et pesticid) – både ved kildepladsen for Valbygaardsværket og Nordre Vandværk.

Det synes således tvivlsomt, om den nuværende godkendelsesordning er tilstrækkelig til at beskytte grundvandet mod fremmedstoffer. Jævnfør også SK Vand A/S' tidligere skrivelser vedrørende de observationer, som er gjort på forsøgsmarkerne (VAP-markerne) ved Flakkebjerg.

SK Vand A/S ser frem til at få igangsat et målrettet arbejde med beskyttelse af grundvandsressourcerne i Slagelse Kommune.

I lyset af ovenstående fremsendes hermed SK Vand A/S' formelle bemærkninger til ”Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune”.

Vedrørende opfølgning på målinger – planens overvågningsprogram

Fra SK Vand A/S' side forventes det, at der er politisk vilje til at udvide indsatsområderne, såfremt målinger fra overvågningsboringer eller eksisterende boringer viser, at dyrkningen af arealerne medfører en risiko for forurening af grundvandet – herunder med pesticider (f.eks. Bentazon), der aktuelt anvendes ved dyrkning.

Behovet for vilje til handling understreges så meget desto mere, da etableringen af overvågningsboringer og de tilhørende måleprogrammer påfører vandværkerne en stor økonomisk byrde (se nedenfor).

SK Vand A/S fremsendte i sommeren 2019 selskabets anbefalinger i forhold til indsatsplanerne. Se vedlagte notat. Heri blev det anbefalet, at kildepladserne friholdes for pesticider de steder, hvor de er særligt sårbare (beskyttende lerlag < 10 m og grundvandets alder < 50 år). På tilsvarende vis anbefalede SK Vand A/S at beskytte kildepladsen ved Nordre Vandværk mod nitrat, idet der her opleves, at sulfatindholdet i boringerne er stærkt stigende – et sikkert tegn på, at nitraten er på vej mod grundvandet.

Vi noterer os, at Slagelse Kommune har valgt at indskrænke indsatsområderne således, at indsatsen kun omfatter arealer, hvor grundvandets alder er yngre end 25 år.

Indsatsen suppleres i stedet med etablering af overvågningsboringer. Disse vil i løbet af de kommende år afsløre, hvilke udfordringer, der kan imødeses i fremtiden blandt andet mht. pesticider og nitrat.

Bestyrelsen har en forventning om, at beskyttelseszonen umiddelbart – og på det gældende plangrundlag/uden yderligere planlægning - udvides til 50 år's-dannelseszonen, såfremt de etablerede overvågningsboringer afslører yderligere pesticidforurening med pr. d.d. godkendte midler.

Frivillighed og relevante løsningsmuligheder

Bestyrelsen bifalder i sagens natur, at de indsatser, der skal gøres, finder sted ved frivillighed. Det er dog afgørende, at der ikke går på kompromis med de nødvendige indsatser, hvis der ikke kan opnås de fornødne resultater ad frivillighedens vej.

SK Vand A/S ønsker, at der findes en permanent løsning på udfordringerne, at der er sikkerhed for at udgifterne til indsatsen kan finansieres via taksterne, samt at de løsninger, der bringes i anvendelse, ikke bliver unødvendigt dyre for kunderne – herunder også erhvervs- og industrikunderne.

Der findes også anledning til at gøre opmærksom på, at alle lodsejeraftaler skal kunne godkendes af Forsyningssekretariatet, for at udgifterne til indsatsen kan finansieres. Det forudsættes derfor, at alle aftaler er indgået på markedsmæssige vilkår – jævnfør Vandsektorlovens krav herom.

De løsninger der synes bedst egnede er tidligere meddelt Slagelse Kommune. Opmærksomheden henledes i den sammenhæng på, at der er løsninger, som SK Vand A/S ikke finder egnede og relevante i alle tilfælde.

De løsninger SK Vand A/S tidligere har anført som foretrukne er:

- Permanent pesticid-fri dyrkning mod betaling af en en-gangs erstatning og
- Overtagelse/opkøb af relevante arealer ved Nordre Kildeplads med henblik på fortrængning af nitratnedsivning

Bestyrelsen er dog, som tidligere oplyst, meget optaget af, at de berørte lodsejere tilbydes en fair pris/erstatning.

SK Vand A/S noterer sig med stor tilfredshed, at Slagelse Kommune har besluttet at opkøbe jord og etablere og finansiere en såkaldt jordbank. Herigennem bliver det muligt at tilbyde lodsejerne ved Valbygårdsværket og Nordre Vandværk erstatningsjord til erstatning for de arealer, som ikke længere skal dyrkes i henhold til indsatsplanen. Jordbanken vil efter bestyrelsens vurdering, gøre det nemmere at opnå frivillige aftaler med de berørte lodsejere.

Omkostninger og finansiering

Indsatsplanen påfører vandforsyningerne i Slagelse Kommune meget store ekstraudgifter til beskyttelse af de eksisterende kildepladser. For SK Vand A/S vil også kravet om etablering af ny(e) kildeplads(er) med tilhørende vandværk udløse store omkostninger. Omkostningerne kan kun betales af kunderne. Det faktum tilsiger, at de løsninger, der vælges, ikke påfører kunderne større fremtidige takster end nødvendigt er.

Forudsætningen for at udgifterne overhovedet kan finansieres via taksterne er, at Slagelse Kommune – for en del af udgifternes vedkommende – er indstillet på at beslutte dem som servicemål for vandforsyningen. Disse beslutninger vil således være en nødvendig følgevirkning af indsatsplanen.

Mellemfinansiering gennem lånoptagelse forudsætter tillige, at kommunen meddeler garanti for de lån, som indsatsplanen udløser.

Øvrige vandværker – ligebehandling af lodsejere

SK Vand A/S forventer, at de indsatser, som skal gøres, koordineres imellem alle vandværker i Slagelse Kommune. Dette ikke mindst for at sikre, at lodsejere behandles lige i hele kommunen.

Særligt for så vidt angår Nordre Kildeplads, er et tæt samarbejde med Eggeslevmagle Vandværk helt fornøden, da SK Vand A/S og Eggeslevmagle Vandværk indvinder vand fra samme indvindingsområde.

Vi ser frem til den endelige vedtagelse af indsatsplanen og til at realisere planen i et frugtbart samarbejde med lodsejere, øvrige vandforsyninger og Slagelse Kommune.

Flemming Erichsen
Bestyrelsesformand

Henrik Birch
Adm. direktør.

Brian Badike Thomsen

Fra: Ole Drost (Byråd)
Sendt: 3. februar 2021 20:28
Til: Brian Badike Thomsen
Emne: Høringssvar til indsatsplan

Kære Brian og Slagelse kommune

Eggeslevmagle d 3/2 2021

Hermed mit høringssvar vedr indsatsplan for BNBO og Prioriterede indsatsområder.

S 33, s 68, s 69, s 75 og 76 omtales forhold vedr forbud for opbevaring og transport af pesticider i BNBO. BNBO på min ejendom Sorø landevej 275, Eggeslevmagle omfatter ejendommens østlige areal. Igennem dette BNBO-areal fører gårdens eneste vejadgang. Da BNBO strækker sig fra skel til skel er det ikke muligt at etablere alternativ vejadgang.

Ejendommens vestlige arealer samt bygninger til udlejning er ikke omfattet af BNBO og forudsættes videredrevet af min forpagter eller at indgå i jordfordeling.

En konventionel drift vil umuliggøres, hvis dette transport/opbevaringsforbud fastholdes. I givet fald forbeholder jeg mig ret til at kræve hele ejendommen eksproprieret

Venlig hilsen
Ole Drost
Byrådsmedlem
Mobil 0045 29797091

<https://www.e-julemaerket.dk/?9eff14b5-4a24-4e86-b6ea-2903bfe65cd6>

Brian Badike Thomsen

Fra: Bjarne Kristensen <bk@kecon.dk>
Sendt: 5. februar 2021 14:58
Til: Miljø, Plan og Teknik
Cc: Jeanett Barnes Hansen
Emne: Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Til rette vedkommende.

KECON A/s og KECON Ejendomme ApS gør indsigelse mod Slagelse Kommunes forslag til indsatsplan. KECON A/S har siden 1999 drivet sin erhvervsvirksomhed – smedeproduktion – fra adressen Industrivej 34. Erhvervsgrunden blev købt for at fremtidssikre virksomhedens fortsatte udvikling. Det fremlagte forslag ser vi vil vanskeliggøre at vi kan drive og udvikle forretningen – herunder at vi kan blive pålagt ekstraomkostninger til administration og forpligtelser til grundvandssikring m.m. Vi opfordre til kommunen til at en dialog og en forståelse for at vores forretning skal kunne udvikles uændret. Med venlig hilsen / Kind regards

Bjarne Kristensen | Indehaver

Telefon +45 58 16 05 20
Mobil +45 61 61 35 20
Mail bk@kecon.dk

Industrivej 34 | DK-4230 Skælskør
+45 58 19 10 20

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Dahlsvej 3
4220 Korsør
Sendt via e-mail til: teknik@slagelse.dk

Sorø d. 5. februar 2021

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefions fælles høringsvar vedr. Slagelse Kommunes forslag til indsatsplan

Indledning

Indledningsvis vil Gefion gerne takke Slagelse Kommune for inddragelse og samarbejdet i Grundvandsrådet. Efter vores opfattelse er der en saglig behandling af emner i Grundvandsrådet, som vi gerne vil anerkende og støtte op om.

Udenfor BNBO kan der kun iværksættes begrænsninger overfor en lovlig aktivitet, hvis det fagligt kan begrundes. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse er der ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse pesticider eller kvælstof udenfor BNBO i Slagelse Kommune. Diskussionen omkring sikring af grundvandet i Slagelse er derfor af politisk karakter og tager afsæt i et forsigtighedsprincip.

Man kan ikke alene under henvisning til forsigtighedsprincippet vælge at forbyde pesticid- og kvælstofanvendelse. Følgende forudsætninger skal være opfyldt, før man må indføre restriktioner i arealanvendelsen, og at kommunen skal dokumentere, at en indsats er nødvendig, herunder:

- at indgrebet er egnet til at nå målet
- at målet ikke kan nås med mindre indgribende midler
- at ulemperne står i forhold til det forfulgte mål
- at ulemperne efter cost-benefit vurdering opvejes af fordelene

Hvor staten og EU udtømmende har reguleret, kan medlemsstaterne ikke på grundlag af forsigtighedsprincippet gå videre, medmindre det sker efter den såkaldte miljøgaranti, og der er hjemmel hertil. Det betyder bl.a., at man skal acceptere de grænseværdier, EU har fastsat for pesticider og nitrat. Man kan ikke operere med 0-tolerancer.

Når Slagelse Kommune politisk og ud fra et forsigtighedsprincip ønsker en ekstra sikring af grundvandet udenfor BNBO, må og skal princippet om frivillighed være en bærende søjle og forudsætning ved indgåelse af aftaler med berørte lodsejere. Det gælder om at have en bred værktøjskasse, hvor lodsejere har mulighed for at tilpasse virkemidlerne til hans eller hendes driftsforhold, når der skal findes løsninger.

Derfor støtter Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion en frivillig proces med løsninger på bedriftsniveau med jordbytte, opkøb af arealer, indgåelse af forpagtningsaftaler hvor der dyrkes grundvand m.v. Jordbytte er sandsynligvis den billigste løsning for vandværk/kommune og lodsejeren. Opkøb af arealer skal være en løsning for lodsejere, som ikke kan se sig selv med begrænsninger på dyrkningsfladen, og opkøb er også nøglen for at opstarte en jordfordeling. Mange landmænd ser dyrkning af grundvand som en mulighed, dette forudsætter indgåelse af længerevarende forpagtningsaftaler, hvor der mod begrænsninger i dyrkningen udbetales årlige forpagtningsafgifter til landmanden. Vi ser også gerne, at

multifunktionelt jordfordeling kommer til anvendelse, så der ikke isoleret ses på f.eks. grundvandsbeskyttelse alene, men også løses flere af samfundets problemer på samme tid.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion vil anerkende og understøtte den frivillige proces, hvor Slagelse kommune vil etablere en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling.

Uddybende bemærkninger til forslaget om indsatsplan for grundvandsbeskyttelse

Prioriterede indsatsområder

Slagelse Kommune har ved fastlæggelse af beskyttelsesindsatser valgt at fokusere særligt på de områder, hvor sårbarheden af grundvandet efter kommunens opfattelse har størst betydning for de eksisterende vandværker. De områder, det vurderes at være vigtigst at beskytte, er:

1. De boringsnære beskyttelsesområder (BNBO), hvor en risiko for grundvandet ikke kan udelukkes, og hvor boringen forventes at indgå i den fremtidige vandforsyning
2. De dele af indsatsområderne, hvor grundvandet til vandværkerne primært dannes, særligt hvor vandet er kort tid om at nå fra terræn til vandværksboring. Slagelse Kommune har valgt at fokusere på de områder, hvor vandet er 25 år eller mindre undervejs fra terræn til en vandværksboring.

Sidstnævnte områder kaldes i forslaget til indsatsplanen for "Prioriterede indsatsområder".

Det anføres i indsatsplanen, at grænsen på 25 år er valgt på baggrund af en afvejning af ønsket om at beskytte vandforsyningerne, og ønsket om ikke at pålægge landbrugserhvervet unødigt store restriktioner.

De prioriterede indsatsområder i Slagelse kommune er kendetegnet ved:

- At der sker væsentlig grundvandsdannelse til de nærliggende vandværksboringer
- At den tid det tager for vandet at nå fra terræn til boring er kort
- At den naturlige beskyttelse af grundvandet - udtrykt som reduceret lertykkelse – er ringe
- At vandtypen i de nærliggende vandværksboringer viser, at grundvandet kan være sårbart. Der er konstateret pesticider og/eller stigende sulfat i mange af boringerne.
- At forurening af de nærliggende vandværksboringer vil have væsentlige konsekvenser for vandforsyningen i kommunen.

På ovenstående grundlag ønsker Slagelse kommune at indføre dyrkningsrestriktioner overfor landbruget i de prioriterede indsatsområder.

Folketinget har besluttet at udlægge en beskyttelseszone, der udlægges boringsnært omkring alle aktive indvindingsboringer til almene vandforsyninger - BNBO. BNBO afgrænses som arealet på jordoverfladen, hvorunder vandet, der strømmer til boringen, har en given transporttid. Miljøstyrelsen har valgt at transporttiden fastsættes til ét år.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At Slagelse kommune ud fra et forsigtighedsprincip ønsker at udvide statens beregnede BNBO, ved i de prioriterede områder at udvide BNBO-beregningen til en transporttid til 25 år. De prioriterede indsatsområder kommer i Slagelse-drikkevandsområdet til at udgøre 129 ha, heraf 102 ha udenfor BNBO, hvilket virker som en unødvendig og udokumenteret dobbelt regulering af landbruget.*
- *Staten har ved udlæggelsen af BNBO i hele Danmark vurderet, at den nødvendige afgrænsning til beskyttelse af vandværksboringen skal beregnes med en transport på ét år. Slagelse Kommune mangler dermed fagligt at begrunde behovet for at ændre beskyttelsesbehovet til præcist en*

transporttid på 25 år – hvorfor ikke 10 år eller 5 år – eller hvorfor ikke anvende en transporttid på ét år, som er forudsætningen i statens vurdering af behovet for at beskytte en vandværksboring ved udlæggelse af BNBO? Der synes derfor ikke at være en faglig begrundelse for i princippet at udvide den af statens beregnede BNBO-afgrænsning ved at øge beskyttelsesberegningen til en transporttid på 25 år – det synes mere at være et udtryk for et politisk ønske om at øge beskyttelsesområdet omkring vandværksboringer i Slagelse Kommune.

Slagelse Kommune argumenterer for, at der i de prioriterede områder sker væsentlig grundvandsdannelse til de nærliggende vandværksboringer og at den naturlige beskyttelse af grundvandet - udtrykt som reduceret lertykkelse – er ringe. Dermed skulle de prioriterede områder være sårbare overfor landbrugets anvendelse af kvælstof og plantebeskyttelsesmidler.

Hvorvidt et landbrugsareal er følsomt overfor anvendelsen af plantebeskyttelsesmidler, afhænger af, om de berørte arealer har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke er gældende, herunder om kommunens arealer adskiller sig fra Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet).

Godkendelsesordningen for pesticider i "Prioriterede indsatsområder"

Pesticider er godkendt efter en streng godkendelsesordning, som lægger særlig vægt på beskyttelse af grundvandet. Godkendelsesordningen bliver løbende overvåget i Pesticidvarslingssystemet VAP. I VAP testes de godkendte midler under landbrugsmæssige forhold, og hvis der måles udvaskning, vil det kunne føre til forbud eller begrænsninger i anvendelsen.

En række regler skal sikre, at anvendelsen af pesticider ikke udgør en risiko for grundvandet. Vaskepladsbekendtgørelsen skal sikre, at pesticider under påfyldning, udbringning og rengøring af sprøjteudstyr ikke giver anledning til punktkilder. Krav om sprøjtecertifikat og løbende opfølgingskurser skal sikre, at de professionelle brugere anvender midlerne korrekt. Endelig er der et generelt krav om 25 meters afstandskrav til almene vandforsyningsboringer. Alt dette betyder, at det nu helt overvejende er gamle forbudte stoffer, som giver problemer for vandforsyningerne.

Der er ved udarbejdelse af indsatsplanen krav om en detaljeret opgørelse over behovet for beskyttelse. Fortidens handlinger kan ikke bruges som argument for, at sprøjtefri dyrkning er nødvendig for at beskytte grundvandet i et indsatsområde. I Vejledning om indsatsplanlægning hedder det: 'Fund i grundvandet af plantebeskyttelsesmidler, der ikke længere er godkendt til anvendelse, kan ikke umiddelbart tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af plantebeskyttelsesmidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde.

Hvorvidt kommunen kan forbyde anvendelsen af pesticider i "Prioriterede indsatsområder" kræver en vurdering af, om Miljøstyrelsens godkendelsesordning ikke yder en tilstrækkelig beskyttelse i det pågældende område. Kommunen skal vurdere to forhold til risikoen for udvaskning af pesticider til grundvandet:

1. Kommunen skal undersøge og fastslå, om man på de berørte arealer har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke er gældende, herunder om kommunens arealer adskiller sig fra Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet), –og
2. Der skal være en vurdering af de hydrogeologiske forhold, og hvorvidt der er en høj grundvandsdannelse eller anden konkret viden om områdets geologiske sårbarhed i forhold til udvaskning af relevante stoffer.

Det fremgår ikke af indsatsplanen hvorvidt det er fastslået, om den nuværende godkendelsesordning for pesticider er dækkende for området, hvilket ellers er en forudsætning.

Miljøstyrelsen har i vejledningen beskrevet, at godkendelsesordning for pesticider sikrer grundvandet på mellem 90-95 % af arealerne i Danmark. De sidste 5-10 % udgør helt særlige jordbundsmæssige forhold som fx meget grovsandede jorde (SFI-områder), områder hvor kalk fra undergrunden ligger højt, eller andre forhold, hvor jorden i rodzonen er forstyrret eller usædvanlig i forhold til Miljøstyrelsens godkendelsesbetingelser.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *at Slagelse Kommune i indsatsplanen ikke har dokumenteret, at de prioriterede indsatsområder har helt særlige jordbundsmæssige forhold, der gør, at forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke skulle være gældende, herunder at de prioriterede indsatsområder adskiller sig fra arealer som indgår i Varslingssystemet for udvaskning af pesticider (VAP systemet).*

Flere steder i forslaget til indsatsplanen gives udtryk for bekymring overfor landbrugets anvendelse af plantebeskyttelsesmidler. Det anføres f.eks. i indsatsplanen, at det er meget komplekst at vurdere risikoen fra anvendelse og håndtering af pesticider i et givent område. Godkendelsesordningen omtales i indsatsplanen men flere væsentlige oplysninger om godkendelsesordningen omtales ikke herunder en international vurdering af godkendelsesordningen.

De seneste års fund af nedbrydningsprodukter fra chloridazon og tolylfluorid i grundvand er baggrunden for, at Miljøstyrelsen har gennemført en massescreening for 415 pesticider og nedbrydningsprodukter i 263 boringer fordelt over hele landet. Massescreeningen blev vedtaget i starten af 2019 i tillægsaftalen til sprøjtemiddelstrategien. Massescreeningen bekræfter at godkendelsesordningen virker. 95 af de stoffer, der er analyseret for, er fra sprøjtemidler, der er godkendt til brug i dag. Den gode nyhed er, at der ikke er fund over kravværdien for drikkevand på 0,1 mikrogram pr. liter af stoffer, som i dag er godkendt i Danmark. Det er et stærkt argument for, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand.

Desværre blev der i alt fundet overskridelser af kravværdien for 11 stoffer, som ikke er godkendte. Miljøstyrelsen konkluderer, at der med den nuværende viden ikke er en sundhedsmæssig risiko forbundet med de konkrete fund over kravværdien.

I 2020 blev der også gennemført en screening efter pesticider og pesticidrester i grundvandet. Resultatet af denne screening er endnu ikke offentliggjort.

Efter kritik af sprøjtemiddelområdet fra Rigsrevisionen i december 2019 er fejl og mangler i Miljøstyrelsen blevet udbedret, og internationale eksperter har set på det danske system. De internationale eksperter konkluderer blandt andet, at Danmark har et unikt system for godkendelse af sprøjtemidler, hvor der modsat andre EU-lande testes for udvaskning af sprøjtemidler til grundvand i varslingssystemet. De konkluderer også, at de danske afgørelser om dispensationer træffes på et godt fagligt grundlag. Eksperterne kommer med en række forslag og anbefalinger til forbedringer, som der nu vil blive fulgt op på i Miljøstyrelsen.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At vurderinger fra nationale og internationale eksperter bekræfter, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand mod de plantebeskyttelsesmidler der anvendes i dag. Resultater af massescreeningen støtter denne konklusion.*

- *At Slagelse Kommune i langt højere grad bør anerkende, at den stramme godkendelsesordning, pesticidvarslingssystemet VAP og grundvandsovervågningen sikrer vores drikkevand mod de plantebeskyttelsesmidler der anvendes i dag. På det grundlag mangler Slagelse Kommune stadig at dokumentere, at jordbundsforholdene i de prioriterede indsatsområder ikke dækkes ind under godkendelsesordningen og pesticidvarslingssystemet VAP.*

Pesticidfund

Det anføres i indsatsplanen, at der både er fundet pesticider, der anvendes i dag og pesticider, der ikke længere må anvendes. Det anføres, at der blandt godkendte midler er fundet Glyphosat og AMPA i enkelte boringer og fund i vandværksboringer af Bentazon og Metalaxyl-M. Det fremgår ikke af indsatsplanen om disse fund er over eller under grænseværdien samt i hvilke boringer disse fund stammer fra.

Metalaxyl-M

Metalaxyl-M er et svampemiddel til kartofler, som påvirker kvaliteten af det danske grundvand. Metalaxyl-M og stoffets to nedbrydningsprodukter, CGA 108906 og CGA 62826, er fundet i grundvandet under to sandede VAP marker, hvor metalaxyl-M blev anvendt på kartofler i 2010. I monitoringsperioden blev særligt CGA 108906 fundet hyppigt i vandprøver fra grundvand. Stoffet blev derfor forbudt i 2013, og som følge af de mange fund i grundvand, blev stofferne medtaget i vandværkernes Boringskontrol i 2014.

Metalaxyl-M er således ikke et lovligt stof i dag. Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 0 fund af Metalaxyl-M, 0 fund af CGA 62826 og 5 fund CGA 108906 – alle 5 fund er under kravværdien. Hvis man søger fund af CGA 108906 i andre boringer end vandforsyningsboringer, kan vi finde 14 fund af nedbrydningsproduktet heraf et fund over kravværdien i en boring til Industri/procesvand ved Harboe Bryggeri. Langt hovedparten af fundene findes i boringer ved Harboe Bryggeri.

Bentazon

Bentazon er aktivstoffet i bl.a. Fighter 480, som især anvendes i korn med udlæg af kløver, i hvidkløver og majs. Miljøstyrelsen har på baggrund af Bentazon-fund i grundvand reguleret godkendelsen og bl.a. nedsat doseringen. Miljøstyrelsen har gennemført et projekt¹, hvis overordnede formål var at beskrive anvendelsen og reguleringen af Bentazon og indsamle information om fund af Bentazon. Det er Miljøstyrelsens vurdering, at reguleringen af Bentazon har virket efter hensigten.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 20 fund af Bentazon heraf er 7 over kravværdien. Alle fund over kravværdien af Bentazon er fundet i to brønde på Omø (DGU nr. 219.17 og 219.102) hvor der også er fund af Nitrat, Glyphosat, AMPA og CyPM af godkendte pesticider samt 2,6-Dichlorbenzamid, Atrazin-desethyl, Atrazin og Simazin over grænseværdien af forbudte stoffer. Derudover er der også fund af andre pesticider i de to brønde under grænseværdien som f.eks. Metribuzin-diketo, MCPA og Desphenyl chloridazon. De mange pesticidfund og for Bentazon op til en koncentration på 11 µg/l indikerer, at der er tale om problemer med pesticidpunktkilder på Omø.

Der er tale om en overfortolkning, hvis fund af Bentazon udenfor indsatsplanens geografiske interesseområde, ligger til grund som et generelt udtryk for nedsivning af Bentazon indenfor indsatsforslaget geografiske interesseområde. Især da fundene på Omø også indikerer, at der er tale om pesticidpunktkilder.

---

¹ Bentazon, Anvendelse, regulering og fund i danske monitoringsundersøgelser. Miljøstyrelsen 2013

Glyphosat og AMPA

Glyphosat er aktivstoffet i eksempelvis Round-Up, som har stort anvendelsesområde som ukrudtsmiddel. AMPA er et nedbrydningsprodukt af Glyphosat.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion har lavet en hurtig gennemgang af alle vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune indenfor de seneste 10 år i Jupiterdatabasen som viser, at der er 7 fund af Glyphosat heraf er 4 over kravværdien mens der er 12 fund af AMPA heraf 4 over grænseværdien. Flere af fundene af Glyphosat og AMPA, heraf tilsammen 4 som er over grænseværdien, er fundet i de før omtalte brønde på Omø.

De resterende fund over grænseværdien er fundet i DGU-boring 215.666 og 215.55. Den ene boring ligger ved Trælleborg, Nationalmuseet, hvor boringen er registreret med ingen anvendelse, og hvor der kun ligger én måling fra 2013 til grund for fundet. Den anden boring ligger ved Frankerup, hvor boringen er registreret med ukendt anvendelse, og hvor der kun ligger én måling fra 2013 til grund for fundet – i øvrigt er udtagningsdatoen den samme for de to boringer.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At på baggrund af de pesticidfund af godkendte pesticider som fremhæves i indsatsplanen, viser vores hurtige gennemgang af Jupiterdatabasens registreringer, at der kan være tale om fejlregistreringer (boring 215.666 og 215.55 som ikke er i anvendelse) og der kan være tale om pesticidpunktkilder udenfor indsatsplanens geografiske interesseområde (Bentazon) – hvilket kan medføre over- og fejlfortolkninger af fund. Det må på den baggrund konkluderes, at stort set alle relevante pesticidfund i indsatsområdet, kan henføres til pesticider, der ikke længere anvendes. Der er således ingen grund til at antage, at godkendelsesordningen ikke skulle virke i indsatsområdet.*
- *At for at undgå fejl- og overfortolkninger skal indsatsplanen være mere præcis og undersøgende i forholdt til:*
  - *at opdele fund efter godkendte og nu forbudte midler.*
  - *at opdele fund i fund over og under kravværdien (der er figur herom i indsatsplanen)*
  - *at vurdere om aktuelle pesticidfund i grundvandet stammer fra fladekilder, linje- eller punktkilder*
  - *at vurdere om fund i Jupiterdatabasen er valide – f.eks. mere end bare ét pesticidfund i samme Boring set over tid – er der tale om vandværksboringer eller brønde – er boringen registreret som ukendt eller med ingen anvendelse mv.*

Ovenstående er helt essentielt i forhold til at planlægge eventuelle indsatser overfor den nuværende lovlige anvendelse af sprøjtemidler – og undgå fejl- og overfortolkninger.

Opdeling af fund efter godkendte og forbudte midler

Miljøstyrelsen har i februar 2018 udsendt en vejledning om indsatsplaner. Vejledningen henvender sig til kommuner, der skal udarbejde indsatsplaner efter lov om vandforsyning. Vejledningen angiver forskellige juridiske problemstillinger, og udgør følgelig uddybende bemærkninger, der skal indgå i den ansvarlige myndigheds sagsbehandling.

Vejledningen fra Miljøstyrelsen slår fast, at fund af forbudte midler ikke i sig selv udgør nogen argumentation for forureningsrisiko ved regelret anvendelse af godkendte midler. Man kan på baggrund af de fund, der er gjort i Slagelse Kommune derfor ikke knytte en sammenhæng mellem regelret anvendelse på landbrugsjord og en fare for forurening af grundvandet, når ikke der skelnes mellem godkendte og nu forbudte midler.

På baggrund af de fleste pesticidfund i Slagelse, kan konkluderes, at nu gamle forbudte pesticider udgør en trussel af grundvandet – hvilket ikke kan knyttes til en sammenhæng mellem den nuværende regelrette anvendelse af pesticider på landbrugsjord.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At indsatsplanen skal skelne mellem og indeholde en oversigt over fund af godkendte midler og forbudte stoffer før en indsats kan planlægges.*

Pesticidfund fra flade-, linje- eller punktkilder

Pesticidfund i grundvandet kan stamme fra fladekilder, linje- eller punktkilder, hvilket har stor betydning for hvilke handlemuligheder, der kan være relevante, samt hvilke myndigheder der kan handle. Derfor er det nødvendigt at undersøge om aktuelle pesticidfund skyldes punktkilder eller stammer fra en fladekilde før eventuelle indsatskrav kan og skal iværksættes.

Slagelse kommune anfører som målsætning i indsatsplanen, at vandværkernes kildepladser skal beskyttes yderligere, ved at begrænse erhvervmæssig brug af pesticider og dyrkning i de prioriterede indsatsområder indenfor og udenfor BNBO.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At aktuelle pesticidfund i Slagelse skal vurderes i forhold til pesticidkilden i forbindelse med udarbejdelsen af indsatsplanen*
- *At der ikke forefindes relevante fund af godkendte pesticider i indsatsplanområdet, som kan begrunde generelle dyrkningsrestriktioner udenfor BNBO. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse har Slagelse Kommune ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse pesticider udenfor BNBO i indsatsplanområdet.*

Nitrat

Ved en hurtig gennemgang af alle prøver i Jupiterdatabasen fra vandforsyningsboringer i Slagelse Kommune de seneste 10 år (1.788 prøver), udgør middelværdien af nitrat i % af grænseværdien kun 5% (ved forbrugerens taphane), hvilket viser, at grundvandsressourcen i Slagelse Kommune generelt har en rigtig god kvalitet, og at nitrat ikke udgør en større risiko. De tilsvarende tal for arsen og nikkel er henholdsvis 132% og 9%. Middelværdierne i procent af grænseværdien viser således, at der er langt større udfordringer med arsen i forhold til nitrat i Slagelse kommune som helhed. I perioden var der 249 Arsen-prøver over kravværdien (ved forbrugerens taphane).

Proportionalitet ved krav om dyrkningsrestriktioner i indsatsområder

Indsatsområder er områder, hvor der på baggrund af en vurdering af arealanvendelsen, forureningstrusler og naturlig beskyttelse af vandressourcerne kan være et behov for en særlig indsats for at sikre drikkevandsinteresser². Det kan ikke læses som, at der skal gøres en indsats i indsatsområder, men at der kan være et behov for en særlig indsats.

Det præciseres også i Vejledningen om indsatsplaner til kommuner, at valgte indsatser ikke må være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.

---

² Vejledning om indsatsplaner. Miljø- og Fødevarerministeriet. Miljøstyrelsen. Vejledning nr. 27 Februar 2018

Ifølge forslaget til indsatsplan er der kun ganske få troværdige fund af nitrat i de dybere grundvandsmagasiner. Der er kun påvist nitrat >1 mg/l i en længere periode i en enkelt vandværksboring. Denne boring 215.602, der tilhører Rosted og Omegns Vandværk, er filtersat i Sand2. Derudover fremhæves et tegn på nitratpåvirkning af boring 220.347, der tilhører Stignæs Vandindvinding I/S. For begge boringer gælder, at nitratindholdet aldrig er målt over 5 mg/l, og for boring 215.602 har sulfatindholdet været stabilt på 50 mg/l siden år 2000 mens sulfatindholdet i boring 220.347 generelt har været faldende siden midten af 1990erne – jævnfør bilag 1 nederst i dette høringsvar.

At man i indsatsplanen fremhæver boring 220.347 som bevis på, at nitratudvaskningen i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringen kan undre, da nitratindholdet faktisk i boringen falder gennem 70erne og frem til starten af 90erne, og hvor sulfatindholdet i samme tidsperiode er stigende. Efter 90erne falder sulfatindholdet mens nitratindholdet forbliver på et lavt niveau – jævnfør bilag 1. At en stigning i sulfatindholdet dermed medfører en stigning i nitratudvaskningen fra oplandet gør sig i den grad ikke gældende for boring 220.347 set historisk, som der ellers argumenteres for i indsatsplanen.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At indsatser ikke må være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Proportionalitetsprincippet i indsatsplanen tilsidesættes, når der ikke er fundet nitrat over 5 mg/l i nogen vandværksboringer og man på den baggrund vil indføre dyrkningsrestriktioner, herunder begrænsning af landbrugets kvælstofanvendelse. Dette skal ses i lyset af, at grænseværdien for nitrat i grundvand er 50 mg/l.*

Pyritoxidation – årsager til stigende forekomst af sulfat

Det vurderes i indsatsplanen, at det forhøjede indhold af sulfat i boringerne skyldes nitratudvaskning i området til SK Forsynings Nordre og Jernbjerg kildepladser samt Eggeslevmagle og Rosted vandværker. Indholdet i disse boringer er over eller omkring 70 mg/l og stigende

Det fremhæves i indsatsplanen, at målingerne af det lave indhold af nitrat i Stignæs Vandindvindings boring 220.347 indikerer, at reduktionskapaciteten i dele af oplandet til denne boring er ved at være opbrugt! Derudover fremhæves i indsatsplanen, at der i flere vandværksboringer er målt højt stigende sulfatindhold. Dette vurderes nogle steder at være tegn på, at nitratudvaskningen i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringen.

Nitratreduktion foregår hovedsageligt ved, at aflejringernes indhold af tilgængeligt pyrit, organisk kulstof og ferrojern oxideres, så nitrat i nedsivende vand reduceres til frit kvælstof. Det finder sted i vandmættede, reducerede lag. Der foregår dog også nitratreduktion i den meget overfladenære del af den umættede zone, hvor bl.a. opløst organisk stof har afgørende betydning.

Pyritoxidation i dæklaget kan dog også have andre årsager, eksempelvis kan der være en sammenhæng mellem fund af nikkel og høje sulfatindhold. Tæt på jordens overflade findes det jernholdige mineral pyrit (FeS_2), og det er her man ofte finder små mængder nikkel. Mineralet pyrit er meget stabilt i iltfri områder i jorden, og der er derfor kun lidt nikkel til stede i de iltfri lag. Hvis pyrit derimod udsættes for ilt (oxideres), nedbrydes mineralet og omdannes til opløst oxideret jern (Fe^{3+}), sulfat og små mængder fri nikkel³.

En af de måder oxidation af nikkelholdige sulfider, som pyrit, kan ske på, er i forbindelse med vandboringerne. Her forekommer det ofte – især på Sjælland – at boringerne ikke har en foring indvendig. Luft fra jordens umættede zone bliver så pumpet ned i grundvandsmagasinet på grund af det atmosfæriske tryk ved overfladen, og reagerer med pyrit. Ved barometerånding får man lokalt forhøjede nikkelværdier i en radius af ca. 100 m fra boringen.

³ <https://www.geus.dk/udforsk-geologien/laering-om-geologi/viden-om/viden-om-grundvand/grundvandskemi/>

En anden måde hvor man får oxideret pyrit, er hvis man pumper grundvandet meget kraftigt op ved vandindvinding. Så sænkes grundvandsspejlet i en tragt rundt om boringen, og man får ilt ind i hulrummene i de jordlag der før var fyldt op af vandet. Derfor er det bedst at have flere mindre boringer i et område, og pumpe vandet op i et roligt og stabilt tempo hele tiden, end én stor, hvor man pumper meget af vandet op i mindre tidsintervaller, hvis man vil undgå nikkel i drikkevandet³.

Høje sulfatindhold kan derfor også skyldes en indvindingsstrategi, der har sænket vandspejlet meget, så der er kommet ilt ned i magasinet. Indsatsplanen bør derfor forholde sig til en korrekt og bæredygtig indvindingsstrategi – hvilket den ikke gør. Indsatsplanen bør ligeledes forholde sig til barometerånding samt kvaliteten og tilstanden af de nuværende boringer – hvilken den heller ikke gør.

Mange steder i Slagelse-drikkevandsområdet er et naturligt højt saltindhold i de dybere grundvandsmagasiner. Indholdet i grundvandet kan stige, hvis der er kraftig vandindvinding i området. Der findes eksempler på flere indvinder i indsatsområdet, herunder nogle af SK Forsynings kildepladser, hvor vandindvindingen har måttet reduceres for at opnå en bæredygtig situation i forhold til salt. Saltindtrængningen i boringerne er bevis for, at der har været for kraftig en vandindvinding.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At høje sulfatindhold også kan skyldes en indvindingsstrategi, der har sænket vandspejlet så meget, så der er kommet ilt ned i magasinet. Indsatsplanen bør derfor forholde sig til en korrekt og bæredygtig indvindingsstrategi.*
- *At indsatsplanen ligeledes bør forholde sig til barometerånding samt kvaliteten og tilstanden af de nuværende boringer.*
- *At i flere af kildepladserne i indsatsområdet har vandindvindingen været for kraftigt, hvilket har medført stigende problemer med saltindtrængning.*
- *At for at sikre fremtidigt grundvand i Slagelse er en af de væsentligste indsatskrav derfor bæredygtigt vandindvinding.*
- *At indsatsplanen skal forholde sig til den store vandindvinding og dermed påvirkning af den kvantitative tilstand, som har betydning for vandkvaliteten og kvaliteten af kommunens vandløb*
- *At indsatsplanen skal forholde sig til klimaændringernes betydning for den fremtidige grundvandsressource*

Indsatsplanens mål for nitratindhold

Indsatsplanens indsatser vedrørende nitrat tager efterfølgende udgangspunkt i de tegn, herunder stigende sulfat, som kommunen mener at nitratudvaskning i oplandet påvirker vandkvaliteten i vandværksboringerne. Slagelse Kommune vælger at have særlig fokus på dyrkningen og nitratudvaskningen i de prioriterede indsatsområder, idet der her er sammenfald mellem tynde beskyttende lerlag og kort strømningstid fra terræn til vandværksboring. I disse områder er det et mål at begrænse dyrkningen, hvorved nitratudvaskningen i områderne vil blive reduceret væsentligt.

Indsatsplanens indsats overfor udvaskning af nitrat består af gennemførelse af en proces med det formål at begrænse dyrkning og dermed nitratudvaskning i de prioriterede indsatsområder.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At målet om at begrænse dyrkning og dermed nitratudvaskning i de prioriterede indsatsområder ikke forholder sig til den faktuelle nitrat-udvaskning. Indsatskravet i de prioriterede indsatsområder er dermed ikke proportional med påvirkningen, da der aktuelt ikke er nævneværdige nitratfund i grundvandet.*
- *At målsætningen er alt for upræcis og giver ingen mening, f.eks. hvis der er tale om et lavt nitratindhold med stigende koncentration – så vil indholdet stadig være lavt. Målet må være, at*

udvaskningen skal reduceres/fastholdes til under 50 mg/l, svarende til det gældende drikkevandskriterie.

- *At jævnfør EU's Grundvandsdirektiv skal der først gøres en indsats for at reducere en forureningskilde, hvis der er fund i grundvandet på over 75% af grænseværdien, og der er en væsentlig og vedvarende opadgående tendens i indholdet – for nitrat svarer det til 37,5 mg/l – hvilket er langt fra de nitratfund der observeres i de prioriterede indsatsområder.*
- *At der ikke forefindes relevante fund af nitrat i indsatsplanområdet, som kan begrunde generelle dyrkningsrestriktioner hverken udenfor eller indenfor BNBO. Udpegninger af grundvandsdannende oplande er ikke i sig selv et argument for at begrænsninger i landbrugsdriften. Efter vores opfattelse har Slagelse Kommune ikke fremsat tilstrækkelige og nødvendige faglige argumenter for at begrænse nitrat hverken udenfor eller indenfor BNBO i indsatsplanområdet.*

I forhold til SK Forsynings Nordre kildeplads fastsættes et supplerende mål. Det supplerende mål begrundes med kildepladsens vigtighed og de klare tegn kommunen mener der er på, at vandkvaliteten i borerne er påvirket af nitratudvaskning i området. Målet for SK-Nordre kildeplads fastsættes således, at udvaskningen som helhed ikke overstiger 50 mg/l i det område indenfor BNBO og indsatsområdet ved kildepladsen, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for kildepladsen. Området afgrænset som det 50 års grundvandsdannede opland indenfor BNBO og indsatsområdet omkring kildepladsen. 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At et mål for udvaskningen som helhed for et givent område ikke overstiger 50 mg/l er fornuftigt, da 50 mg/l svarer til drikkevandskriteriet.*
- *At målet skal følge EU's Grundvandsdirektiv - der skal først gøres en indsats for at reducere en forureningskilde, hvis der er fund i grundvandet på over 75% af grænseværdien, og der er en væsentlig og vedvarende opadgående tendens i indholdet.*
- *At Slagelse Kommune fagligt skal begrunde, hvorfor området skal afgrænses som det 50 års grundvandsdannende opland – hvorfor ikke 25, 10 eller 5 år?*

Anvendelse af udvaskningsberegninger.

I indsatsplanen anføres, at beregninger har vist, at udvaskningen af nitrat fra markerne i oplandet til SK-Nordre Kildeplads de senere år har ligget på niveau med grænseværdien for drikkevand. Udviklingen i nitratudvaskningen i området vil blive fulgt. Hvis målet om at begrænse dyrkningen i de prioriterede indsatsområder ved SK-Nordre kildeplads fører til, at dyrkningen ophører i den væsentligste del af området, vurderes udvaskningen i området som helhed dog klart at være under 50 mg/l.

Det anføres endvidere i indsatsplanen, at hvis Slagelse Kommune vurderer, at der er behov for at følge udviklingen i nitratudvaskningen i et område nærmere, kan kommunen få foretaget beregninger heraf. Disse beregninger udføres som udgangspunkt på baggrund af data fra de centrale landbrugsregistre. Forudsætningerne for beregningerne kan i mindre områder om nødvendigt forelægges de enkelte landmænd, for at sikre det bedst mulige grundlag. Helt lokale forhold, der ikke fremgår af de centrale registre, kan have betydning, hvis beregningerne udføres for mindre områder. Dette kan f.eks. være afgrødeudbytte, halmhøst og fordeling af gødningsmængden mellem de enkelte marker.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At beregninger på baggrund af data fra de centrale statslige databaser med oplysninger om bl.a. afgrøder og gødsning på ejendomsniveau leverer en oversigt over det balanceberegnete nitratinhold i rodzonevandet. Men det angiver et potentielt indhold, som i de fleste tilfælde er alt for højt, idet de fleste jorder allerede i rodzonen reducerer nitratinholdet mere, end modellen tager højde for. De mange drænvandsprøver, som landmænd selv har foretaget i de seneste år, synes at bekræfte dette. Konklusioner på balanceberegnete nitratinhold i rodzonevandet kan således ikke stå alene, og i sig selv medføre indsatskrav.*

- *At en potentiel beregning af nitratudvaskningen ikke kan bruges som argument for indsatskrav til reducere af kvælstoftildelingen på specifikke marker. Hertil er beregningerne alt for upræcise. En potentiel beregning af nitratudvaskningen kan alene anvendes til at afsøge større områder. På markniveau er en mere grundig beregning af nitratudvaskningen nødvendig, og hvor faktuelle dyrkningsoplysninger fra landmanden som f.eks. udbytter skal benyttes.*
- *At alle kvælstofmodeller er behæftet med væsentlig usikkerhed. Usikkerheden kan reduceres ved at indhente og anvende faktuelle dyrkningsoplysninger om reelt udbytte, såtidspunkt, gødningstype, jordbehandling o.a.*
- *At Slagelse Kommune kan iværksætte overvågning af nitratudvaskningen i områder, hvor kommunen er nervøs for udvaskningen af nitrat.*

Absurde indsatskrav ved Stignæs Vandindvindings kildeplads

Ifølge indsatsplanen kan landmænd i Skælskør-området se ind i en fremtid, hvor de ikke må bruge pesticider og skal reducere brug af kvælstof på deres ejendom, fordi kommunen har vurderet, at grundvandet ved Stignæs skal beskyttes ekstra – uden at der fagligt er dokumenteret et behov for indsatskrav – jævnfør ovenstående afsnit.

Stignæs Vandindvindings kildeplads forsyner udelukkende virksomheder i Stignæs erhvervsområde, men har status som et alment vandværk. Grundvandet fra kildepladsen anvendes i industrien, herunder til fortynding af spildevand, som ledes direkte i Storebælt.

Idegrundlaget for de givne udledningstilladelser om fortynding af spildevand, som indeholder miljøproblematisk kemiske stoffer, er meget uhensigtsmæssig. Som eksempel kan nævnes PFOS som er fluorholdige forbindelser. PFOS i vandmiljøet er stærkt uønsket, fordi PFOS ikke nedbrydes særligt i naturen (er persistente), samtidig med at PFOS ophobes i fødekæden (er bioakkumulerende) og PFOS er giftige over for dyr. For høje koncentrationer af PFOS i Smålandsfarvandet er direkte årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i statens Vandområdeplan.

På trods af for høje koncentrationer af PFOS i Smålandsfarvandet tillades udledning af spildevand indeholdende PFOS - blot skal spildevandet fortyndes. Bør man i udledningstilladelser ikke forholde sig til, hvad naturen og miljøet i Agersø Sund og det nærliggende Natura-2000 område samt Smålandsfarvandet kan tåle af kemiske stoffer målt i mængder pr. år – herunder PFOS? Kan fisk og andet natur tåle udledning af barium, PAH tjæreforbindelser, PFOS og andre kemiske stoffer blot det er fortyndet, når nu vi ved, at eksempelvis PFOS bl.a. er årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i Vandområdeplanen? Sagt med andre ord, så er det kemiske mål i vandplanen for PFOS overskredet, alligevel tillader Slagelse Kommune udledning af et stof, som vi ved gør meget skade i miljøet og ophobes i fødekæden – det virker forkert.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At Slagelse kommune mangler sans for proportionalitet. Kommunen stiller indsatskrav ved Stignæs overfor landbrugets anvendelse af lovlige og godkendte pesticider samt kvælstof – uden der er dokumenteret et behov. Men kommunen har ikke styr på spildevandsudledninger til Agersø Sund, Natura2000 områder og Smålandsfarvandet, hvor bl.a. PFOS er direkte årsag til manglende Kemisk Målopfyldelse i Vandområdeplanen. Det kemiske mål i vandplanen for PFOS er overskredet, alligevel tillades udledning af et stof, som vi ved gør meget skade i miljøet og ophobes i fødekæden.*

Øvrige virkemidler i indsatsplanen

Slagelse Kommune ønsker at begrænse erhvervs-mæssig brug af pesticider og dyrkning i BNBO og i de prioriterede indsatsområder. For at understøtte denne proces etablerer Slagelse Kommune en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det gælder om at have en bred værktøjskasse, hvor lodsejere har mulighed for at tilpasse virkemidlerne til hans eller hendes driftsforhold, når der skal findes løsninger om at beskytte grundvandet. Derfor skal Slagelse Kommune have stor ros for at understøtte en proces, hvor kommunen etablerer en jordpulje, der giver mulighed for opkøb af landbrugsjord i relevante områder, som efterfølgende kan indgå i jordfordeling. Andre virkemidler kunne være indgåelsen af dyrknings- eller forpagtningsaftaler.*

Som nævnt tidligere i høringssvaret er Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion af den klare opfattelse, at Slagelse kommune ikke har dokumenteret et fagligt behov for begrænsning af landbrugsdriften i de prioriterede indsatsområder og dermed er der ingen hjemmel til at gennemtvinge nogen form for påbud i den forbindelse.

Da der ikke er dokumenteret et fagligt behov for begrænsning af landbrugsdriften i de prioriterede indsatsområder, mener Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion:

- *At en ekstra sikring af grundvandet udenfor BNBO alene kan baseres på princippet om fuld frivillighed ved indgåelse af aftaler med berørte lodsejere.*

Indsatsplanen ligger op til en større indsats for at opspore og sløjfe ubenyttede brønde og borer, samt indsatser der skal forebygge, at dårlige borer i vandværkernes opland udgør en risiko for den almene vandforsyning.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At ubenyttede brønde og dårlige borer udgør en risiko for den almene vandforsyning, og vi bakker derfor op om en øget indsats for at opspore og sløjfe de ubenyttede brønde og borer.*

Indsatsplanen har som målsætning for vandværker, hvor der i oplandet er områder, hvor vandet har kort transporttid fra terræn til boring, at etablere overvågningsboringer i de områder, hvor grundvandsdannelsen har størst betydning for dem.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At en indsatsplan godt kan bygge på etablering af overvågning af yngre grundvand i oplandet til de mest sårbare kildepladser. En øget overvågning vil give den nødvendige faglige viden for at igangsætte eventuelle indsatser. Vi opfordrer derfor til at fortsætte arbejdet med en øget overvågning, i de tilfælde hvor forvaltningen vurderer, at kildepladser er særlige sårbare, og hvor forudsætningerne i godkendelsesordningen ikke skulle være gældende. Overvågningen kan også omfatte nitrat.*

Slagelse Kommune vil arbejde for, at almene vandværkers indvinding af grundvand fremover sker i områder med skov, brak eller lignende, hvor der ikke anvendes pesticider eller gødning.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det er fornuftigt at udarbejde en indvindingsstrategiplan, hvor indvinding af grundvand fremover sker i områder med skov, brak eller lignende.*

Ifølge indsatsplanen side 33, 69 og 70 må der som udgangspunkt ikke opbevares, håndteres eller transporteres pesticider i de BNBO, hvor anvendelsen skal ophøre. Det anføres at transport på offentlig vej er undtaget.

Hvordan vil Slagelse kommune håndhæve et transportforbud af pesticider i BNBO? Skal der indføres et egentligt færdselsforbud? Vil et færdselsforbud gælde alle med erhvervmæssig færdsel med pesticider eller kun landmænd bosiddende i BNBO? Hvis et egentligt forbud mod transport af pesticider skal give mening, skal der vel også indføres transportforbud for andre miljøfremmede stoffer i BNBO. Hvad er begrundelsen for, at kun private veje skal omfattes af et transportforbud?

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At Slagelse Kommune bør præcisere forholdet omkring et transportforbud med pesticider på private veje i BNBO og henvise til hjemmel herfor.*

Det foreslås i indsatsplanen, at tilstanden af de vandværksboringer, hvori der er eller bliver påvist pesticider eller nitrat, skal kontrolleres for at udelukke, at indholdet skyldes, at boringen er utæt. Disse tilstandskontroller skal, hvor de ikke allerede er udført, gennemføres forud for, at der gennemføres beskyttelsesindsatser overfor pesticider eller nitrat i oplandet. Konstateres det, at en vandværksboring er utæt, skal denne tætnes eller sløjfes.

Sjællandske Familielandbrug og Landboforeningen Gefion mener:

- *At det er meget fornuftigt at foretage en tilstandskontrol af boringer for at undersøge den såkaldte "Skorstenseffekt" for at udelukke, at eventuelle fund af pesticider og nitrat skyldes, at boringen er utæt.*

Afslutningsvis vil vi gerne understrege, at vi står til rådighed for en videre drøftelse af, hvordan indsatsplaner i Slagelse kommune kan udarbejdes og drøfte hvilke konsekvenser indsatsplaner kan have for landbruget.

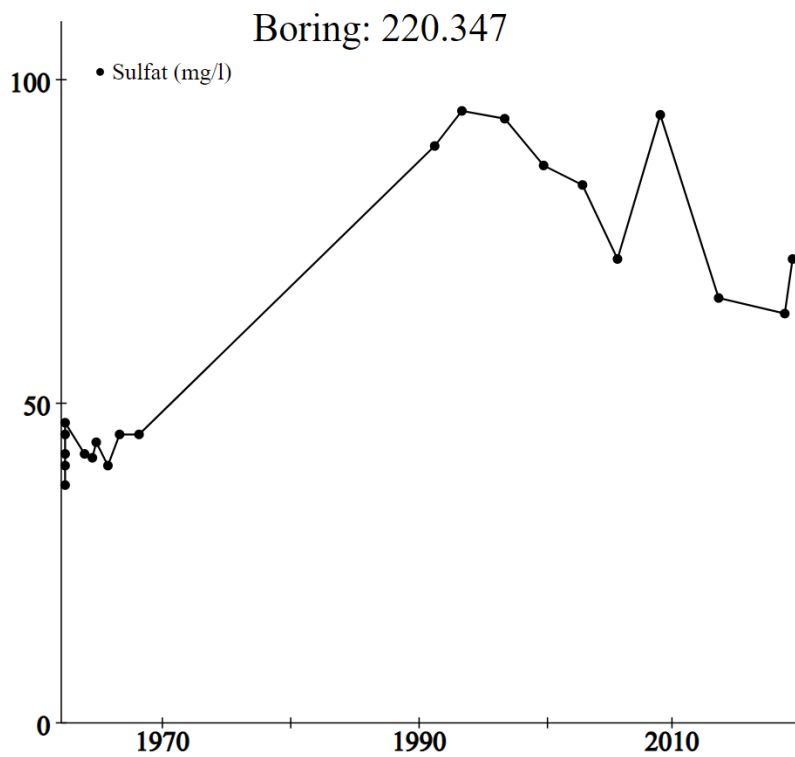
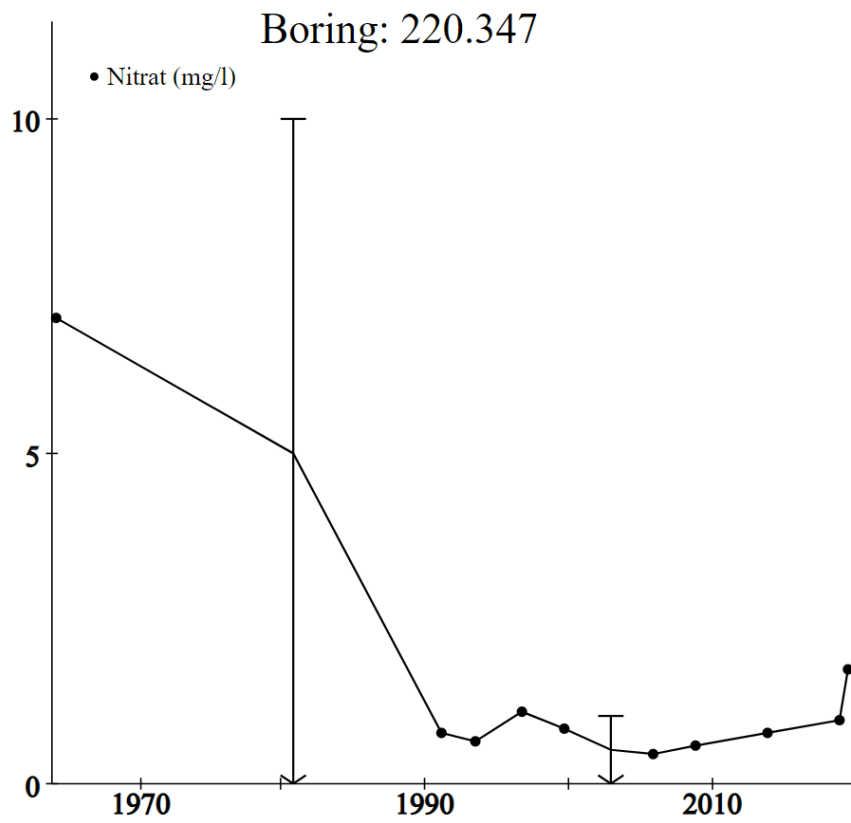
Med venlig hilsen

Jens Henrik Madsen
Bestyrelsesmedlem i Gefion og
medlem af grundvandsrådet i Slagelse

Ole Karmsteen
Formand for Sjællandske
Familielandbrug

Torben Hansen
Formand for Landboforeningen
Gefion

Bilag 1.

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Dahlsvej 3, 4220 Korsør
Sendt via e-mail til: teknik@slagelse.dk

Dalmose, den 7. februar 2021

Høringssvar til Forslag til Indsatsplan i Slagelse kommune

Indledning:

Slagelse kommune har i sit forslag til indsatsplan et ønske om yderligere beskyttelse af drikkevand i områder udenfor de statsligt udpegede BNBO områder.

Vi kan kun tilslutte os, at det vand der pumpes op fra drikkevandsboringer, skal være rent, så det uden problemer kan benyttes til drikkevand. Samtidig er vi nødt til at acceptere menneskelig aktivitet, herunder landbrugsproduktion, der sker under forsvarlig godkendelse, overvågning og anvendelse af eksempelvis hjælpestoffer til landbruget. Landbrugsproduktion og rent drikkevand kan nemlig godt forenes.

Derfor er det vigtigt, at de metoder, som Slagelse kommune ønsker at benytte for at beskytte drikkevandet, er fagligt velfunderede og proportionale med formålet. De skal tage udgangspunkt i de nugældende regler og praksis og de deraf følgende resultater. Det mener vi desværre ikke er tilfældet for de prioriterede indsatsområder i forslag til indsatsplan. Der tages i højere grad udgangspunkt i gamle og utilstrækkelige myndighedsprocedurer og de uheldige resultater det medførte. Det vil vi gerne forklare nærmere nedenfor og komme med alternative løsningsforslag til sidst i dette høringssvar.

Afgrænsning af Prioriterede indsatsområder:

De prioriterede indsatsområder er bl.a. udpeget på baggrund af tyndere reducerede lerlag i dybden, som forvaltningen mener giver ringere beskyttelse mod nedsivning af nitrat og pesticider. Det er vi som udgangspunkt enige i. Men hvis nitrat og de pesticider, der må anvendes i dag, slet ikke når så dybt ned med de nugældende regler og praksis, så er tykkelsen på de reducerede lerlag uden betydning for, om der udvaskes nitrat eller pesticider til vores drikkevandsmagasiner. Det er netop det, som den nugældende godkendelsesordning for pesticider sikrer. Udnyttelsen af

kvælstof, gødningsnormer, sædskifte med fokus på højt udbytte, øgede udnyttelseskrav til husdyrgødning og brug af efterafgrøder sikrer også, at tyndere lerlag ikke er af betydning for udvaskning af nitrat.

Pesticider:

For at undgå, at pesticider udvaskes til grundvandet, skal pesticider opfylde kravene i den danske godkendelsesordning, som er den strengeste i EU. Laboratorie- og feltforsøg skal **altid** (i modsætning til hvad forvaltningen skriver i udkast til indsatsplan på s. 66) gennemføres for at sikre, at pesticider ikke er giftige, og at de ikke kan udvaskes. Godkendelsen skal også se på, hvad man finder af pesticider og nedbrydningsprodukter allerede i 1 meters dybde (det undlader forvaltningen at oplyse om på s. 66). Efter godkendelse monitoreres pesticider i varslingsprogrammet VAP, som i over 20 år har testet godkendte pesticider på 6 VAP marker fordelt i hele landet efter jordbunds- og vejrforhold. VAP systemet monitorerer, at selv ved maksimal dosering må pesticider eller nedbrydningsprodukter ikke kunne udvaskes over kravværdien til det øvre grundvand, som måles i 1,5-5 meters dybde. Når det på den måde sikres, at der ikke sker udvaskning over kravværdien til det øvre grundvand, så er det uden betydning, hvordan geologien derunder er, for pesticiderne må slet ikke kunne komme derned.

Den ene af disse 6 VAP marker er endda beliggende på en af Jens Ellegaards marker og relaterer derfor direkte til de lokale jordbunds- og vejrforhold.

Derudover analyseres der i de landsdækkende GRUMO boringer og vandværkernes boringskontrol for pesticider.

Bare lige lidt om hvad kravværdi betyder. Det er en politisk fastsat grænse på 0,1 mikrogram/liter eller 0,0000001 g i 1 liter. Det svarer til, at 1 teskefuld sukker opløses i 50 gylletanke på 1000 kubikmeter. Kravværdien er sat ud fra den laveste koncentration, som man kunne måle, da reglerne blev udarbejdet. Den sundhedsmæssige grænseværdi for pesticider er i langt de fleste tilfælde 100 – 1000 gange højere.

Desværre konstateres der stadig fund af ikke længere godkendte pesticider i drikkevandsboringer. De pesticider stammer fra tiden før man indførte den stramme godkendelses- og monitoreringsprocedure.

Af udkast til indsatsplan s. 59 kan man læse, at der også findes godkendte pesticider i nogle boringer. Grundig gennemgang af analysedata fra vandboringer i Slagelse kommune viser dog, at fundene stammer fra to brønde på Omø, hvor der findes rester af godkendte pesticider. Fund af både godkendte og ikke længere godkendte pesticider i ret høje koncentrationer indikerer, at det skyldes punktkildeforurening og ikke regelret brug af pesticider på markfladen. De fund bør derfor

ikke være retningsgivende for resten af landbrugsarealerne i Slagelse kommune. Og slet ikke, da Omø og Agersø vil få udarbejdet særskilt indsatsplan og dermed ikke er en del af det geografiske område for dette udkast til indsatsplan.

På samme side beskrives fund af Glyphosat og AMPA, men der er ingen kildehenvisning, og fund af glyphosat eller AMPA er heller ikke vist i indsatsplanens Bilag 7 s. 86-89, over fund gjort i Slagelse kommunes vandværker eller kildepladser. Det burde fremgå tydeligt, i hvilken type boring fundet er gjort, og om boringen er af en kvalitet, der sikrer mod nedsivning af overfladevand eller anden forurening.

For netop glyphosat nævner Miljøstyrelsen i "Den årlige rapport om test af udvaskning af pesticider til grundvand, Nov 2019", at man i VAP markerne har gjort 1 fund af glyphosat ud af 116 analyser, men det anses for en falsk positiv, da man ikke efterfølgende har kunnet påvise glyphosat i samme prøvested. I det hele taget gøres der meget få fund af glyphosat og AMPA i grundvand i både GRUMO og VAP.

Eksempelvis er der på VAP marken på Jens Ellegaards mark foretaget 451 analyser for glyphosat og AMPA og ikke en eneste gang har man kunnet måle koncentrationer over kravværdien

Videre på s. 59 skriver forvaltningen om andre fund af pesticider, som stadig anvendes.

Det ene er Bentazon. Bentazon har fået fortsat godkendelse, men med ændret anvendelse tilbage i 1995, som sikrer, at Bentazon efter den ændrede godkendelse ikke længere udvaskes til grundvandet. Bentazon er et af de mest testede stoffer i VAP, netop for at sikre, at det ikke udvaskes over kravværdien.

Det andet er Metalaxyl-M. Det er bare ikke korrekt, at Metalaxyl-M stadig er i anvendelse. Det blev forbudt i 2013, (<https://middeldatabasen.dk/product.asp?productID=72301>) og dette er tidligere påpeget overfor forvaltningen tilbage i maj 2020. Der er ikke gjort fund af Metalaxyl-M over kravværdien i drikkevandsboringer i Slagelse kommune. De fund, der er gjort af Metalaxyl-M over kravværdien, er fra et industrielt byområde.

Det er meget beklageligt, at forvaltningen fortsat giver udokumenterede og fejlagtige påstande i et beslutningsoplæg, som politikere skal kunne stole på.

Kortet på s. 60 viser fund af pesticider i Slagelse kommune. Det er glædeligt, at så få prikker er røde (fund over kravværdien) og at alle fund, på nær de to nævnte brønde på Omø og fund af Bentazon under kravværdien i Stignæs Vandindvinding og i Vemmelev-Forlev vandværk, omhandler fund af pesticider, som ikke længere er godkendt. Det viser igen, at den nuværende godkendelsesordning virker.

Hvis kortet derimod havde vist fund af godkendte midler over kravværdien, som reelt er det, der kan indgå i beslutningsgrundlaget for prioriterede indsatsområder, så havde der været to prikker på Omø og ellers et pletfrit kort over Slagelse kommune. Det burde være langt tydeligere for beslutningstagerne, om der er tale om fund af godkendte eller forbudte pesticider.

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning om indsatsplaner fra februar 2018 s. 30 fremgår det, at: *"Fund i grundvandet af plantebeskyttelsesmidler, der ikke længere er godkendt til anvendelse, kan ikke umiddelbart tages som dokumentation for, at der på de pågældende arealer er en særlig risiko for udvaskning af plantebeskyttelsesmidler til grundvandet. Kommunerne bør derfor ikke isoleret set bruge fund af disse stoffer i sin vurdering af behovet for beskyttelse i et indsatsområde."*

Det bør vække til eftertanke hos beslutningstagerne, at forvaltningen forsøger at begrunde pesticidforbud med fund af Bentazon på Omø, som ikke er en del af denne indsatsplans geografiske område.

For netop at sikre, at godkendte pesticider ikke ender i grundvandet foretog Slagelse kommune i 2017 en meget grundig analyse for 417 pesticider og nedbrydningsprodukter i kommunens drikkevandsboringer. Af alle disse analyser, hvor der både var godkendte og ikke længere godkendte pesticider og nedbrydningsprodukter, fandt man kun ét nedbrydningsprodukt fra et forbudt pesticid over kravværdien. Alle de øvrige var under kravværdien. Det var bestemt en succeshistorie.

Ligeledes gennemførte Miljøstyrelsen i 2019 den såkaldte Massescreening, hvor man i 263 boringer fordelt i hele landet undersøgte for 415 godkendte og ikke godkendte pesticider og deres nedbrydningsprodukter. Den ene af disse boringer er en GRUMO boring beliggende på Jens Ellegaards mark, og her kunne ingen af de 415 stoffer måles over kravværdien.

Konklusionen på hele undersøgelsen var, at der ikke blev fundet et eneste godkendt pesticid over kravværdien. Ingen af de 9 fundne stoffer over kravværdien (jf. opdatering fra Miljøstyrelsen 13/3-2020) er pesticider, som har gennemgået den nuværende godkendelsesprocedure med laboratorie- og feltforsøg og dernæst overvågning i VAP. Vandprøverne til massescreeningen blev udtaget i forskellige dybder fra 12-139 meters dybde, så man også fik et billede af tilstanden i det yngre og højereliggende grundvand og en tidlig advarsel, hvis noget uønsket var på vej ned. Men heller ikke i det yngre grundvand fandt man godkendte pesticider over kravværdien.

I øvrigt undrer det os, at afsnittet på s. 59 "Opdateret status for pesticidfund", ikke med et eneste ord nævner resultaterne fra Massescreeningen 2019. Det er den seneste undersøgelse af pesticidfund, og hvis man vil vise noget **opdateret**, som overskriften antyder, så bør den medtages.

Det er beklageligt, at forvaltningen ikke medtager den seneste viden på området i et beslutningsoplæg, som politikere bør forvente dækker al relevant information.

Når man i godkendelsesordningen for pesticider og i VAP systemet kræver, at

- der ikke må være risiko for, at pesticider eller deres nedbrydningsprodukter kan udvaskes over kravværdien i 1 meters dybde allerede efter **ét år**
- pesticider, som er lang tid om at blive nedbrudt i jord, slet ikke kan godkendes i Danmark
- der ikke må ske udvaskningen over kravværdien til det unge grundvand i 1,5 – 5 meters dybde over en 2-årig periode

og kommunens egen undersøgelse i 2017 og massescreeningen i 2019 viser, at pesticider eller deres nedbrydningsprodukter, som gennemgår den strenge godkendelsesprocedure, ikke kan findes over kravværdien, så er grænsen på 25 år, som foreslås i udkast til indsatsplan, en alt for høj sikkerhedsmargin, som er uden proportioner i fht. formålet, og som uden grund vil tage god landbrugsjord ud af produktion og påføre vandforbrugerne en masse unødige omkostninger, uden at det på nogen måde forbedrer grundvandet. Det er helt uden proportioner i fht. hvad der ellers accepteres i vores drikkevand af eksempelvis det kræftfremkaldende stof Arsen og anden kemi, som ikke er pesticider.

I februar eller marts 2021 offentliggøres den nyeste massescreening fra Miljøstyrelsen. De resultater bør også medtages i vurderingen af udkast til indsatsplan. Allerede nu er der dog kommet et foreløbigt resultat fra den kommende massescreening. Man har nemlig fundet stoffet TFA (trifluoreddikesyre) i 89% af de 247 borer, hvor der er analyseret prøver fra. Oprindelsen menes at være fluorerede kølemedier fra klimaanlæg, køleanlæg og varmepumper. TFA kan også dannes som et nedbrydningsprodukt fra pesticider. Den jævne udbredelse over hele landet og internationale erfaringer tyder ifølge Miljøstyrelsen dog på, at kilden til TFA fundene ikke er landbruget.

Den højeste koncentration af TFA var 2,4 mikrogram/liter, og i 97 procent af prøverne var koncentrationen på 1 mikrogram/liter eller derunder. Der er foreslået en grænseværdi for TFA i drikkevand på 10 mikrogram/liter – altså skal andre stoffer end landbrugets pesticider eller nedbrydningsprodukter accepteres med en grænseværdi, som er 100 gange så høj. Det er der sikkert gode grunde til, men det siger noget om, at kravværdien til landbrugets pesticider er sat meget meget lavt.

Der findes godkendelsesordninger for andre kemikalier, men pesticider anses for at være de kemikalier, der er mest velundersøgt, da der er meget høje krav til dokumentation og data. Det siger også noget om proportionerne.

I 2019 blev der rejst kritik af sprøjtemiddelområdet fra Rigsrevisionen. Det har ført til, at fejl og mangler i Miljøstyrelsen er blevet udbedret, og internationale eksperter har set på det danske godkendelsessystem.

Deres konklusion var bl.a., at Danmark har et unikt system for godkendelse af sprøjtemidler, hvor der modsat andre EU-lande testes for udvaskning af sprøjtemidler til grundvand i varslingssystemet VAP. Ligeledes har Danmark en meget forsigtig tilgang til godkendelse og overvågning af pesticider, der sikrer mod udvaskning. De konkluderer også, at de danske afgørelser om dispensationer træffes på et godt fagligt grundlag.

I udkast til indsatsplan ønskes der forbud mod opbevaring, håndtering og transport af pesticider i BNBO. Men der bliver ingen restriktioner på transport på offentlig vej. Der er ikke proportioner i dette forbud. En lastbil med 30 tons koncentreret kemi må gerne køre igennem svinget nord for Eggeslevmagle, der går lige gennem et BNBO, og hvor der ofte sker ulykker, men Jens Ellegaard må ikke køre med sin marksprøjte til noget forpagtet jord lige vest for Eggeslevmagle gennem et BNBO, selvom det foregår ad en flad lige markvej.

Nitrat

I de prioriterede indsatsområder har forvaltningen et mål om at begrænse dyrkningen, da man mener, at nitratudvaskningen herved vil blive reduceret væsentligt. Det må være under den forudsætning, at landbruget tilfører mere kvælstof end de dyrkede afgrøder optager. Tilbage i 2017 gjorde Jens Ellegaard overfor forvaltningen nøje rede for sit input af kvælstof (nitrat) og output af kerne, frø og halm. Tallene viste, at input var under normen, og output var over normen. Altså var bidraget til nitratudvaskning minimalt.

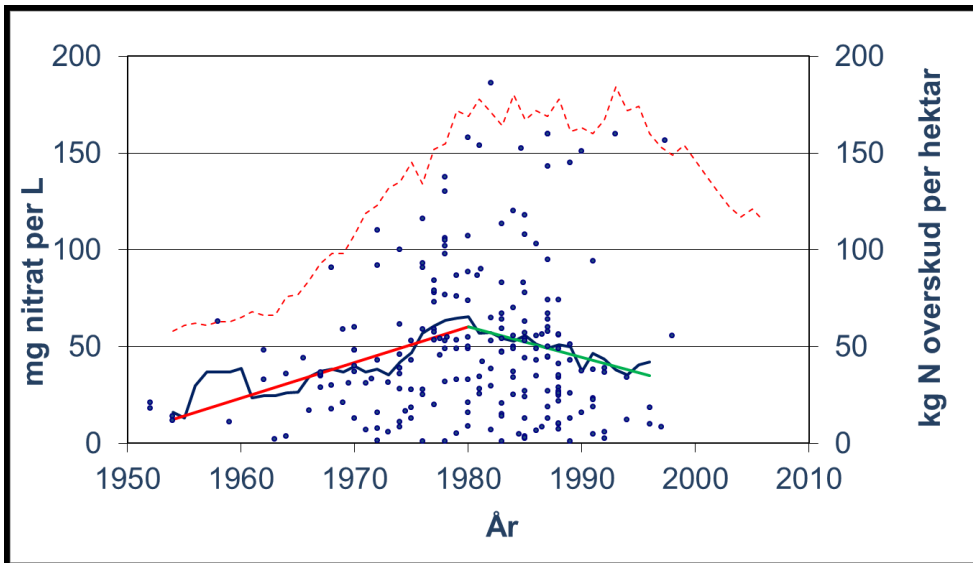
Disse oplysninger burde have været medtaget, når man specifikt nævner Nordre Kildeplads. Det skal også tilføjes, at flerårige græsfrøafgrøder, et varieret sædskifte og den meget omfattende brug af efterafgrøder, som udsås lige efter høst af hovedafgrøden, og optager den nitrat, som hovedafgrøden ikke har optaget, alle er medvirkende til minimal udvaskning af nitrat. Hvis det fortsat er Conterra modellen, som forvaltningen beregner nitratudvaskning med, så medregner den ikke effekten af bl.a. efterafgrøder, og den har tidligere vist beregninger, som kommer frem til en højere nitratudvaskning, end når man beregner på input og output samt efterafgrøders optagelse.

I Jesper Hansens økologiske landbrug anvendes cirka halv mængde kvælstof pr hektar i fht. konventionelt landbrug, men udbyttet er højere end halvt udbytte af, hvad man høster i konventionelt landbrug.

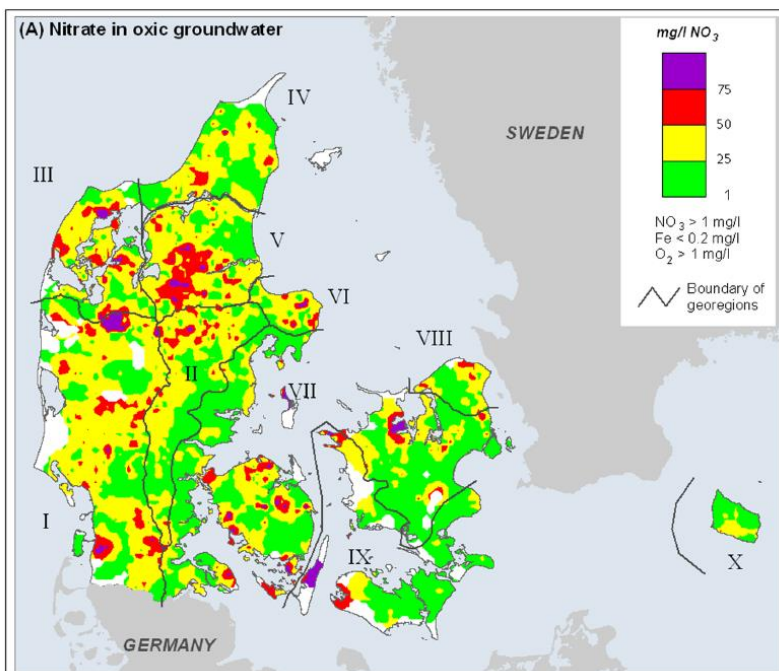
Samtidig foreslås området med kvælstofrestriktioner udvidet for Nordre Kildeplads, så det afgrænses til det 50 års grundvandsdannede opland indenfor BNBO og indsatsområdet omkring kildepladsen. Der er ingen faglig begrundelse for, hvorfor områdets afgrænsning skal være 50 års

nedsivningstid. Et så vidtgående forslag skal fagligt begrundes.

GEUS har i nedenstående figurer vist, at nitratindholdet i den iltede zone nationalt er under 50 mg/liter i langt de fleste områder og at nitratindholdet har været faldende siden 1980, hvor der kom restriktioner på brug af kvælstof. Figureerne viser data frem til 2011, og siden da er der benyttet langt flere efterafgrøder og udbytterne har også været stigende. Nitratudvaskningen har derfor også været faldende efter 2011, hvilket bekræftes af de mange drænvandsprøver, som landmænd har fået foretaget.

National udvikling i iltet grundvands nitratindhold, GEUS

Nitrat i iltet grundvand. Alle data i JUPITER, status 2011, GEUS

Andre forhold

Virksomhedsdrift i prioriteret indsatsområde

I udkast til indsatsplan er hele virksomheden Ellegaard Göttingen Minipigs A/S omfattet af det prioriterede indsatsområde. Virksomheden er verdens førende avler af Göttingen Minigrise til brug for udvikling og sikkerhedsafprøvning af nye mediciner og behandlingsmetoder til mennesker. Derudover udfører universiteter og medicinalvirksomheder fra hele verden dele af deres indledende forskning og udvikling i virksomhedens egen forskningsenhed.

Ellegaard Göttingen Minipigs A/S har et stort potentiale for fortsat udvikling og vækst med deraf følgende stigning i antallet af arbejdspladser ud over de nuværende ca. 45 medarbejdere.

I virksomheden benyttes forskellige former for kemi bl.a. rengørings-, desinfektions- og bedøvelsesmidler samt medicin.

Som ovenfor beskrevet finder vi, at udkast til indsatsplaner ønsker at forbyde pesticider og kvælstof i det prioriterede indsatsområde på et meget tyndt grundlag. Det skaber derfor en helt unødvendig usikkerhed omkring denne virksomheds muligheder for udvikling og vækst, at der på så tyndt et grundlag kan nedlægges forbud mod regelret virksomhed. Tre steder i udkast til indsatsplan (s. 15, 39 og 79) nævnes det, at kommunen vil kunne forbyde lovlige aktiviteter i BNBO og prioriterede indsatsområder. Hvis Slagelse kommune fastholder dette, så vil fremtidig udvikling og vækst af Ellegaard Göttingen Minipigs A/S komme til at foregå uden for Danmarks grænser. Virksomheden har etableret datterselskab i Kina og etablerer i løbet af 2021 datterselskab på et andet vigtigt marked. Derfor vil det være nærliggende at flytte mange af virksomhedens aktiviteter til de lokaliteter, hvis regulering af erhvervsvirksomheder i Slagelse kommune kommer til at foregå på baggrund af et så tyndt og usagligt grundlag. Erhvervsregulering skal være fagligt funderet, som viser, at politikerne har sat sig ind i tingene. Usaglig erhvervspolitik på baggrund af mavefornemmelser, følelser, fordrejet viden og statistik vil give stor usikkerhed for virksomheder, der ønsker at udvide eller etablere sig i Slagelse kommune.

Økologisk dyrkning i prioriteret indsatsområde

For Nordre Kildeplads gælder det, at ca. halvdelen af det udpegede prioriterede indsatsområde dyrkes økologisk af Jesper Hansen. Et påbud om pesticidfri dyrkning vil i praksis ikke være ensbetydende med ophør af økologi, selvom det betyder et bortfald af den økologiske arealstøtte plus det ekstra tilskud for nedsat kvælstoftilførsel. Et forbud mod anvendelse af kvælstof vil derimod - alt andet lige - gøre den nuværende økologiske drift umulig. Det kan i teorien lade sig gøre med en fortsat økologisk drift uden tilførsel af kvælstof, men formentlig på et meget ekstensivt

niveau – med deraf følgende krav om omfattende kompensation. Et påbud vil derfor på ingen måde gavne, da det vil medføre ophør af et i forvejen pesticidfrit landbrug.

Retssag mod lovligheden af BNBO og indsatsplaner

Slagelse Kommune skal være opmærksom på, at foreningen Bæredygtig Grundvandsbeskyttelse har stævnet Staten. Foreningens advokat, som er ekspert i EU ret, mener, at BNBO og indsatsplaners forbud mod regelret brug af pesticider strider mod Grundloven og EU-retten. Udfaldet af denne retssag kan have væsentlig betydning for kommunens udkast til indsatsplan.

LØSNINGSFORSLAG

En indsatsplan skal følge proportionalitetsprincippet: *De valgte indsatser må ikke være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger. Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.*

Som anført ovenfor, så er de nævnte indsatser i udkast til indsatsplan langt mere indgribende end formålet med indsatsen nødvendiggør. Indsatsen er unødvendig og rækker langt ud over, hvad der kan nås med mindre indgribende midler.

Formålet må være at sikre rent drikkevand på baggrund af den nuværende regelrette måde at anvende pesticider og kvælstof på. Man må ikke lægge fortidens mangelfulde myndighedsgodkendelser af pesticider til grund. Man skal se på den nuværende praksis og få mest mulig relevant viden til at træffe beslutninger ud fra.

Derfor vil Jens Ellegaard gerne tilbyde mulighed for at etablere en overvågningsboring på det mest sårbare område i Nordre kildeplads, som ligger på en af hans marker, hvor der er en beregnet nedsivningstid på under 10 år. Arealet har hidtil været dyrket med mange forskellige afgrøder, og der er anvendt mange forskellige pesticider. En overvågningsboring, hvor der kan udtages prøver i eksempelvis 10, 15, 20 og 30 meters dybde vil sammen med de to GRUMO boringer, som allerede findes i Nordre Kildeplads, og som ligeledes måler i forskellige dybder – 10, 12, 19, 30, 42 og 50 meters dybder, kunne give tidlige oplysninger om både nutidige pesticider (som nævnt på s. 38 i udkast til indsatsplan) og nitrat på vej ned mod grundvandet. Vi vil nemlig gerne vise, at vi tør stå på mål, for det vi skriver ved at få relevante analyseresultater frem.

Dette samt fortsatte drænprøver og anvendelse af nyeste viden fra Miljøstyrelsens arbejde med VAP og Massescreeninger vil kunne danne et godt fagligt grundlag for relevante og proportionale

beslutninger for sikring af grundvand i Nordre kildeplads. Lignende overvågning kan etableres i andre vigtige kildepladser, så man kan få en tidlig viden om det yngre grundvand. Herved sikres det dybereliggende grundvand på baggrund af rettidige indsatser.

Opsummering:

Pesticider, som er godkendt efter den gældende godkendelsesordning må ikke kunne måles over kravværdien til dybder over 1,5-5 meter. Geologien derunder er derfor uden betydning for udvaskning.

Tidligere mangelfuld myndighedsgodkendelse og deraf følgende fund af for længst forbudte pesticider kan ikke danne som grundlag for forbud mod pesticider godkendt efter den gældende godkendelsesordning.

Den danske godkendelsesordning og overvågning af pesticider roses af internationale eksperter og betegnes som konservativ i sin risikovurdering.

Slagelse kommunes egen undersøgelse og Miljøstyrelsens massescreening viser begge, at godkendte pesticider ikke kan måles over kravværdien

Udvaskning af kvælstof/nitrat kan ikke udelukkende beregnes af modeller. Praktisk viden om input og output samt målinger af drænvand er også nødvendige. Højt sulfat i drikkevandsboringer skyldes for hård oppumpning – en mere bæredygtig indvindingsstrategi kan hjælpe.

Erhvervsregulering skal foregå på et solidt fagligt grundlag. Ellers skaber det usikkerhed for virksomheder og vækst, der resulterer i, at arbejdspladser flytter ud af Slagelse kommune.

Forbud mod brug af pesticider i et økologisk såvel som i et konventionelt landbrug gavner hverken landmand, drikkevand eller forbrugeren, som skal betale en høj kompensation til ingen verdens nytte.

Retssagen mod Staten vil vise om BNBO og indsatsplaners forbud mod brug af godkendte pesticider i det hele taget er lovlig.

Sørg for at vælge en løsning, der bygger på den nyeste og relevante viden, og som kan suppleres med overvågningsboringer. Tag imod tilbuddet om en overvågningsboring på det følsomste område i Nordre kildeplads, der hurtigt giver svar på den ønskede problemstilling. På denne baggrund kan indsatsplanen komme til at bygge på et stærkt sagligt grundlag.

Et godt beslutningsgrundlag kræver troværdige fakta.

Vi står gerne til rådighed for uddybninger eller øvrige oplysninger.

Med venlig hilsen,

Gårdejer Jesper Hansen, cand agro

Sorø Landevej 304

4261 Dalmose

E-mail: jh@lclc.dk

Mobil: 5328 3839

Gårdejer Jens Ellegaard, cand agro

Bestyrelsesformand Ellegaard Göttingen Minipigs A/S

Sorø Landevej 300

4261 Dalmose

E-mail: je@minipigs.dk

Mobil: 2970 1540

Brian Badike Thomsen

Fra: Martin Christian Stærmose <ms@regionsjaelland.dk>
Sendt: 8. februar 2021 11:59
Til: Miljø, Plan og Teknik
Emne: Høring om Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse

Til Slagelse Kommune

Region Sjælland har ikke yderligere kommentarer til forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse-drikkevandsområde end hvad der allerede har været behandlet i grundvandsrådsarbejdet.

Venlig hilsen

Martin Stærmose
civilingeniør

Region Sjælland
Regional Udvikling
Alleen 15, 4180 Sorø

Mobil: 3056 7046
Personlig e-post ms@regionsjaelland.dk
www.regionsjaelland.dk

[Læs om Region Sjællands håndtering af personoplysninger](#)

Slagelse Kommune
Center for Miljø, Plan og Teknik
Miljøafdelingen
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Eggeslevmagle d. 8.2.2021

Høringsvar vedr. indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune 2020

De ansvarlige politikere i Slagelse Kommune bør forkaste forslaget i sin helhed.

Forslaget til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse indbefatter primært krav om pesticidfri dyrkning af indsats- og BNBO-områder. Der er i dette forslag til indsatsplan særlig fokus på grundvandsforurening med pesticider, mens andre kilder og andre særdeles giftige stoffer kun er nævnt perifert.

Store mængder information og fakta er fremlagt til MPL-udvalget og til kommunens embedsværk gennem de sidste 4-5 år. Ikke mindst fik vi seriøs og faglig information på **mødet d. 11. marts 2020** afholdt i mødelokaler ved Slagelse Stadion.

Chefkonsulent Anne Louise Gimsing redegjorde for de nuværende procedurer for godkendelse af pesticider og den ekstra sikkerhed, som Danmark lægger ind i godkendelsen i forhold til resten af EU-landene. Der findes meget få fund af pesticider, som er godkendt efter revurderingen i 1990'erne. Fund i drikkevandsboringer kan ikke med sikkerhed spores til fladeanvendelse. Den udvidede kontrol for et stort antal pesticider understøtter dette. Der er kun fundet gamle pesticider, som f.eks. Pyramin (Chloridazon).

25 års anvendelse af pesticider godkendt efter revurdering har ikke givet anledning til fund i drikkevand.

Seniorkonsulent Claus Vangsgaard fra DANVA fortalte om en række fund af gamle pesticider, hvor langt de fleste omhandler stoffet BAM. Det skal her nævnes at Prefix er (var) et totalherbicid, der slet ikke kan eller har været anvendt på landbrugsjord. Men det mest bemærkelsesværdige udsagn fra Claus Vangsgard kom efter et spørgsmål fra salen. Der findes mindst 10.000 miljøfremmede stoffer, som truer vores drikkevand!

Min konklusion efter mødet var, at vores drikkevand skal renses, så vi undgår alle de stoffer, vi ikke har ledt efter endnu. Desværre har kommunens politikere tilsyneladende en anden dagsorden.

Indsatsplanen skal forkastes fordi:

- **Proportionalitet ved indsatsen mangler.**
- **Inddragelse af prioriterede indsatsområder er unødvendig.**
- **Konsekvensen ved at tage jord ud af fødevarerproduktion er ikke beskrevet**
- **Verserende retssag mod den danske stat og lovgivningen vedr. BNBO og grundvandsbeskyttelse vil formodentlig stoppe eller ændre processen og grundlaget for indsatsplanen i Slagelse Kommune.**

Der er på ingen måde **proportionalitet** i den fremlagte indsatsplan for grundvandsbeskyttelse. Der er kun konkrete forslag til beskyttelse og sikring af rent drikkevand til kommunens borgere ved påbud om stop for anvendelse af pesticider i BNBO- og prioriterede indsatsområder. Indsatsplanen vil koste borgerne et tocifret millionbeløb i forhøjet pris pr. m² vand.

Grænseværdien for pesticider i drikkevand er 0,1 µ g/liter. Det var den mindste mængde aktivstof, man kunne måle ved fastsættelse af grænseværdien. Det har intet at gøre med den sundhedsskadelige effekt. Sundhedsmyndighederne og miljøstyrelsens godkendelsesprocedure skulle gerne sikre, at jeg som sprøjtefører ikke påvirkes, hvis der skulle komme 1 gram pesticid gennem et hul i min handske ved arbejdet. Jeg stoler da på sundhedsmyndighedernes vurdering.

Hvis man drikker 3 l vand om dagen med 0,1 µ g/liter pesticidrest, så er man altså godt 3000 år om at indtage den mængde pesticid, som jeg kan tåle at få på huden på en dag.

Stoler politikerne og forvaltningen ikke på sundhedsmyndighederne?

Grænseværdien for Arsen i drikkevand er 5 µ g/liter, men WHO mener, at den skadelige tærskel er helt nede på 0,8 µ g/liter. Nikkel er skadelig ved grænseværdien, og man kan fortsætte med mange andre stoffer.

Dertil kommer de 10.000 stoffer, som Seniorkonsulent Claus Vangsgaard nævnte på informationsmødet.

Et eksempel er lige føjet til listen. Jævnfør artikel i Sjællandske lørdag d. 6. februar 2021. Stoffet PSOF er fundet i meget høje koncentrationer i området omkring Korsør. Når det kan opløses i vand i disse koncentrationer, så kan det også bevæge sig ned mod grundvandet.

Der er ikke proportionalitet ved at beskytte mod en teoretisk risiko for påvirkning af pesticider, mens man samtidig ikke ønsker at sikre borgerne mod reelle og sundhedsskadelige stoffer i drikkevandet. Drikkevandet skal renses!

Ifølge SK-forsyning kan rensning foretages til samme pris som de planlagte påbud, som pesticidfri dyrkning kommer til at koste.

SLAGELSE 2 • SORØ 13 • KALUNDBORG 16

VI UDFØRER ALLE FORMER FOR BYGGERI

ALT I BANEANLÆG NYBYGGERI PRIVAT NYBYGGERI ERHVERV ALT I KLOAKERING TOTAL ENTREPRISER

Bildsøvej 106, Kelttrup 4200 Slagelse Tlf. 5854 9046 **HJ HUSE A/S** www.hjhuse.dk

Sjællandske

NÅR DER SKER NOGET

www.sn.dk • 206. årgang nr. 31 • Uge 5 • Løssalg kr. 24.00

LØRDAG 6. FEBRUAR 2021

SJÆLLAND: Mirakeltekologi for landbrugets CO₂-udledning kan blive langt billigere - SEKTION 2 SIDE 5

UDSLIP: Brandskolen er kilden til forureningen med det forbudte og giftige stof PFOS, der ikke kun er endt på Korsør Renseanlæg og i Storebælt, men også er ledt direkte ud i Korsør Nor.

Gigantiske fund af giftstof

Af Helge Wedel

ud i Storebælt. Kilden til forureningen er den nærliggende brandskole. Her viser målinger 3000 nanogram per liter fra skolens spildevand, der sendes til renseanlægget, men gigantiske 70.000 nanogram per liter i en regnvandsledning, hvorfra vandet løber ud i Korsør Nor. EU's miljøkvalitetskrav i maritimt miljø for giften PFOS lyder på blot 0,13 nanogram per liter. - Vi tager det meget alvorligt. Der er tale om meget høje tal. Vi har underrettet Fødevarerstyrelsen i forhold til fisk fra Korsør Nor, og vi har underrettet Styrelsen for Patientsikkerhed om de store giftfund, siger Jette Jungsberg til Sjællandske. Hun er afdelingsleder i kommunens miljøafdeling. Jette Jungsberg er ikke bekendt med, at der er sat initiativer i gang for at få klarlagt, hvor meget giften efter års udledninger af regn- og drænvand fra brandskolen har påvirket vandet i Korsør Nor, eller om giften er ophobet i fisk og andre dyr i moret. Ifølge kontorchef i Miljøstyrelsen Jane Hansen er det ikke Miljøstyrelsen, der i givet fald skal foranstalte, at der bliver målt efter giften i vandet i Korsør Nor og i fiskene derfra men i stedet Fødevarerstyrelsen og Styrelsen for Patientsikkerhed.

ROCKERE BURDE VÆRE SMIDT UD
SLAGELSE: Politiet har lukket flere klubhuse i landet, eftersom flere af

Kold fisker
Varmt

Handel finder andre veje
SLAGELSE: Nudlukning

Foto: Helge Wedel

SIDE 10

Prioriterede indsatsområder

I Slagelse Kommune har man valgt at inddrage op mod 100 ha i de prioriterede indsatsområder ud over de udpegede BNBO-områder. Dette er et lokalpolitisk tilvalg.

I et af svarskrifterne i den verserende retssag har Kammeradvokaten svaret, at indsatsplanerne kun skal fylde et lille areal. Det vælger forvaltning og MPL-udvalg at ignorere.

Det er muligt at følge udviklingen uden for BNBO-områderne via pejleboringer. Der er allerede en GROMO-boring(nr.715.843) på Frankerupvej, som kan anvendes, men det vælger man at undlade i indsatsplanen.

Konsekvenserne er voldsomme for en del berørte lodsejere i de prioriterede indsatsområder. Det er en unødvendig "forsikringspræmie" at betale for kommunes borgere. Det må på det kraftigste anbefales, at man vælger pejleboringer frem for påbud i de prioriterede indsatsområder.

Udtagning af jord har konsekvenser

Vi har brug for fødevarer til verdens befolkning. Hvis vi i Danmark skruer ned for produktionen, er der andre befolkninger, der må mangle. Ind til videre har vi penge nok til at købe fødevarer fra andre. Resultatet kan også være opdyrkning af naturarealer og skove andre steder i verden. Steder hvor det naturlige potentiale for fødevarerproduktion er lavere end her.

1 m² god dansk landbrugsjord yder ca. 1 kg korn, hvilket er 10.000 joule. Den mængde energi er tilstrækkelig føde til et voksent menneske i en dag. Hvis man er ekstra fysisk aktiv, er der behov for mere. Altså yder 1 ha landbrugsjord ca. 10.000 dagsrationer pr år. Dertil kommer halm til de decentrale kraftværker, til foder, eller til kulstofopbygning i jorden.

Når Slagelse Kommune ifølge indsatsplanen ønsker at udtage 395 ha., så svarer det til at alle borgere i kommunen skal holde en fastedag hver 8. dag. Er det mon et påbud, som politikerne vil give borgerne? Eller skal vi bare sende regningen videre til de fattige?

Rapporter viser, at vi bør spise mindre kød. Men læs nu rapporten grundigt. I den type rapporter regnes der i CO₂-ekvivalenter, og det er noget ganske andet end joule og mad.

Verserende retssag

Sluttelig vil jeg gøre opmærksom på, at der er en verserende retssag, der med stor sandsynlighed vil påvirke hele eller dele af lovgrundlaget for denne indsatsplan. Forhastede beslutninger i Slagelse Kommune kan resultere i beslutninger udført på ulovligt grundlag.

Håber mit høringssvar vil bidrage til bedre løsninger af en meget kompleks problemstilling. Forvaltningen og MPL-udvalgets forslag giver ikke renere drikkevand til kommunens borgere. Borgerne fortjener rent drikkevand og ikke rendyrket politik.

Med venlig hilsen

Lars Albrecht Kahr
Frankerupvej 45
4200 Slagelse

Randers d. 8. februar 2021

SONDERBY
LEGAL

Slagelse Kommune
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Tel. 72 10 90 90
mail@sonderbylegal.eu

Tronholmen 3
8960 Randers SØ

Havnegade 4
8000 Aarhus C

Amaliegade 12
1256 København K

CVR: 38054929
6186 0011301118

J.nr. 12-202194 HA
Sekr. Karen Margrethe
Pind
Dir. tel. 25166204
kmp@sonderbylegal.eu

Vedr.: Høringssvar vedrørende Forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune på vegne af J. Peter Bech, Valbygårdsvej 88B, 4200 Slagelse

Som advokat for Valbygaard Gods, Godsejer Jørgen Peter Bech afgives hermed høringssvar vedrørende forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune.

Det gøres overordnet gældende, at forslaget lider af alvorlige tilblivelsesmangler, idet det er lavet på et uoplyst og derfor – i realiteten – fejlagtigt grundlag, herunder vilkårligt fastlægger de særlige indsatsområder, og at de i forslaget foreslåede indsatser og forbud mod bl.a. sprøjtning, dyrkning og gødskning udgør ekspropriative indgreb, som i givet fald kun kan gennemføres, hvis det er begrundet i almenvællets interesse, og kun mod fuld erstatning.

Ad udarbejdelsen af og høringen af forslag til indsatsplan:

Forslaget burde med al respekt ikke have været bragt i høring. Det bygger således på et ufuldstændigt grundlag, bl.a. foreligger der ingen dokumentation for de prioriterede områders påståede sårbarhed, endelige metode for identificering.

Da forslaget og de heri foreslåede indsatser derfor ikke bygger på substancerede faglige fakta, bør forslaget trækkes tilbage, således der kan foretages de nødvendige og i Vandforsyningsloven foreskrevne målinger og undersøgelser. Besparelshensyn kan ikke begrunde, at de fornødne målinger og undersøgelser ikke foretages

Det strider mod sædvanlig og god forvaltningsskik, at der ikke er foretaget de fornødne målinger og undersøgelser, særligt når det foreslås

at pålægge de i forslaget helt vilkårligt udvalgte områder, intensive restriktioner og rådighedsbegrænsninger i deres virksomheders mest vitale gode - dyrkningsfriheden.

Det gøres gældende, at det er en væsentlig tilblivelsesmangel, at vor klient, som er en af de mest berørte parter/lodsejere, ikke i overensstemmelse med Vandforsyningslovens § 12 og § 13 B er blevet inddraget i forbindelse med udarbejdelsen, og at det i sig selv må medføre forslagets ugyldighed, og/eller at det ikke kan vedtages endeligt uden iagttagelse af denne lovbestemte inddragelse af de særligt berørte parter.

Ad tilblivelsen og hjemmelsgrundlaget for indsatsplaner

I Forslaget til indsatsplan anføres det, at den er udarbejdet med hjemmel i Vandforsyningslovens § 13, men det undlades at præcisere, at disse bestemmelser reelt alene uddelegerer udarbejdelsen af indsatsplaner i de udpegede indsatsområder til Kommunalbestyrelsen, dvs. der er ikke i førnævnte bestemmelser hjemmel til at lave de foreslåede indsatser eller grundlag for at statuere, at indsatserne er i almenvellets interesse, således de ekspropriative indgreb kan gennemføres.

Kommunalbestyrelserne i de enkelte kommuner skal således sammen med vandværkerne samt Grundvandsrådene implementere bl.a. vandramme-, grundvands- og drikkevandsdirektiverne, og dette er en overordentlig vanskelig opgave, idet restriktioner og begrænsninger i borgernes ejendoms- og frihedsrettigheder alene kan ske med klar lovhjemmel og under iagttagelse af andre ressortministeriers enekompetencer, anden overlappende lovgivning, m.m. samt almindelige forvaltningsretlige sagsbehandlings regler, saglighedskrav, intensitets- og proportionalitetsprincipper, herunder alene kan foretages, hvis det sker i almenvellets interesse, og kun mod fuld erstatning, når en indsats har ekspropriativ karakter.

Indgreb i lodsejernes brug og råden skal - givet fald ovennævnte forhold måtte være iagttaget – således være begrundet i almenvellets interesse jfr. Grundlovens § 73, der forudsætter konkret dokumentation for, at indgrebene er egnede til at forøge og forebygge beskyttelsen, dvs. det er ikke nok at opstille mere eller mindre velovervejede gisninger og teser.

Det skal også ses i lyset af, at der allerede forefindes en 25 meters cirkelformet beskyttelseszone rundt om hver eneste boring, hvor der er forbud mod brug af pesticider, gødskning og dyrkning jfr. Naturbeskyttelseslovens § 21 b.

Selve eksistensen i forvejen af denne zone uden det fornødne faglige belæg dokumenterer, så meget desto mere, at hensynene til drikkevandet så rigeligt er varetaget.

Ad proportionalitetsprincippet.

I lov om Miljøbeskyttelse § 24 fremgår:

"Kommunalbestyrelsen kan give påbud eller nedlægge forbud for at undgå fare for forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af

grundvand.”

I lov om Miljøbeskyttelse § 26a fremgår:

”Når der er vedtaget en indsatsplan for et område efter vandforsyningslovens § 13 eller § 13 a, kan kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår, endeligt eller midlertidigt mod fuldstændig erstatning pålægge ejeren af en ejendom i området de rådighedsindskrænkninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider.

I bekendtgørelse om indsatsplaner § 7 fremgår:

”Pålæg efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a om rådighedsbegrænsninger eller andre foranstaltninger, som er nødvendige for at sikre nuværende eller fremtidige drikkevandsinteresser mod forurening med nitrat eller pesticider, kan kun pålægges den enkelte ejer, når foranstaltningen er nødvendig for at opfylde målet med en indsatsplan, der opfylder kravene i denne bekendtgørelse.

Det følger af proportionalitetsprincippet, at indgreb skal være nødvendigt, forholdsmæssigt og egnet til at opnå det forfulgte mål. Det følger også af proportionalitetsprincippet's egnethedskrav at:

”Jo mere indgribende og byrdefuldt, der gribes ind i borgeres interesse, jo større krav stilles der til, at retsfølgen ikke er for vidtgående”¹

Miljø- og fødevarerministeren har endvidere lavet vejledning om indsatsplaner, hvor det i pkt. 3.7.1, sidste afsnit anføres udtrykkeligt, at:

De valgte indsatser må ikke være mere indgribende, end formålet med indsatsen tilsiger (proportionalitetsprincippet). Det følger af proportionalitetsprincippet, at indsatsen både skal være nødvendig for at opnå formålet og forholdsmæssig, hvilket betyder, at formålet ikke skal kunne nås med mindre indgribende midler.

Det følger også af proportionalitetsprincippet,

”at afgørelser ikke må være mere indgribende overfor den enkelte virksomhed eller borger, den er rettet imod, end en opfyldelse af de konkrete ved loven fastlagte (miljø)målsætninger tilsiger.”²

Kommunalbestyrelsen skal således altid vælge den mindst indgribende foranstaltning, som stadig giver mulighed for at opfylde formålet.

Ifølge Tillægsaftale til pesticidstrategien i 2019, fase 1 er Slagelse kommune forpligtet til at gennemføre mindre indgribende foranstaltninger, herunder flytning af borer. Flytning vil være væsentligt

---

¹ Jf. Almindelig forvaltningsret. 3. udgave 2013, s 318

² Jf. Miljøretten 1, Almindelige emner. 2. udgave, 2006, side 144

lempeligere for vor klient, og ifølge udkastet er intet til hinder for flytning. Forpligtelsen til flytning forbigår Slagelse kommune i forslaget. Således forbigår kommunen helt, at flytning af boringer - generelt - er et mindre indgribende middel, som ifølge pesticidstrategien skal inddrages som et punkt ved vurdering af indsatsen. I GEUS oversigt over vandboringer **bilag 1** fremgår det, at der tidligere er sløjft 11 boringer ved vor klients jorde. Der kan derfor ikke være noget til hinder for flytning af de boringer, der har den største negative påvirkning af landbrugsdriften.

Den største negative påvirkning for vor klient er de boringer på **bilag 1**, der er markeret med røde cirkler. Det er et stort areal af markdriften der bevares, hvis disse flyttes ind i skovområdet.

Der findes flere boringerne ved vor klients jorde og derfor vil rådighedsindskrænkningerne få stor og afgørende betydning for driften af markbruget. I stedet for at bruge det mest indgribende middel, er man forpligtet til at finde mindre indgribende måder, f.eks. opsætte fast overvågning af nitrat- og pesticidindholdet i boringerne.

Mængderne af de fundne stoffer i grundvandet ved boringerne på Valdbygaard Gods, er ikke dokumenteret i forslaget. Det har den direkte følge, at det reelt er umuligt for min klient at forholde sig til forslaget. Der er fundet "Desphenyl-chloradison", som er et nedbrydningsstof fra et ukrudtsværn, man anvendte til dyrkning af sukkerroer og foderroer fra 1964 til 1996, hvor det blev forbudt.

Ifølge pesticidforordningen (24), som er harmoniseret i hele EU fremgår det, at:

"Bestemmelserne vedrørende godkendelse skal sikre et højt beskyttelsesniveau. Først og fremmest bør målsætningen om at beskytte menneskers og dyrs sundhed og miljøet gå forud for målet om forbedring af planteproduktionen, når plantebeskyttelsesmidler godkendes. Inden plantebeskyttelsesmidler markedsføres, bør det således godtgøres, at de indebærer klare fordele for planteproduktionen, at de ikke har sundhedsskadelige virkninger for mennesker eller dyr, herunder sårbare grupper, og at de ikke har nogen uacceptabel indvirkning på miljøet."

Det vil derfor ikke være usagligt, og efter vor vurdering retsstridigt at nedlægge forbud mod brugen af lovlige planteværn, som ikke medfører risici for nedsivning af pesticider til grundvandet. Herunder nyteløst, når eventuelle risici for pesticidnedsivning vedrører gamle planteværn, f.eks. "Desphenyl-chloradison", som ikke længere må benyttes, og som de foreslåede indsatser ikke er egnede til at forøge og/eller forebygge beskyttelsen mod. Henvisningen til midler som for længst er forbudt, dokumenterer i sig selv den manglende kausalitet, som er en forudsætning for gyldighed.

Hertil kommer, at mængderne ikke er belyst og derfor må formodes at skyldes punktkildeforurening. Igen - manglende kausalitet.

Når Miljøministeriet først har godkendt et plantebeskyttelsesmiddel jfr. reglerne i forordning om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler, vil også det være i strid med almindelige EU-retlige regler, hvis kommunalbestyrelsen, som her, ved en indsatsplan tilstræber at foretage begrænsninger i brugen af sådanne plantebeskyttelsesmidler.

Der dyrkes i dag almindeligt sædskifte med korn på Valbygaard Gods og der anvendes godkendte planteværn og gødsning i en fastlagt mængde, der understøtter princippet om den lavest mulige dosis. Der mangler dokumentation for, at behandling med godkendte planteværn på blad og dyrkningsfladen udgør en risiko for grundvandet omkring Valbygaard Gods. Det bestrides, at kortlægning og rådighedsindskrænkningerne er egnede til at fremkalde den ønskede virkning. Rent grund- og drikkevand.

Hvis Slagelse Kommune havde indhentet den allerede indberettede sprøjtejournal, og sammenholdt den med markplanen, så kunne man have forvisset sig om det manglende faglige grundlag.

Der er i forslaget ikke fremlagt dokumentation for fund af nitrat på Valbygaards jorde, så der må lægges til grund, at der ikke findes nitrat i grundvandet. Dermed strider det allerede af den grund mod såvel national som EU-ret, at man alligevel ønsker at foretage rådighedsbegrænsninger over for vor klient.

Sammenhæng og systematik

Som det fremgår af den førende retsvidenskabelige litteratur, stilles i dag krav om objektiv sammenhæng og systematik for at indgrebet er lovligt:

”I de senere år har EU-Domstolen føjet en ny facet til egnethedskravet, idet den har udtalt, at »en national lovgivning kun er egnet til at sikre gennemførelsen af det påberåbte formål, hvis de anvendte midler er sammenhængende og systematiske«”

Det er uforeneligt med EU-rettens egnethedskrav, når Slagelse Kommune forbigår at inddrage forurening fra grundvandets reelle trusler, der - i modsætning til vor klient - allerede har forårsaget betydelig forureningskade, og som vil forurene i fremtiden, når man samtidig pålægger vor klient omfattende rådighedsindskrænkninger, for brug af lovlige planteværn på baggrund af fund af gamle stoffer, der er i dag er ulovlige.

Dette forhold bekræfter i sig selv, at forslaget er ugyldigt:

”Planen tager ikke nødvendigvis fuldt og helt hånd om den forurening, der allerede er sket, og som muligvis vil vise sig i vandværksboringerne i fremtiden”., jf. forslaget 2.1, s. 25.

Slagelse kommune forbigår desuden at tage højde for forurening fra dækrester og saltning fra den trafikerede hovedvej, Stillingevej, der løber igennem BNBO området ved Valbygaard Gods.

Erstatning

Det er som nævnt uforståeligt for vor klient, at planen søges gennemført i lyset af ovenstående. Hertil kommer, at planen end ikke opfylder kravene til erstatning.

I forslaget, fremgår det, at Slagelse Kommune ønsker at nå målet om ophør af anvendelse af planteværn i BNBO. Dette ønskes gennemført ved frivillige aftaler med de berørte lodsejere.

Der er dog fravær af dokumentationsgrundlag for, hvordan man skal lykkes med en aftale.

Slagelse Kommune foretager tilsidesættelse af sine forpligtelser til at prissætte jorden til den pris, som den er værd for vor klient, der har investeringer og maskiner til dyrkning af disse jorde, hvorpå hans rådighed begrænses.

Der er end ikke i forslaget taget højde for, at de udpegede områder ligger midt på godsets jorde, hvilket i sig selv er særligt uforholdsmæssigt indgribende.

Da jordbytte nævnes i forslaget s. 68 er det f.eks. utilstrækkeligt, at det ikke fremgår hvilken beregningsmetode der anvendes, da blandt andet transporttid, jordbundstype, arealform, fremkommelighed m.v. bør inddrages i beregningen.

Der tages forbehold for yderligere bemærkninger, bilag og bevisligheder, herunder umiddelbart ved de civile domstole at anfægte gyldigheden af selve forslaget, jfr. ovenstående bemærkninger vedrørende tilblivelsesmanglerne, herunder indsatsernes retsstridighed og den manglende lovhjæmmel.

Med venlig hilsen

Hans Sønderby Christensen
Advokat (H), Partner

V/ Helle Ankerstjerne
Specialjurist Cand.jur.

Danmarks Naturfredningsforenings kommentarer til "Forslag Indsatsplan for grundvandsbeskyttelse i Slagelse Kommune.

Selv om "forslaget" er en politisk aftale, vil vi alligevel komme med følgende kommentarer.

Vi er af den opfattelse, at selvom forslaget indeholder flere gode tiltag, her skal især fremhæves jordfonden, så er forslaget ikke ambitiøst nok, hvis vores grundvand skal sikres.

På side 14 står bla; "Indsatsområder og boringsnære beskyttelsesområder udgør tilsammen særligt sårbare grundvandsområder, hvor de generelle regler ikke nødvendigvis er tilstrækkelige til at beskytte grundvandet, og hvor der derfor kan være behov for supplerende målrettede indsatser for at opnå tilstrækkelig beskyttelse af grundvandet.

Staten har udpeget 4381 ha (43,81 km²) indsatsområde i Slagelse Kommune. De 4158 ha ligger i Slagelse-drikkevandsområdet, resten på Agersø og Omø. Indsatsområder udgør ca. 8 % af kommunens areal. Indsatsområderne er vist på bilag 3 og sammen med BNBO på nedenstående fig. 1. Kommunen kan udpege yderligere indsatsområder, hvis dette skønnes nødvendigt for at opnå tilstrækkelig grundvandsbeskyttelse. Slagelse Kommune har pt. ikke udpeget yderligere indsatsområder."

De prioriterede indsatsområder udgør i Slagelse-drikkevandsområdet 129 ha, heraf 102 ha udenfor BNBO, altså 1,29 km².

Hvis man sammenligner kortene s.16 og s.20 ses det manglende ambitionsniveau helt tydeligt.

Vi forventer selvfølgelig at indsatsen i BNBO-områderne er gennemført i 2022. Det vil sige, at hvis der ikke i løbet af 2021 er indgået frivillige aftaler, må indsatsen gennemføres via påbud i 2022.

Ligeledes forventer vi, at indsatsen i de resterende prioriterede indsatsområder er gennemført i 2023, jf. tidsplanen.

Ib Larsen

Danmarks Naturfredningsforening, Slagelse afdeling.

6. april 2020

Slagelse Kommune
Center for Miljø Plan og Teknik
Dahlsvej 3
4220 Korsør

Grundvandsbeskyttelse – Stignæs Vandindvinding I/S

På møde den 20. marts 2020 opfordrede Slagelse Kommune Stignæs Vandindvinding I/S til at indgive et høringssvar til kommunen vedrørende den planlagte grundvandsbeskyttelse, hvis der skulle tages højde for dette i forbindelse med den politiske behandling.

Stignæs Vandindvinding I/S skal følgelig afgive følgende tilkendegivelse.

1. Indledning

Som tidligere tilkendegivet er Stignæs Vandindvinding I/S (herefter SVIS) grundlæggende af den opfattelse, at vores grundvand i nødvendigt omfang skal beskyttes mod forurening, som vanskeliggør indvinding til drikkevand.

SVIS har imidlertid haft anledning til at se nærmere på kommunens fremgangsmåde i forbindelse med indsatsplanlægningen og etableringen af rådighedsbegrænsninger i BNBO'er, og SVIS har på den baggrund behov for at tilkendegive, at der er særlige forhold, der gør sig gældende for SVIS, og at der ikke er taget tilstrækkeligt højde herfor i det foreliggende udkast til indsatsplan, herunder de planlagte fremgangsmåder for vedtagelse af rådighedsbegrænsninger i BNBO og prioriterede indsatsområder.

2. Kort om SVIS

SVIS blev etableret i 1994 med det formål for øje at forsyne virksomhederne i Stignæs Industripark med vand.

I den oprindelige vandforsyningsplan 2010-2020 for Slagelse Kommune samt indvindingstilladelsen meddelt af Vestsjællands Amtskommune den 9. december 1993 er SVIS betegnet som et alment vandværk, og indvindingstilladelsen gør det muligt at indvinde op til 1.870.000 m³ råvand. Indvindingstilladelsen blev stadfæstet af Miljøklagenævnet den 12. august 1996, og den udløber som følge heraf den 12. august 2026. Kapaciteten i indvindingstilladelsen er primært begrundet i virksomhedernes behov for råvand til brug for produktionen.

SVIS har således primært til formål at levere råvand til virksomhederne i Stignæs Industripark. Dette er desuden understreget ved tillæg 1 til vandforsyningsplan 2010-2020, hvor det blev vedtaget, at dele af erhvervsområdet ved Stignæs kunne forsynes med drikkevand fra SK Vand A/S. Det fremgår af tillægget, at SVIS' indvindingstilladelse indebærer, at SVIS skal levere "vand til virksomheder indenfor erhvervsområdet, leveret som råvand. I det omfang, at virksomhederne har brug for vand af drikkevandskvalitet, er det op til den enkelte virksomhed at etablere den nødvendige vandbehandling.". Det fremgår ligeledes, at SK Vand A/S efter tilladelse fra SVIS' bestyrelse kunne levere drikkevand til de dele af erhvervsområdet, der blev omfattet af tillægget. Der blev således etableret et såkaldt dobbelt-dækket område, hvor SVIS skal forestå leveringen af råvand, mens SK Forsyning A/S skal forestå leveringen af drikkevand.

Som det fremgår af den oprindelige indvindingstilladelse, og som der længe har været arbejdet med at realisere i videre omfang, bør virksomhederne i Stignæs Industripark have fokus på mulighederne for at genbruge sekundavand, herunder ved genbrug af vand.

RGS Nordic arbejder bl.a. på at anvende overfladevand fra Inter Terminals, ligesom cirkulære kredsløb med Harboe Bryggerierne og SK Forsynings renseanlæg er i spil. Der er imidlertid store investeringer samt miljømæssige, tekniske og administrative hindringer, der skal overvindes, før dette kan realiseres, og virksomhederne i Stignæs Industripark er følgelig fortsat helt afhængige af, at SVIS kan opretholde den nuværende kapacitet for at levere råvand til produktionen – som det som nævnt ovenfor er forudsat i såvel vandforsyningsplanen som indvindingstilladelsen.

3. Den retlige ramme

Grundvandsbeskyttelsen kører i to spor med fokus på BNBO'er og prioriterede indsatsområder, som begge har til formål at opnå en forbedret beskyttelse af grundvandet i forhold til at undgå forurening med pesticider i drikkevandet. De to spor har ophæng i lidt forskellige hjemmelsgrundlag i vandforsynings- og miljøbeskyttelsesloven.

4. Rådighedsbegrænsninger i BNBO'er

SVIS er opmærksom på, at Slagelse Kommune i lyset af den politiske tillægsaftale af 11. januar 2019 i realiteten har en bunden opgave i forhold til at vedtage rådighedsbegrænsninger i BNBO'er. Efter såvel forvaltningsretlige retsgrundsætninger som den politiske aftale er forventningen, at kommunerne skal afsøge mulighederne for at indgå frivillige aftaler, og dette skal ske i et samarbejde mellem kommunen, det berørte vandværk samt lodsejerne.

Rådighedsbegrænsninger i BNBO vil ofte blive vedtaget med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24. Efter denne bestemmelse har kommunen, hvis det ikke lykkes at indgå en frivillig aftale, mulighed for at meddele et påbud eller forbud for at undgå forurening af bestående eller fremtidige vandindvindingsanlæg til indvinding af grundvand. Miljø- og Fødevarerklagenævnet har ved afgørelse af 18. december 2017, j.nr. NMK-10-01147, fastslået, at der ikke kan stilles strenge krav til begrundelsen for at etablere BNBO'er.

Meddelelse af påbud eller forbud efter miljøbeskyttelseslovens § 24, vil normalt føre til, at lodsejeren har krav på fuldstændig erstatning. Miljøbeskyttelseslovens § 64 fastslår, at udgangspunktet er, at erstatning til lodsejeren skal betales af *"de brugere af vandet, der har fordel af forbuddet eller påbuddet"*. I situationer, hvor *"foranstaltningen skønnes at være af betydning for en større del af kommunens beboere"* kan taksationskommissionen træffe bestemmelse om, at kommunen helt eller delvist skal betale erstatningen.

Det er altså nødvendigt for kommunen at påvise, at SVIS har fordel af den beskyttelse af grundvandet, som etableringen af BNBO'erne medfører. Fordelen kan naturligvis ikke være teoretisk, men den skal tage afsæt i den faktiske drift, som SVIS opretholder – dvs. den nuværende og evt. sandsynlige fremtidige driftssituation.

Hvis begrundelsen for at indføre BNBO'erne er bredere funderet end i den nuværende og umiddelbart forventede udvikling i driften, eksempelvis at sikre kommunens borgere mulighed for at indvinde uforurennet drikkevand på længere sigt, eksempelvis om 50 år, vil kommunen helt eller delvist skulle betale erstatningen. Dette afgøres af taksationsmyndighederne, hvis der ikke kan opnås enighed mellem parterne.

Det er i denne sammenhæng værd at bemærke, at BNBO'erne – og dermed også rådighedsbegrænsningerne – indgår i Slagelse Kommunes indsatsplanlægning, og at udgangspunktet for vedtagelse af rådighedsbegrænsninger i BNBO'erne derfor umiddelbart bør følge proceduren efter vandforsyningslovens § 13d og miljøbeskyttelseslovens § 26a, jf. nærmere herom nedenfor.

5. Prioriterede indsatsområder

Slagelse Kommunes udkast til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse, jf. vandforsyningslovens § 13 og 13a, foreligger, og den skal behandles politisk i maj måned. Indsatsplanen indebærer, at en række lodsejere i SVIS' indvindingsopland skal ophøre med anvendelsen af pesticider.

Miljøbeskyttelseslovens § 26a, stk. 1, forudsætter, at der forsøges opnået en frivillig aftale om de begrænsninger, jf. vandforsyningslovens § 13d, som lodsejerne skal pålægges for at realisere grundvandsbeskyttelsen.

Hvis det ikke er muligt at indgå frivillige aftaler, må kommunen træffe afgørelse om pålæg i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a, stk. 1, hvis det fornødne grundlag efter bek. 912/2016 § 7 er tilvejebragt. Miljø- og Fødevarerklagenævnets afgørelse af 24. maj 2019, sagsnr. 18/05000, indikerer, at der ikke stilles strenge krav til grundlaget.¹

Erstatning for begrænsninger pålagt i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a betales i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 64a. Det er udgangspunktet efter bestemmelsen, at erstatningen betales af kommunen. Dette udgangspunkt kan fraviges derhen, at kommunen kan give samtykke til, at den eller de vandforsyninger, der har fordel af beslutningen i medfør af miljøbeskyttelseslovens § 26a, helt eller delvist skal betale. Det er således også her nødvendigt, at kommunen påviser, at SVIS i forhold til den nuværende drift eller forventede udvikling i driften faktisk har en fordel af de begrænsninger, som grundvandsbeskyttelsen pålægger lodsejerne i indvindingsoplandet til SVIS. Fordelen kan ikke baseres på et teoretisk grundlag.

Hvis der er uenighed om erstatningens fordeling mellem kommune og vandforsyning, kan dette spørgsmål indbringes for taksationsmyndighederne.

6. Den påtænkte tilgang til indsatsplanlægning, herunder BNBO'er

SVIS er – som det tidligere er tilkendegivet – positivt indstillet overfor nødvendige tiltag for at beskytte grundvandet mod forurening.

SVIS har forstået på dialogen med kommunen, at kommunen har valgt en tilgang, hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 64 ikke fraviges, og hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 64a fraviges, med henblik på, at vandværkerne skal betale den compensation eller erstatning, som lodsejerne må tilkendes som følge af de begrænsninger i udnyttelsen af deres arealer, som grundvandsbeskyttelsen medfører. Den valgte tilgang må desuden forstås således, at Slagelse Kommune vurderer, at brugerne af vand fra SVIS opnår en fordel ved grundvandsbeskyttelsen. Det er dog ikke klart beskrevet, hvori fordelene består.

SVIS har ligeledes forstået, at det politisk er tilkendegivet overfor forvaltningen, at tilgangen til SVIS skal være den samme, som tilgangen til alle de øvrige vandværker.

SVIS har forståelse for, at Slagelse Kommune anser det for nødvendigt at iværksætte grundvandsbeskyttelse med henblik på at sikre drikkevandsforsyningen i Slagelse Kommune. SVIS anerkender også, at Slagelse Kommune har valgt en forsigtig tilgang ved at udpege de områder, hvor der dannes grundvand til indvinding over en 50 års-periode.

Samtidig forekommer udgangspunktet i kommunens tilgang til finansieringen af compensation og erstatning logisk, hvor der – også om 50 år – er en direkte sammenhæng mellem grundvandsbeskyttelsens formål og forbrugernes behov for drikkevand. Store udgifter kan på denne måde begrænses til at belaste dem, som utvivlsomt vil have en fordel af tiltagene, og fordelingen af byrden på det store antal forbrugere indebærer, at byrden bliver ganske begrænset for den enkelte.

---

¹ Det bemærkes, at lodsejeren har indbragt sagen for domstolene, og at denne pt. verserer ved Vestre Landsret.

Stignæs Vandindvinding I/S

4

Det er imidlertid SVIS opfattelse, at denne tilgang ikke er rimelig at anvende i forhold til SVIS, som adskiller sig markant fra de øvrige almene vandværker.

SVIS har ganske få brugere, og den økonomiske byrde for brugerne vil kunne være ødelæggende for virksomhedernes rentabilitet og mulighed for at opretholde aktiviteter i Stignæs Industripark.

Det er derfor SVIS' opfattelse, at Slagelse Kommune i forhold til miljøbeskyttelseslovens § 64 må anerkende, at grundvandsbeskyttelsen med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens § 24 hovedsageligt er begrundet i fremtidens behov for at kunne opretholde drikkevandsforsyning til kommunens borgere, og at dette tiltag derfor må anses for "at være af betydning for en større del af kommunens beboere".

Tilsvarende gør sig gældende for indsatsplanlægningen, hvor udgangspunktet efter miljøbeskyttelseslovens § 26 a, jf. § 64 a, er, at kommunen betaler erstatning for de begrænsninger, som kommunens indsatsplanlægning til gavn for kommunens borgere i bredere forstand påfører lodsejerne. Det er efter SVIS' opfattelse vanskeligt at fastslå, at SVIS vil få egentlige fordele ud af kommunens beslutninger efter miljøbeskyttelseslovens § 26a, stk. 1, når realiteten er, at SVIS har til formål at levere råvand til virksomhederne i Stignæs Industripark. Der er med andre ord ikke påvist et tilstrækkeligt grundlag for at fravige lovens udgangspunkt.

Dette råvand vil kunne anvendes til sit formål, uanset om det lever op til de politisk fastsatte grænseværdier for pesticider, som er langt lavere end det sundhedsfagligt kan begrundes – det vil sige, at såvel BNBO'er som indsatsplanlægning i realiteten er uden – eller kun har meget begrænset – betydning for indvinding til og anvendelse af råvand hos virksomhederne i Stignæs Industripark, som er de aktuelle aftagere af vand fra SVIS. Selvom kun en del af Stignæs Industripark er omfattet af dobbeltdækningen i forhold til at modtage drikkevand fra SK Forsyning, vil det være enkelt at ændre vandforsyningsplanen sådan, at det vil omfatte hele SVIS' forsyningsområde, hvis dette måtte blive relevant. I givet fald ville SVIS kunne opretholde leveringen af råvand til virksomhederne, mens SK Forsyning kunne forestå levering af drikkevand til samme.

Behovet for indvinding af grundvand må i forhold til særligt indsatsplanlægningens tidshorisont forventes at blive mindre over tid. Hvis RGS Nordic får mulighed for at etablere alternative løsninger, vil behovet for indvinding af grundvand til forsyning af Stignæs Industriområde blive mindre. På nuværende tidspunkt er der imidlertid i lyset af såvel den aktuelle som potentielle produktion uændret behov i forhold til indvindingstilladelsens størrelse. Hvis SVIS skal opretholde sit formål med levering af råvand til virksomhederne i Stignæs Industriområde, vil det således være nødvendigt at opretholde indvindingstilladelsens nuværende kapacitet, når denne udløber i 2026.

SVIS har forståelse for, hvis Slagelse Kommune ønsker at fremtidssikre grundvandsressourcen, som ligger til grund for SVIS' indvindingstilladelse, til fremtidens drikkevandsindvinding i Slagelse Kommune, men de økonomiske byrder forbundet hermed bør bæres af dem, som rent faktisk får gavn af denne fremtidssikring, hvilket i realiteten bliver fremtidens forbrugere af drikkevand i Slagelse Kommune.

I lyset af SVIS' særegne status og formål er det derfor SVIS' opfattelse, at Slagelse Kommune på vegne af fremtidens forbrugere af drikkevand må påtage sig at indgå de frivillige aftaler med og/eller betale erstatning til lodsejerne i SVIS indvindingsopland, som kommunen måtte pålægge begrænsninger af hensyn til fremtidens drikkevandsindvinding.

Med venlig hilsen

Stignæs Vandindvinding I/S